

ARTHROPODA.

Áll. Qu.

157.

153

Alatta

A MAGYAR BIRODALOM
ÁLLATVILÁGA.

A MAGYAR BIRODALOMBÓL EDDIG ISMERT ÁLLATOK
RENDSZERES LAJSTROMA.

MAGYARORSZÁG EZERÉVES FENNÁLLÁSÁNAK EMLÉKÉRE

KIADTA

A K. M. TERMÉSZETTUDOMÁNYI TÁRSULAT.

FAUNA REGNI HUNGARIÆ.

ANIMALIUM HUNGARIÆ

HUCUSQUE COGNITORUM ENUMERATIO SYSTEMATICA.

IN MEMORIAM REGNI HUNGARIÆ MILLE ABHINC ANNIS CONSTITUTI

EDIDIT

REGIA SOCIETAS SCIENTIARUM NATURALIUM HUNGARICA.

BUDAPEST.

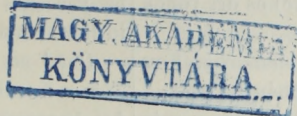
1899.

MAGY. AKADEMLA
KÖNYVTÁRA

III.

ARTHROPODA.

MAGY. AKADEMIA
KÖNYVTÁRA

Classis. INSECTA.

Ordo. ORTHOPTERA.

Auctore JULIO PUNGUR.

Az Egyenesszárnyúak rendjébe tartozó némely, Magyarországon előforduló rovarokról már a megelőző századok irónál nem egy feljegyzést találunk, a mely feljegyzések nagyobbára ártalmas fajokra, főképen pedig a mezőgazdaságban nagy kárt okozó sáskákra vonatkoznak.

Krónikáinkban az 1084, 1241, 1242, 1340, 1380, 1475, 1536, 1542, 1549, 1589, 1685, 1691, 1693, 1747, 1748, 1780—1782, 1826, 1828 évek vannak feljegyezve, mint a melyekben gazdáinknak a sáskák nagy károkat okoztak. Ezekhez sorozhatjuk századunkból még az 1847. és 1875. évet; főként pedig 1888—90. éveket, a mely utóbbiakban más közönséges fajokon kívül a szerfelett nagy tömegben megjelenő *Stauronotus maroccanus* THUNB. garázdálkodott volt.

E rovarrend hazai fajainak rendszeres tanulmányozására azonban csak a jelen század elején kezdtek vállalkozni némely tudós férfiak, a kik buvárkodásaik eredményét gyűjteményekben állították össze, vagy közleményekben juttatták napvilágra.

Koy TOBIÁS kir. kincstári kamarai felügyelő volt az első gyűjtemény, a mely 1800-ban 23 fajt s ezek között 3 újat tartalmazott. A másodikat báró Ocskői OCSKAY FERENCZ Sopron városában hozogató össze, s ebben a fajok száma, beleértve a báró felfedezte három újat is, 52-öt tett. A harmadikat, mely némely újjal együtt 75 fajból állott, FRIVALDSZKY IMRE gyűjté; a negyedik, a FRIVALDSZKY IMRE említett gyűjteményével együtt, Budapesten a Nemzeti Múzeumban őriztetik; ezt FRIVALDSZKY JÁNOS rendezte s nagyobbára gyűjtötte is; gyarapításához hozzájárult MOCSÁRY SÁNDOR, dr. HORVÁTH GÉZA, PÁVEL JÁNOS és BIRÓ LAJOS. Kolozsvárt az Erdélyi Múzeumban van az ötödik, melynek első alapját HERMAN OTTÓ vetette meg az 1868—70. években Erdélyben gyűjtött 93 fajjal, közöttök néhány újjal.

De quibusdam insectis ordinis Orthopterorum Hungariae jam apud scriptores saeculorum antecedentium nonnullas invenimus mentiones, quae plerumque de speciebus noxiis et praecipue de Acridiis quibusdam migrantibus et in oeconomiam ruralem magna damna ferentibus tractant.

In chronicis nostris Anni 1084, 1241, 1242, 1340, 1380, 1475, 1536, 1542, 1549, 1589, 1685, 1691, 1693, 1747, 1748, 1780—1782, 1826, 1828 sunt adnotati, in quibus haec bestiolae maximas devastationes oeconomicis afferebant; ad hos sunt adhuc numerandi, ex saeculo nostro, Anni 1847, 1875; et super omnia 1888—1890, quo, cum aliis speciebus, praesertim *Stauronotus maroccanus* THUNB. maximopere grassabatur.

In studio systematico insectorum indigenorum hujus Ordinis solum in ineunte saeculo nostro incipiebant navigare quidam viri docti, qui ex speciebus Orthopterorum collectiones instruebant et scrutata sua publicationibus manifestabant.

Primam collectionem TOBIAS KOY, Custos Aerarii Camerarii Reg. habebat, quae in Anno 1800. species 28 vernaculas — inter eas tres novas — continebat. Alteram FRANCISCUS OCSKAY Liber Baro de Ocskeő in Oppido Sopron conferebat, in qua 52 species — inclusivis tribus novis a Barone ipso detectis, numerabantur. Tertiam, 75 species cum nonnullis novis continentem, EMERICUS FRIVALDSZKY colligebat. Quarta, ordinata et plerumque auctaque a JOHANNE FRIVALDSZKY, una cum collectione jam commemorata Emerici Frivaldszkyi, in Museo Nationali, Budapestini custoditur; ad hanc collectionem multa contulerunt inter alios: AL. MOCSÁRY, dr. G. HORVÁTH, JOH. PÁVEL et LUDOV. BIRÓ. Quinta in Museo Transylvanico, in urbe Kolozsvár habetur, cujus fundamentum primum OTTO HERMAN cum speciebus 93, Annis 1868—70 in Transylvania captis, inter eas nonnullis novis, posuit.

— Kisebb gyűjteményeket állított össze FUSS KÁROLY ev. Ielkész (Nagy-Csűr, Szebenmegye) és dr. TÖRÖK JÓZSEF (Debreczen).

A mi a rendszeres irodalomra vonatkozik, KOY TOBIÁS-nak köszönjük az első közleményt (*Alphabet. Verzeichniss* etc. Anno 1800), melyben a már fennebb említett gyűjteményében levő 23 faj van felsorolva. 1825-ben adta közre DE CHARPENTIER TOUSSAINT *Horae Entomologicae* című könyvét, melyben hazánkból 16 fajt ír le, de a melyekből azonban tényleg csak 15 hazai. HERRICH SCHÄFFER, 1835-ben közzétett könyvében (*Nomenclator Zoologicus*) Magyarországból hét fajt számlál elő, a melyből azonban egy nem lakik Magyarországon. BURMEISTER ugyancsak 1835-ben (*Handbuch der Entomologie*) tizenegy magyarországi fajt ír le. SERVILLE 1839-ben (*Hist. Nat. des Orthoptères*) hét fajt tulajdonít faunánknak, melyből azonban egy nem oda tartozik. FIEBER XAVÉR FERENCZ-nél 1853-ban és 1854-ben («*Lotos*») 22 fajt találunk Magyarországból felsorolva, a melyek közül azonban kettőt hazánkban nem észleltek. FISCHER L. H. 1853-ban (*Orthopt. Europaea*.) Magyarországból Erdélyvel együtt 36 fajt ismertet, melyek közül azonban csak harmincznégy Magyarországnak polgára.

FUSS KÁROLY 1853. és 1854-ben (*Verhandl. Siebenb. Vereins*) kiadott két közleményben adta az Erdélyben gyűjtötte Egyeneszárnyúak jegyzékét; az itt felsorolt 40 fajból 2 teljességgel nem hazai.

FRIVALDSZKY JÁNOS volt az első, a ki magyar nyelven adta a magyarországi Egyeneszárnyúaknak rendszeres leírását (*A magyarországi Egyenesröpűek Magánrajza*) 1867-ben; abban az időben Magyarországon — bele nem értve Erdély és Horvát-Szlavonország területét és a Magyar Tengerpartot, mint a melyek közigazgatási tekintetben még nem voltak az anyaországgal egyesítve — összesen 117 faj és 7 fajváltozat volt kikutatva. HERMAN OTTÓ 1871-ben (*Erdély Bőr- és Egyenesröpűi* — *Die Dermapt. und Orthopt. Siebenb.*), 93 erdélyi fajt — s ezek között a tudományra vagy legalább faunánkra nézve némely újakat mutat be; különösen említésre méltó a *Stenobothrus pullus* PHIL. megtalálása, a mely faj Közép-Európában már-már veszendőbe indult volt.

BRUNNER v. WATTENWYL KÁROLY, a ki már 1861-ben (*Disquisitiones*) és 1865-ben (*Nouveau Système*) néhány magyarországi fajt sorolt volt fel, 1878-ban a Phaneropteridákról összeállított jeles monografiájában 24 magyar faj között néhány újat ismertet és a *Prodromus*-ban (1882)

Minores collectiones possidebant CAROLUS FUSS ev. Parochus in Nagy-Csűr et Doct. JOSEPHUS TÖRÖK in Debreczen.

Quod ad Litteraturam Systematicam pertinet: TOBIAE KOY debemur primam publicationem (*Alphabet. Verzeichniss* etc. Ao. 1800.), in qua 23 species, in collectione ejus supralaudata asservatae, enumerantur. Anno 1825. emisit TOUSSAINT DE CHARPENTIER librum cum inscriptione: «*Horae Entomologicae*», in quo ex Patria nostra 16 species describuntur, de quibus verumtamen tantum 15 indigenae sunt. HERRICH-SCHÄFFER in libro suo (*Nomenclator Entomolog.*), publicato in Ao. 1835, 7 species ex Hungaria enumerat, de quibus tamen una non habitat in Hungaria. BURMEISTER (*Handbuch der Entom.* Ao. 1835.) 11. species profert hungaricas. SERVILLE (*Histoire Nat. des Orthoptères*. Ao. 1839.) 7 species commemorat ex Patria nostra, quarum unam false nostrae Faunae contribuit. Apud XAV. FR. FIEBER, Annis 1853. et 1854. (*Lotos*) 22 species reperimus ex Hungaria enumeratas, de quibus tamen 2 nondum in Fauna nostra observabantur. — L. HENR. FISCHER de Friburg (*Orthopt. Europaea*. 1853.) ex Hungaria una cum Transylvania, 36 species producit, quarum 2 non Hungariam patriam suam profitentur.

CAROLUS FUSS Annis 1853 et 1854 (*Verhandl. Siebenb. Vereins*) in relationes supra species in Transylvania collectas suas, 40 species enumerat, de quibus tamen 2 confuse Faunae nostrae contribuuntur.

JOHANNES FRIVALDSZKY Anno 1867. primus dedit lingua vernacula systematicam descriptionem Orthopterorum Hungariae (*Monographia Orthopterorum Hungariae*); eo tempore in Hungaria, — exclusis territoriis Transylvaniae, Croatiae et Slavoniae Littoribusque Maritimis Hungaricis, in ratione administrationis nondum unitis — 117 species inter eas nonnullae novae, et 7 varietates erant exploratae. OTTO HERMAN (*Erdély Bőr- és Egyenesröpűi*. — *Die Dermapt. und Orth. Siebenb.* Anno 1871) 93 species Transylvanicas producit, inter quas inveniuntur aliquae partim novae, partim in Fauna nostra ad id tempus nondum observatae species; commemorationis dignum est, quod hac occasione *Stenobothrus pullus* PHIL., quae species jam prope erat inter formas obscuras cadere, reproducta est.

Dr. C. BRUNNER DE WATTENWYL, qui jam Ao. 1861. (*Disquisitiones*) et 1865. (*Nouveau Système* etc.) nonnullas species Hungaricas enumeraverat, Anno 1878, in insigni *Monographia* sua de Phaneropteridis composita, inter 24 species Hungaricas nonnullas novas describit, et in «*Prodromo*» — Ao. 1882 — circa 158 species profert ex Fauna

körülbelöl 138 fajt tüntet fel faunánkból s köztük sok újat, melyeknek legnagyobb része a Locustidák családjába tartozik.

A magyar faunában ez idő szerint 173 faj van e rendből kikutatva.

Ezek közül hazánkra és a vele közvetlenebb szomszédterületekre nézve a legjellemzőbbek a Phaneropteridák csoportjába tartozó némely fajok, főként pedig: *Poecilimon affinis* FIEB., *Schmidti* FIEB., *Brunneri* FIEB., *Brunneri* FIEB., *Fussi* FIEB., *elegans* FIEB., *thoracicus* FIEB., *intermedia* FIEB., *Barbitistes constrictus* BRUNN., *Ocskayi* CHARP., *Isophya modesta* FIEB., *costata* BR., *speciosa* FIEB.; *Leptophyes Bosci* FIEB., *discoidalis* FIEB. Az *Isophya brevipennis* BRUNNER eddigelé csak hazánkban észleltett. Továbbá jellemzőbb alakjaink közé tartoznak: *Aphlebia maculata* SCHREB. var. *Schäfferi* L., *Stenobothrus crassipes* OCSK., *Pezotettix Schmidti* BURM., *Xiphidium hastatum* CHARP., *Pachytrachelus gracilis* BRUNN., *Thamnotrizon litoralis* FIEB., *transylvanicus* FISCH., *Frivaldszkyi* HERM., *Platycleis vittata* CHARP., *montana* KOLL., *Domogledi* BRUNN.

A többi fajokat hazánk Európának különböző vidékeivel, vagy más világrészekkel közösen bírja a következő megoszlással:

Európa északibb vidékein is előfordul: *Stenobothrus viridulus* L., *Gomphocerus rufus* L. és *maculatus* THUNB., *Meconema varium* FAB., *Thamnotrizon cinereus* L. és *Platycleis brachyptera* L.

Nyugat-Európával közösen bírjuk: *Stenobothrus stigmaticus* RAMB., *miniatus* CHARP., *Isophya pyrenaea* SERV. (= *Barbitistes camptoxipha* FIEB.), *Thamnotrizon apterus* FAB. és *Nemobius sylvestris* FAB. fajokat.

A délkeleti Európával közösek közül említendők: *Stenobothrus nigromaculatus* HERR.-SCHÄFF., főként pedig az egymástól távolabb fekvő termőhelyeken elszigetelten előforduló érdekes fajok: *Onconotus Servillei* FISCH. DE W., és *Dinarchus dasyppus* ILLIG.

Az adriai medenceze parti vidékeivel közösek: *Stenobothrus nigromaculatus* HERR.-SCHÄFF. var. *Istriana* KRAUSS, *Cuculligera hystrix* GERM., *Pezotettix Salamandra* FISCH., *Poecilimon Fieberi* ULLRICH, *Barbitistes Yersini* BRUNN., *Pachytrachelus striolatus* FIEB., *Thamnotrizon dalmaticus* KRAUSS, *Platycleis modesta* FIEB., *Ephippigera limbata* FISCH. et *sphacophila* KRAUSS, *Troglophilus neglectus* KRAUSS.

Dél-Európával vagy a földközi tengeri medencének némely európai országaival osztozunk a következő fajokban: *Ectobia albicincta* BRUNN.,

nostra et inter eas etiam plures novas, maxima parte ad Familiam Locustidarum pertinentes.

In Fauna Hungarica hucusque 173 species hujus ordinis Insectorum exploratae sunt.

Ex his praesertim in tribum Phaneropteridarum pertinentes species sunt Regni nostri et regionum confinium meridionalium typici cives, ex. gr.: *Poecilimon affinis* FIEB., *Schmidti* FIEB., *Brunneri* FIEB., *intermedia* FIEB.; *elegans* FIEB., *thoracicus* FIEB.; *Barbitistes constrictus* BRUNN., *Ocskayi* CHARP.; *Isophya modesta* FIEB., *costata* BRUNN., *speciosa* FIEB., FRIV.; *Leptophyes Bosci* FIEB., BRUNN., *discoidalis* FIEB. Species rara: *Isophya brevipennis* BRUNN. hucusque tantum in Patria nostra observata est. Deinde inter nostros peculiare typus numerandae sunt: *Aphlebia maculata* SCHREB. var. *Schäfferi* L.; *Stenobothrus crassipes* OCSK., *Pezotettix Schmidti* BURM.; *Xiphidium hastatum* CHARP.; *Pachytrachelus gracilis* BRUNN.; *Thamnotrizon litoralis* FIEB.; *transylvanicus* FISCH.; *Frivaldszkyi* HERM.; *Platycleis vittata* CHARP.; *montana* KOLL.; *Domogledi* BRUNN.

Ceterae species, patriae nostrae et diversis regionibus Europae vel aliis partibus Orbis Terrarum communes, tali modo se distribuunt.

In regionibus septentrionalibus Europae observatae sunt: *Stenobothrus viridulus* L., *Gomphocerus rufus* L. et *maculatus* THUNB.; *Meconema varium* FAB.; *Thamnotrizon cinereus* L. et *Platycleis brachyptera* L.

Et in Europa Occidentali occurrunt: *Stenobothrus stigmaticus* RAMB.; *miniatus* CHARP.; *Isophya pyrenaea* SERV. (= *Barbitistes camptoxipha* FIEB.); *Thamnotrizon apterus* FAB. et *Nemobius sylvestris* FAB.

Ex speciebus et in Europa Meridionali-Orientali observatis, commemorationis dignae sunt: *Stenobothrus nigromaculatus* HERR.-SCHÄFFER, et super omnia, modo in singulis ac inter se remotis locis occurrentes species insignes: *Onconotus Servillei* FISCH. DE W. et *Dinarchus dasyppus* ILLIG.

In regionibus litoralibus Adriaticis notatae sunt: *Stenobothrus nigromaculatus* HERR.-SCHÄFF. var. *Istriana* KRAUSS, *Cuculligera hystrix* GERM., *Pezotettix Salamandra* FISCH., *Poecilimon Fieberi* ULLRICH, *Barbitistes Yersini* BRUNN., *Pachytrachelus striolatus* FIEB., *Thamnotrizon dalmaticus* KRAUSS, *Platycleis modesta* FIEB., *Ephippigera limbata* FISCH. et *sphacophila* KRAUSS, *Troglophilus neglectus* KRAUSS.

In Europa Meridionali vel in quibusdam regionibus mediterraneis Europae simul occurrunt: *Ectobia albicincta* BRUNN., *Aphlebia marginata*

Aphlebia marginata SCHREB., *Ameles decolor* CHARP., *Stethophyma brevipenne* BRUNN., *Leptophyes laticauda* FRIV., *Meconema brevipenne* YERS., *Cyrtaspis scutata* CHARP., *Anterastes Raymondii* YERS., *Thamnotrizon Chabrieri* CHARP., *Platycleis sepium* YERS., *Dolichopoda palpata* SULZ., *Mogisoplastus squamiger* FISCH., *brunneus* SERV. és az *Arachnocephalus vestitus* COSTA.

Azoknak a fajoknak legnagyobb része, a melyek egész Európában, vagy Európának nagy részében el vannak terjedve, átsap más világrészekre is.

A nálunk előjövő fajok közül élnek :

a) Afrikában is : *Bacillus Rossius* FABR., *Stenobothrus pulvinatus* FISCH. DE W., *Acrometopa macropoda* BURM., *Conocephalus mandibularis* CHARP., *Thamnotrizon Dalmaticus* KRAUSS., *Platycleis tessellata* CHARP., *Nemobius sylvestris* FAB., *Gryllomorphus Dalmatinus* OCSK., *Mogisoplastus squamiger* FISCH. és *brunneus* SERV.

b) az Ázsiában is élő fajok száma körülbelül 58—60, melyekben majd minden család képviselve van, de nagyobb mértékben mégis a Locustidák és Acrididák családja.

c) Amerikából is jegyezve van a *Chelidura albipennis* MEG.

d) Ázsiának és Afrikának is lakóiként ismeretesek : *Ectobia livida* FAB., *Loboptera decipiens* GERM., *Mantis religiosa* L., *Tryxalis nasuta* L., *Stauronotus Maroccanus* THUNB., *Epacromia strepens* LATR. és *thalassina* FAB., *Acrotylus insubricus* SCOP., *Oedipoda coerulescens* L., *Pachytylus danicus* (= *cinerascens* FAB.) még Uj-Zeelandban is ; *Acridium Aegyptium* L., *Caloptenus italicus* L., *Platyphyma Giornae* ROSSI, *Tettix depressus* BRIS., *Locusta viridissima* L. *Platycleis grisea* FAB. (Teneriffa szigetén is), *Decticus albifrons* FAB., *Gryllus campestris* L., *Gryllotalpa vulgaris* LATR. és *Tridactylus variegatus* LATR.

e) Afrikában és Amerikában észleltettek : *Labia minor* L. és *Stenobothrus parallelus* ZETT.

Némely fajok, részint a nagy kereskedelmi közlekedés útján a világnak majdnem minden részébe elszállítva, részint más okoknál fogva elterjedve, már világpolgárokká lettek, ilyenek : *Labiidura riparia* PALL., *Forficula auricularia* L., *Phyllodromia germanica* L., *Periplaneta orientalis* L. és *americana* L., *Gryllus domesticus* L., *Tryxalis nasuta* L. (Ázsia, Afrika és Ausztrália), *Sphingonotus coerulans* L. (Afrika, Ázsia, Cuba).

És most néhány szóval meg kell még emlékeznünk arról is, hogy honi fajaink miképen oszlanak meg a földfelület magassági és minőségi viszonyai szerint is.

SCHREB., *Ameles decolor* CHARP., *Stethophyma brevipenne* BRUNN., *Leptophyes laticauda* FRIV., *Meconema brevipenne* YERS., *Cyrtaspis scutata* CHARP., *Anterastes Raymondii* YERS., *Thamnotrizon Chabrieri* CHARP., *Platycleis sepium* YERS., *Dolichopoda palpata* SULZ., *Mogisoplastus squamiger* FISCH., *brunneus* SERV. et *Arachnocephalus vestitus* CHARP.

Maxima pars specierum in tota Europa, vel in maxima parte Europæ dispersarum propagatur simul in aliis Orbis Terrarum partibus.

Species apud nos viventes occurrunt :

a) in Africa : *Bacillus Rossius* FABR., *Stenobothrus pulvinatus* FISCH. DE W., *Acrometopa macropoda* BURM., *Conocephalus mandibularis* CHARP., *Thamnotrizon dalmaticus* KRAUSS., *Platycleis tessellata* CHARP., *Nemobius sylvestris* FAB., *Gryllomorphus dalmatinus* OCSK., *Mogisoplastus squamiger* FISCH. és *brunneus* SERV.

b) Specierum earum nostrarum summa, quæ in Asia observatæ sunt, circa 58—60 variat, in qua fere omnes familiæ, præsertim quidem Locustidæ et Acrididæ representantur.

c) In America observata est : *Chelidura albipennis* MEG.

d) Præter Europam, etiam in Asia et Africa habitant : *Ectobia livida* FAB., *Loboptera decipiens* GERM., *Mantis religiosa* L., *Tryxalis nasuta* L., *Stauronotus maroccanus* THUNB., *Epacromia thalassina* FABR. et *strepens* LATR., *Acrotylus insubricus* SCOP., *Oedipoda coerulescens* L., *Pachytylus danicus* L. (= *cinerascens* FAB.) [immo etiam Novæ Zealandiæ] *Acridium Aegyptium* L., *Caloptenus italicus* L., *Platyphyma Giornae* ROSSI, *Tettix depressus* BRISS., *Locusta viridissima* L., *Platycleis grisea* FAB. (etiam in insula Teneriffa), *Decticus albifrons* FAB., *Gryllus campestris* L., *Gryllotalpa vulgaris* LATR. et *Tridactylus variegatus* LATR.

e) Species quæ etiam in Africa et America occurrunt : *Labia minor* L. et *Stenobothrus parallelus* ZETT.

Aliquot species, partim immensa communicatione mercenaria fere in omnes partes Orbis Terrarum advectæ, partim aliis modis expansæ, jam cosmopolitæ factæ sunt, tales : *Labiidura riparia* PALL., *Forficula auricularia* L., *Phyllodromia germanica* L., *Periplaneta orientalis* L., et *americana* L., *Gryllus domesticus* L., *Tryxalis nasuta* L. (Asia, Africa et Australia), *Sphingonotus coerulans* L. (Africa, Asia, Cuba).

Et nunc paucis verbis exhibendum est : quomodo in relatione altitudinis qualitatique diver-

Legmagasabb hegyeink csak két fajt táplálnak; a közép vagy kisebb emelkedésű hegyeket és dombokat 96 faj lakja; 40 faj tenyészik a lapályokon. A többi faj el van terjedve mind a hegyes, mind lapályos területeken. 14 faj lakik többé-kevésbé nedves helyeken; 4 faj az emberi lakásokban éldegél, három faj üregekben és barlangokban vagy ezek közvetlen közelében tartózkodik.

Budapesten, 1899. jun. 18.

sum territoriorum, species indigenae distribuuntur. Montes altissimi tantum 2 species alunt; montes mediocre vel minus elevati et colla incolunt 96 species; 40 species vivunt in planitiebus; ceterae species diffunduntur in territoris montosis et planis. 14 species in locis plus minus humidis habitant; 4 species in domiciliis hominum victitant; 3 species cavernas et antra incolunt vel taliorum locorum accolae sunt.

Budapestini, 18. jun. 1899.

LITTERATURA.

- BÁLINT SÁNDOR. *Jelentés az 1888. év nyarán a Székelyföldön tett rovtartani gyűjtő kirándulás eredményéről.* (Orvostermészettud. Értesítő XIV. Évf. 1889. Természettud. szak. pag. 266.)
- BAROS KÁROLY. *Péczel-maglódi sáskajárás.* (Gazdasági Lapok XL. Évf. 1888. pg. 322. 1. ábrával.)
- BARTSCH EDUARD. *Sárosmegye helyirata.* Eperjes, 1846. pg. 30. *Orthoptera.*
- BIRÓ LAJOS. *A Keleti Kárpátok vidékének jellemző Rovarfajai.* (A magyarországi Kárpátgyűjtés Évkönyve XI. köt. pg. 124—132.)
- *A lötétű védekezése az árvíz ellen.* (Természettud. Közöny. Budapest, XXIV. 1892. pg. 204—205.)
- BRUNNER DE WATTENWYL. *Disquisitiones Orthopterologicae.* (Verhandl. d. k. k. zoolog.-botan. Gesellsch. Wien. Tom. XI. 1861.)
- *Nouveau système des Blattaires.* Wien. 1865.
- *Monographie der Phaneropteriden.* Wien. 1878.
- *Prodromus der Europäischen Orthopteren.* Leipzig. 1882.
- *Monographie der Stenopelmatiden und Gryllacriden.* (Verhandl. der k. k. zoolog.-botan. Gesellsch. in Wien, Jahrg. 1888. pg. 247.)
- *Addimenta zur Monographie der Phaneropteriden.* (Verhandl. d. k. k. zoolog.-botan. Gesellsch. in Wien. Jahrg. 1891. pg. 1—196.)
- BURMEISTER, HERM. *Handbuch der Entomologie* Bd. II. Berlin. 1839.
- CHARPENTIER, TOUSSAINT DE. *Horae Entomologicae.* Vratislaviae, 1825.
- *Orthoptera descripta et depicta.* Lipsiae 1841—1845.
- *Letzte Insecten-Abbildung, mitgetheilt v. Oesky etc.* Breslau u. Bonn. 1850. (Aus «Nova Acta, Acad. Leopold. Carol.» Vol. XXII. Praefatio.)
- CHYZER KORNÉL DR. *Érdékes szöcskefaj.* (Rovartani Lapok, Tom. I. 1884. pg. 172.)
- *Capture de Saga serrata à Sátoralja-Ujhely.* (Ibid. Revue pg. XXIII.)
- *Zemplén vármegye Orthopterái.* (Rovart. Lapok. Budapest. IV. 1897. pg. 99.)
- CSEERNY BÉLA. *Gyulafehérvár környékének faunája.* (Alsófehérmegyei történelmi, régész. és term. tud. Egylet I. Évkönyve. Kolozsvár. 1888. *Orthoptera*: pg. 92.)
- DEZSŐ BÉLA. *Apró állattani közlemények.* (Orvostermészettud. Értesítő. Kolozsvár. II. Évfolyam. 1877. pg. 27—29.)
- *A muszka és a sváb.* (Természet. IX. 1877. Budapest, pg. 330—334.)
- DEZSŐ ZSIGMOND. *Magasan repülő sáskák.* (Erdészeti Lapok. 1877. évf. Budapest. pg. 440—441.)
- DUBINSZKY EDE. *A lötétű életéből.* (Természettud. Közöny. XVII. 1886. Budapest. pg. 31—32.)
- EMICH GUSZTÁV. *A mező- és kertgazdaságra káros rovarok.* I. füzet. Budapest, 1884.
- ENTZ GÉZA. *A vándor sáska.* (Természet, 1869. II. féle évi folyam. Pest. pg. 85—88, 100—103.; — Néptanító Lapja. II. Évf. 1869. 38. sz. pg. 602—605.)
- *A Saga serrata Kolozsvár környékén.* (Rovart. Lapok, I. köt. 1884. Budapest. pg. 251.)
- FLIEBER, FR. XAV. *Entomologische Monographien* Prag, 1844.
- *Synopsis der Europäischen Orthopteren* («Lotos» III. Jahrg. 1853. Prag. Et in separata editione Anno 1854.)
- *Egänzungsblätter zur Synopsis der Europäischen Orthopteren.* (Lotos IV. V. Jahrg. 1854. 1855. Prag.)
- FISCHER, L. H. *Orthoptera Europaea Lipsiae.* 1853.
- FÖLDI JÁNOS. *Természet története.* I. Csomó: *Állatok országa.* 1801. Pozsony.
- FRIVALDSZKY IMRE. *Jellemző adatok Magyarország faunájához.* (Magy. Tudomány. Akadémia Évkönyvei. XI. köt. IV. darab. Pest. 1865. *Orthoptera*: pg. 129.)
- FRIVALDSZKY JÁNOS. *A Magyarországi Egyenesröpűk Magánrajza.* — *Monographia Orthopterorum Hungariae.* Pest. 1867.
- *A Herkulesfürdő vidékén élő állatok.* — (MUNK MANÓ: *A Herkulesfürdő és környéke.* Pest. 1872. pg. 85. et sequ.; *Orthoptera*: pg. 97.)
- *Állattani kirándulásaim Orsova, Mehádia és Korniáreva vidékein.* (A magy. Orvosok és Természetvizsgálók XVI. (1872.) nagy gyűlésének munkálatai. Budapest. 1873. pg. 197—243. *Orthoptera*: pg. 231—233.)
- *Adatok Máramaros vármegye Faunájához.* (M. Tud. Akadémia: *Mathem. és Természettud. Közlemények.* — Budapest, IX. köt. 1873. pg. 183—232; *Orthoptera*: pg. 230.)
- *Adatok Temes- és Krassóme gyék Faunájához.* — *Data ad Faunam Hungariae Meridionalis comitatum Temes et Krassó.* — (Magy. Tudom. Akadémia: *Mathemat. és Természettud. Közlemények.* XIII. köt. — 1876 — Budapest, pg. 285—378; *Orthoptera genuina*: pg. 344—345.)
- *Budapest és környékének jellemző rovarfajai.* (Budapest és környéke természetrajzi, orvosi és köznevelődési leírása; szerkeszté dr. Gerlóczy Gyula és Dulácska Géza. Budapest. 1879. I. Rész: pg. 337—403. *Orthoptera*: pg. 340—341.)
- FUSS, C. *Beitrag zur Orthopteren- u. Hemipterenfauna Siebenbürgens.* (Verhandlungen und Mittheil.

- des siebenb. Vereins f. Naturwissensch. in Hermannstadt Jahrg. IV. 1853. pg. 40—42.)
39. — *Beitrag zur Insektenfauna Siebenbürgens.* (Ibid. Jahrg. VI. 1855.)
40. — *Zur näheren Kenntniss von Myrmecophila acerorum Panz.* (Ibid. Jahrg. XX. 1869. pg. 146.)
41. GÁRDONYI GÉZA *Az őszi bogár (Oecanthus pellucens).* (A Természet II. Évf. No. VI. 1898. pg. 8—9.)
42. GERMAR, E. FR. *Reise nach Dalmatien und in das Gebiet von Ragusa.* Leipzig und Altenburg. 1817.
43. GRABER, VIT. *Faunistische Studien in der Syrmischen Bucht.* (Verhandl. Zoolog.-botan. Gesellsch. in Wien. Tom. XX. 1870. pg. 367—380.)
44. GROSSINGER, JOH. BAPT. *Universa Historia Physica Regni Hungariae.* Tom. IV. 1794. Posenii et Comaponii. pg. 118—126; 212—325.
45. GYULAI KÁLMÁN. *Sáskáink.* (A hőmérvázásárhelyi ev. ref. főgymn. Értesítője az 1888/89. évről.)
46. HERMAN OTTÓ. *Erdély Bőr- és Egyenesröpüi. — Dermaptera et Orthoptera.* (Az Erdélyi Múzeum-Egylet Évkönyvei. Szerk. BRASSAI SÁMUEL. V. köt. (1868—1870.) Kolozsvár. 1871. pg. 105 et sequ. et pg. XIII.)
47. — *Die Dermapteren und Orthopteren Siebenbürgens.* (Verhandl. und Mitheil. des Siebenbürg. Vereins für Naturwissenschaften. Jahrg. XXI. Hermannstadt 1871.)
48. — *Die Dectiden der Brunner von Wattenwyl'schen Sammlung.* (Verhandlungen der k. k. zoolog.-botan. Gesellsch. in Wien. Bd. XXIV. Hft. 3—4. Jahrg. 1874. pg. 191—210.)
49. — *A sáskajárás 1875-ben.* (Természettud. Közlöny. VII. k. 1875. pg. 405—406.)
50. — *A rét zenevilágából.* (Ibid. Tom. VIII. 1876. pg. 297—311.)
51. — *Ujabb vizsgálatok a tücsök hangszerve körül.* (Ibid. Tom. X. 1880. pg. 273—275.)
52. HERRICH-SCHÄFFER, G. A. W. *Fauna Insectorum Germaniae Initia.* Regensb. Fasc. 137. 1829—44.
53. — *Nomenclator entomologicus. Verzeichniss der Europäischen Insecten.* I. II. 1835—1840. Regensburg.
54. HORVÁTH ANTAL. *A pirregő tücsök Baranyában.* (Rovart. Lapok. I. 1884. Budapest. pg. 60—61.)
55. HORVÁTH GÉZA, dr. *Ueber die in v. Frivaldszky's «Monographia Orthopterorum Hungariae» beschriebenen neuen Arten.* (Berliner entomologische Zeitschrift. Jahrg. XIV. 1870. pg. 41—46.)
56. — *A fülbemászó.* (Természet. VI. Évf. 1874. pg. 251—253.)
57. — *Jelentés az 1883-ik évben Magyarország területén fellépett és megfigyelt kártékony rovarokról.* Budapest. 1884.
58. — *A pirregő tücsök fejlődési viszonyairól.* (M. tud. Akad. Mathem. természettud. Értesítő. II. köt. 1883. pg. 76 et sequ. — Rovart. Lapok. Tom. I. 1884. pg. 8. et sequ.)
- Sur l'évolution de l'Oecanthus pellucens* (Math. naturwiss. Berichte aus Ungarn. Bd. II. 1883—84. Budapest. pg. 170 et sequ. Rovart. Lapok. Tom. I. 1884. Supplément pg. II.)
59. — *A pirregő tücsökről.* (Természettud. Közlöny. Tom. XVI. 1884. pg. 29. et sequ.)
60. — *A magyar fauna legnagyobb rovarfaja.* (Rovart. Lapok. Tom. I. 1884. Budapest. pg. 126.)
61. — *A vándorsáska a magyar tengerparton.*
62. — *Orphanía denticauda* CHARP. (Természettud. Közlöny. Tom. XXII. 1890. Budapest. pg. 444. no. 75.)
63. JURINAC A. E. *Faunistični pabirci po okolini Krapinskoj.* (Glasnik hrvatskoga Naravoslovnoga Društva. Godina I. pg. 143—153; Orthoptera: pg. 149—150.)
64. — *Turistično faunistični izlet na Ivančicu.* (Ibid. Godina II. 1887. pg. 17—20; Orthoptera: pg. 19.)
65. — *Prilog fauni zapadne Slavonije.* (Ibid. pg. 21—34; Orthoptera: pg. 24—26.)
66. KARDOS KÁROLY. *Mármarosmegye állatrajzi ismertetése.* (Szilágyi István: Mármaros vármegye egyetemes leírása. Budapest. 1876. pg. 211—235; Orthoptera: pg. 232.)
67. KARL JÁNOS, dr. és dr. HORVÁTH GÉZA. *Jelentés az Odonatura denticauda* CHARP. fajról, mint a mely Gyergyó-Ditró és Szárhegy községek határában pusztítólag lépett fel. (Természettud. Közlöny. Tom. IV. 1872. pg. 316—317.)
68. KERTÉSZ MIKSA. *Nagy-Váradnak és vidékének állatvilága.* (BUNYITAI VINCE: Nagy-Várad természetrajza. Budapest, 1890. pg. 137—244; Orthoptera: pg. 210—212.)
69. KÉRY IMRE, dr. *Honunk legkeletibb, Aradvármegyéhez tartozó hegyes vidékének leírása.* (Magy. Tud. Akad. Mathem. és Természettud. Értesítő. Pest. 1859.)
70. KIMAKOVICZ, V., M. *Abdominalzange der Forficulidae.* (Verhandlungen u. Mitth. des Siebenbürgischen Vereines f. Naturwissenschaften in Hermannstadt. Bd. XLVI. Jahrg. 1896. pg. 103.)
71. KOV, TOBIAS. *Alphabetisches Verzeichniss meiner Insectensammlung.* Ofen. 1800.
72. KRAUSS, HERM. *Beiträge zur Orthopteren-Kunde.* (Verhandl. d. k. k. zoolog.-botan. Gesellschaft in Wien. Tom. XXXVI. pg. 137. et sequ.)
73. — *Beitrag zur Kenntniss der Alpinen-Orthopterenfauna.* (Wiener Entom. Zeitung. V. 1886. pg. 319. et sequ.)
74. KUNC ADOLF. *Szombathely — Savaria — rendezett tanácsu város Monographiája.* Szombathely. 1880. pg. 24; Orthoptera.
75. MÁTYUS ISTVÁN, dr. *O és Uj Diatetica* sat. Tom. III. Pozsony. 1787. pg. 258—286; A Sáskáról: de Acridiis.
76. MARGÓ TIVADAR. *Budapest és környéke állattani tekintetben.* Budapest. 1879.
77. MÉRY ETEL. *Győrmege állatvilága.* (Fehér, Ipoly: Győrmege és város egyetemes leírása. Budapest. 1874. pg. 133—137; Orthoptera: pg. 154.)
78. MOCSÁRY SÁNDOR. *Adatok Biharmegye Faunájához.* (Magy. Tudom. Akadémia: Mathem. és természettud. Közlemények. Tom. X. 1872. Budapest. 1873. pg. 193. et sequ.)
79. — *Bihar és Hajdu megyék Hártya-, Két-, Reczés-, Egyenes- és Félröpüi.* (Magy. Tud. Akad. Mathem. és Természettud. Közlemények. Tom. XIV. 1876. Budapest. Orthoptera genuina: pg. 66—69.)
80. — *A rovarvilág zenészei.* (Fővárosi Lapok. XII. Évf. 1875. Budapest. pg. 1184—1185.)
81. — *A sáskáról.* (Természettudományi Szemle. 1875. Évfolyam. 4. sz. Nagy-Várad.)
82. — *A torontálmegei sáskáról.* (Természettudom. Közlöny. Tom. VII. 1875. Budapest. pg. 408—409.)
83. — *Adatok Zemplén és Ung megyék Faunájához.* (Magy. Tudom. Akadémia: Mathem. és Természettud. Közlemények. Tom. XIII. 1876. Budapest. Orthoptera: pg. 175—176.)
84. — *Adatok Zólyom és Liptó megyék Faunájához.* (Ibid. Tom. XV. 1878. Budapest. — Orthoptera genuina: pg. 260—261.)
85. — *Az idej sáskajárásról.* (Természettud. Közlöny. Tom. XX. 1888. Budapest. pg. 318.)
86. OCSKAY DE OCSKÓ, baronius. *Gryllorum Hungariae indigenerorum species aliquot.* (Acta nova Academiae Caesareae Leopoldino-Carolinae Naturae curiosorum. Tom. XIII. Pars I. pg. 407.)
87. — *Orthoptera nova.* (Ibidem. Tom. XVI. 1833. Pars II. pg. 959.)
88. — *Fiume vidékén felfedezett új sáskafajról (Barbististes Ocskayi).* (A magyar Orvosok és Természet-

- vizsgálók VIII. (1847. Sopron) nagygyűlésének munkálatai. Pest. 1863. pg. 332—333.)
89. PADEWIETH. *Bacillus Redtenbacheri*. (Glasnik brvatskoga Narav. Družtva. Godina 1899.)
90. PETRICSKÓ JENŐ. *Selmeczványa vidéke állattani tekintetben* Selmeczványa. 1892. (Orthopt. pg. 39—40.)
91. PETROGALLI ARTHUR. *Kirándulás a Szitnyára*. (Trencsénmegyei Természettud. Egylet Évkönyve. XI—XII. (1888—89) Évfolyam. Trencsén. 1890. pg. 132—146. Orthoptera : pg. 141.)
92. PUNGER GYULA. *Adatok egy kevésbé ismert szöcskefaj természetrajzához*. (Magy. Tudom. Akadémiai Értesítő. Tom. IV. pg. 90—97. Budapest. 1886. — Rovartani Lapok. Tom. III. 1886. Budapest. pg. 45—55.)
- Notes pour servir à l'histoire naturelle d'un Orthoptère peu connu*. (Rovartani Lapok : Tom. III. Supplément. pg. XII—IX.)
- Beiträge zur Naturgeschichte einer wenig bekannten Laubheuschreckenart*. (Mathem. und naturwissenschaftliche Berichte aus Ungarn. Tom. IV. 1885/86. Budapest. pg. 70—85.)
93. — *A tücskök tartózkodása és lakása*. (Természettud. Közlöny. Tom. XXII. 1890. Budapest. pg. 628. et sequ.)
94. — *A magyarországi Tücsökfélék Természettud. Historie naturelle des Gryllides de Hongrie*. Budapest. 1891.
95. *Adatok Szilágy vármegye Orthoptera-faunájához*. (Orvos-Természettudományi Értesítő. XVI. 1891. Évf. II. Természettud. szak. III. füzet. Kolozsvár. pg. 255 et s.)
96. — *Egy táltos, a melyik nem ájtatos*. (A Természet. I. Évf. XX. sz. (1898.) pg. 4—7.)
97. ROSKOSCHNIK J. *Nachricht von den nach Bontzida in Siebenbürgen gekommenen Zugheuschrecken*, ihrem Aufenthalte daselbst und ihrer Ausrottung etc. (Ungrisches Magazin. II. Bd. 4. Stück. Redig. von L. Windisch. Pressburg. 1782. pg. 389—399.)
98. *Rovartani állomás* (m. kir.). *Jelentés az 1884—1889 években felmerült gazdasági rovarkárokról*. (A m. k. állami Rovartani Állomás Közleményei. Tom. I. 1892. fasc. 8. Orthoptera : pg. 96—104. et 136.)
99. — *Utmutatás a marokkói sáska irtására cziprusi sövénygyel*. (M. k. áll. Rovart. Állomás Közleményei. Tom. I. fasc. 2. 1890. Budapest.)
100. — *Jelentés az 1886—1889. években felmerült Erdei Rovarkárokról*. (Ibidem. Tom. I. fasc. 5. Budapest. 1891. Orthoptera : pg. 42.)
101. — *Jelentés az 1890—1893. években felmerült Erdei Rovarkárokról*. (Ibidem. Tom. I. fasc. 12. Budapest. 1895. Orthoptera : pg. 91—83.)
102. — *Jelentés az 1890—1893. években felmerült Gazdasági Rovarkárokról*. (Ibidem. Tom. I. fasc. 11. Budapest. 1894. Orthoptera : 93—111.)
103. SAJÓ KÁROLY. *A marokkói sáska Magyarországon*. (Természettud. Közlöny. Tom. XXII. 1890. Budapest. pg. 223—256.)
104. — *A marokkói sáska — Stauronotus maroccanus Thunb. — Magyarországon az 1888, 1889. és 1890. években*. (A m. k. áll. Rovartani Állomás Közleményei. Tom. I. fasc. 4. Budapest. 1891.)
105. — *A péczel-maglódi sáskairtás*. (Természettud. Közlöny. Tom. XXI. 1889. Budapest. pg. 206. et sequ.)
106. SAUSSURE, HENRI, DE. *Mélanges Orthoptérologiques* : Fasc. III. *Mantides*. 1870. Genève et Bâle.
107. — *Mélanges Orthoptérologiques* : Fasc. V. *Gryllides*. Genève. 1887.
108. SCHMIDT, FERD. *Több ujonnan felfedezett barlangi rovarról*. (A magv. Orvosok és Természetvizsgálók VIII. (1847. Sopron) nagygyűlésének munkálatai. Pest. 1863. pg. 233—235.)
109. SCHUR JÓZSEF DR. *Hajdu megye állatvilágának rövid áttekintése*. (VARGA GÉZA : Hajdumegye leírása. Debreczen. 1882. pg. 142 et sequ. ; Orthoptera : pg. 160.)
110. SERVILLE, AUBINET. *Histoire naturelle des Insectes : Orthoptères*. Paris. 1839.
111. SZANISZLÓ ALBERT. *Kolozsvár határának csapásai*. (Erdélyi Gazda. 1876. évfolyam. Kolozsvár. pg. 179.)
112. — *A Caloptenus italicus — olasz sáska — egy variétása*. (Orvos-Természettud. Értesítő. Kolozsvár. II. Természettud. szak. Tom. IV. pg. 295.)
113. SZIKLAY JÁNOS DR. és DR. BOROWSKY SAMU. *Magyarország vármegyéi és városai : Vasvármegye*. Budapest. 1898. Orthoptera : pg. 495. h.)
114. TÖMÖSVÁRY ÖDÖN DR. *Délmagyarország állattani tekintetben*. (DR. BREUER ÁRMÁN : Helyrajzi emlékmű a magyar Orvosok és Természetvizsgálók Buziás-Temesvárott megtartott XXIII. vándorgyűlésére. Temesvár. 1886. pg. 124—165. Orthoptera : pg. 160.)
115. VANGEL JENŐ. *Vérnász egy szöcskefajnál*. (Rovartani Lapok. Tom. II. Budapest. 1885. pg. 18—19.)
116. VELLAY IMRE. *A marokkói sáska vedléséről*. (Rovartani Lapok. Tom. V. Budapest. 1898. pg. 193—197.)
117. — *A marokkói sáska vándorlása*. (Rovartani Lapok. Tom. V. Budapest. 1898. pg. 156—161.)

Publicationes auctorum anonymorum.

118. — *Gryllus migratorius* Linn. (Magyar Hirmondó Pozson. 1780. pg. 595.)
119. — *Sammlung merkwürdiger Nachrichten von Heuschrecken*. Frankfurt am Mayn. 1750.
120. — *A sáskáról*. (Hazánk s a Külföld. VII. Évf. 1871. Pest. pg. 179.)
121. — *A vándor sáska — Gryllus migratorius, Acridium migratorium*. (Természettud. III. félév. 1847. Kolozsvártl. pg. 928—932.)
122. — *A sáskák további pusztítása*. (Ibid. pg. 953.)

Ordo. ORTHOPTERA.

I. Subordo: DERMOPTERA.

Fam. FORFICULIDÆ.

Labidura LEACH.

1. *riparia* PALL. (*Forficesila gigantea* SERV.) — I. Budapest, Debreczen, Kecskemét, Horgos (Com. Csongrád). II. Ad lacum Fertő. IV. Sátoralja-Ujhely, Tarczal, Szomotor. V. Zilah (Com. Szilágy), Kolozsvár, Vizakna, Székely-Keresztur. VIII. Fiume.

Anisolabis FIEB.

2. *maritima* BON. — VIII. Fiume, Cirkvenica.

Labia LEACH.

3. *minor* LIN. (*Forficesila min.*) — In toto regno communis.

Forficula LINNÉ.

4. *auricularia* LIN. — Frequens.

Anechura SCUDD.

5. *bipunctata* FIEB. (*Forficula biguttata* FAB.) — I. Budapest. II. Fel-Csuth. III. in comit. Gömör et Nyitra. IV. Mons Szitnya (com. Hont), Sátoralja-Ujhely, Tokaj, Tarczal. V. Somlyó-Cseli (com. Szilágy), Vizakna. VI. Orsova, Mehádia, Thermae Hercules.

Chelidura LATR.

6. *albipennis* MEG. — I. Nagyvárád, Révfalu, Debreczen. IV. Sátoralja-Ujhely, Tokaj, Erdőbénye, Szinna. V. Zilah, Göresön, Diószád, Mező-Záh, Nagy-Szeben. VII. Comit. Szerém.
7. *acantopygia* GÉNÉ. — I. Nagy-Várád. III. Mons Szitnya. IV. Comit. Máramaros. V. Zilah, Gurzófalva (Com. Szilágy), Kolozsvár, Nagyszeben. VII. Montes Vellebit. VIII. Beze (Com. Modrus—Fiume).

II. Subordo: ORTHOPTERA GENUINA.

Fam. BLATTIDÆ.

Ectobia WESTW.

(*Blatta* Auct.)

1. *lapponica* L. — Communis.
2. *albicincta* BRUNN. — VII. Gospić, Raduč, mons Vaganskivrh. VIII. Fiume, Draga, Buccari, Carlopago.
3. *livida* FAB. — Passim fere in toto regno. var. *brevipennis* BRUNN. — VIII. Buccari.

Aphlebia BRUNNER.

4. *marginata* SCHREB. — Prope Nagyvárád secundum MOCSÁRY (78). II. Secundum OCSKAY (32. FRIV.) prope Sopron. VIII. Fiume.
5. *maculata* SCHREB. — I. Budapest. II. Fel-Csuth. IV. S.-A.-Ujhely, Sárospatak, Málca. var. *Schäfferi* L. — III. Mons Szitnya (Com. Hont), Szádellő (Com. Abauj-Torna).

IV. Sáros-Patak. V. Passim occurrit. VI. Mons Domogled.

6. *punctata* MEG. — I. Budapest. IV. Sátoralja-Ujhely, Sáros-Patak. V. Passim in tota regione Transylvanica. VII. in Com. Szerém.
7. *brevipennis* FISCH. — VIII. Fiume, Zengg.

Phyllodromia SERVILLE.

8. *germanica* LIN. — I. Budapest, Kis-Szent-Miklós. V. Kolozsvár. VI. Temesvár.

Periplaneta BURMEIST.

9. *orientalis* L. — In urbibus majoribus frequens.
10. *americana* L. — I. Budapest. V. Kolozsvár. (Cum mercibus advecta; sed propagatio ejus nondum observata.)

Loboptera BRUNN.

11. *decipiens* GERMAR. — VIII. Fiume.

Fam. MANTIDÆ.

Mantis LINNÉ.

1. *religiosa* L. — Exceptis locis frigidioribus, occurrit in toto fere regno.

Ameles BURM.

2. *decolor* CHARP. — VIII. Zengg.

Empusa ILLIG.

3. *fasciata* BRULLÉ. — VIII. Zengg.

Fam. PHASMIDÆ.

Bacillus LATR.

1. *Rossius* FABR. — VIII. Fiume, Zengg, Buccari, Cirkvenica.
2. *Redtenbacheri* PAD. — VIII. Zengg.

Fam. ACRIDIDÆ.

Tryxalis FABR.

1. *nasuta* L. — In planitiebus et desertis regionum I, II, III, IV, VI, VII. — VIII. Fiume. In regione Transylvanica — IV. — nondum inventa.

Mecostethus FIEB.

(*Stethophyma* FISCH.)

2. *grossus* L. — Passim in toto fere regno occurrit.

Parapleurus FISCH.

3. *alliaceus* GERM. (*typus* FISCH.) — IV. Sátoralja-Ujhely. V. Göresön (comit. Szilágy). Nagy-Csűr, Márpod (Com. Szeben). VI. Ulma.

Chrysochraon FISCH.

4. *dispar* HEYER. — In regionibus I, II, III, IV, V. frequens.
5. *brachypterus* OCSKAY. — Frequens.

Stenobothrus FISCH.

6. *crassipes* OCSKAY. — Passim fere in toto regno.
7. *lineatus* PANZ. — Præsertim in territoriis montuosis frequens.
8. *nigromaculatus* HERR-SCHÄF. — In regionibus I, V, VI. et VII. frequens.
var. *Istriana* KRAUSS. — VI. Mons Domogled.
9. *stigmaticus* RAMB. — Occurrit fere in toto regno.
10. *geniculatus* EVERSM., FRIV. (*nigrogeniculatus* BRUNN.) I. Budapest, Debreczen. IV. Tálya. VI. Grebenacz. VIII. Fiume.

11. *miniatus* CHARP. — V. Nagy-Csűr (Com. Szeben), Mező-Záh, Torda. VI. Mehadia. VIII. Zengg.
12. *morio* FABR. (*melanopterus* DE BORCK.) — III. Koritnicza, montes Zolyomienses. V. Mons Pilisketető (Com. Háromszék). VI. Krassova, montes Domogled et Kuka.
13. *apricarius* L. — I. Budapest. III. Pozsony. V. Balánbánya, montes Csofronka, Békás et Bucsín (Com. Csik), Kolozsvár.
14. *viridulus* L. — Occurrit passim in regionibus Carpathiensibus: III, IV, V, VI. et partim in I.
15. *rufipes* ZETTERST. — Frequens.
16. *haemorrhoidalis* CHARP. — In toto fere regno passim occurrit.
17. *petraeus* BRIS. — I. Budapest, Pusztá-Peszér. VII. Vinkovcze.
18. *pullus* PHIL. — V. Balán, Verestó, mons Bucsín, ad lacum Szent-Anna, Gyimes (com. Csik), Passus Tömös; Passus Szurdok apud Petroszény, montes Retyezát (com. Hunyad).
19. *vagens* FIEB. — II. Sopron. VI. Ó-Moldva. VII. Com. Szerém. VIII. Fiume.
20. *bicolor* CHARP. — Communis.
21. *biguttulus* L. — Communis.
22. *pulvinatus* FISCH. DE W. (*declivus* BRIS.) — In regionibus I, V., VI., VII., VIII. frequens.
23. *elegans* CHARP. — Occurrit in omnibus regionibus excepta VIII.
24. *dorsatus* ZETTERST. — In toto fere regno passim occurrit.
25. *parallelus* ZETTERST. — Communis.

Gomphocerus THUNB.

26. *rufus* L. — Communis.
27. *antennatus* FIEB. — I. Budapest, Pusztá-Peszér, Vác, Őrkény, Tatár-Szent-György, Kis-Szent-Miklós.
28. *maculatus* THUNB. (*Stenobothrus biguttatus* CHARP.) — In regionibus I, II, III, IV, V. et VII. passim occurrit.

Stauronotus FISCH.

29. *maroccanus* THUNB. — In annis 1888—90. in regionibus I. et II. maximopere grassabatur et in nonnullis locis magnas devastaciones ferebat.
30. *brevicollis* EVERSM. — (*cruciatus* EVERSM.) — In regionibus I, II, VI. passim occurrit. III. Pozsony. VII. Comit. Szerém.

Stethophyma FISCH.

(Arcyptera SERV.)

31. *fuscum* PALL. (*Arcyptera variegata* SULZ.) — Passim occurrit fere in toto regno.
32. *flavicosta* FISCH. (*Arcyptera flavicosta*.) — I. Budapest. V. Kolozsvár, Torda, Mező-Záh, Mező-Szakáll, Szent-László. VI. Ulma. VIII. Fiume, montes Vellebit.
33. *brevipenne* BRUNN. — VIII. Fiume, Buccari, Zengg.

Epacromia FISCH.

34. *strepens* LATR. — VIII. Cirkvenica.
35. *thalassina* FAB. — Frequens.

Sphingonotus FIEB.

36. *coerulans* L. — I. Budapest, Kis-Szent-Miklós, Pusztá-Peszér, Nyir-Bátor; in locis sabulosis communis. IV. Szomotor. V. Paptelek, Göresön, Kolozsvár, Zsadánypatak, Livazén etc. VI. Grebenác, Ulma.

Acrotylus FIEB.

37. *insubricus* SCOP. — I. Budapest, Kis-Szent-Miklós, Pusztá-Peszér, Pusztá-Dános etc. Debreczen. IV. Szomotor. VI. Grebenác, Ulma. VII. Zimony, Vinkovce.

Oedipoda LATR.

38. *variabilis* PALL. — I. Budapest, Gödöllő, Maglód, Kis-Szent-Miklós. IV. Tolesva, Szomotor, H.-Rokitó. V. Kolozsvár, Torda, Mező-Záh, Méhes, Nagy-Csűr, Szász-Újfalu. VI. Grebenác.
39. *miniata* PALL. — I. Budapest, Kis-Szent-Miklós, Órkény, Pusztá-Peszér. VIII. Fiume, Zengg.
40. *coerulescens* L. — Communis.

Pachytylus FIEB.

41. *nigrofasciatus* DE GEER. — I. Frequens. II. Ad lacum Fertő. VI. Grebenác, Ulma. VII. Vinkovce, Zimony. VIII. Fiume, Zengg.
42. *migratorius* LIN. — I. Budapest, Nagyvárád, Debreczen, Fehértó apud Szeged. II. Fertő. VI. Kolozsvár, Nagy-Szeben. VI. Baziás. VII. Vinkovce.
43. *danicus* LINNÉ [*cinerascens* FAB.] — I. Budapest, Debreczen. III. Parasznya. IV. Gebe, Nyir-Csaholy, Nyir-Medgyes.

Psophus FIEB.

44. *stridulus* L. (*Pachytylus strid.*) — Fere in toto regno, praesertim in regionibus montuosis frequens.

Cuculligera FISCH.

45. *hystrix* GERM. — VIII. Fiume.

(Eremobia SERVILLE.)

- (*muricata* PALL.) — HERRICH-SCHÄFFER (53. Nomenclat. Ent.) hanc speciem in Hungaria habitare censet, attamen haec species non Hungariam sed regiones apud fluvium Wolga et urbem Sarepta, in Rossia, patriam suam profitetur.

Acridium GEOFFR.

46. *tartaricum* auct. [= *Aegyptium* L.] — VII. Observatum est in comitatu Szerém. VIII. Fiume, Zengg, Novi, Carlopago.

Caloptenus BURM.

47. *italicus* L. — Communis.

Paracaloptenus BRUNN.

48. *Brunneri* STÅL. [= *Platyphyma caloptenoides* BRUNN.] — I. Budapest. VI. Mehadia, mons Domogled, Orsova. VIII. Fiume, Cirkvenica.

Pezotettix BURM.

(Podisma LATR. SERV.)

49. *alpinus* KOLL. — III., IV., V. et VI. in montibus altioribus
var. *collina* BRUNNER. — In territoriis montuosis Regionum II., III., IV., V., VI. frequens.
50. *Schmidti* BR. — In territoriis montuosis Regionum I., III., IV., VI. et praesertim V. frequens.
51. *pedestris* L. — Occurrit passim in Regionibus II., III., IV., V., VII. et VIII.
52. *mendax* FISCH. — In territoriis sylvis et montuosis Regionum omnium frequens.
53. *Salamandra* FISCH. — VIII. Fiume.

Platyphyma FISCH.

54. *Giornae* ROSSI. — In regionibus I., [A. MOCŠÁRY primus detexit Ao 1872., prope Nagyvárád (78.)] II., VI., VII. et VIII. frequens.

Tettix CHARP.

55. *bipunctatus* L. — Communis.
56. *Kraussi* SAULCY. — Passim occurrit in regionibus I., III., V., VI.
57. *subulatus* L. — Per totum regnum obvius.
58. *Türki* KRAUSS. — VI. Orsova.
59. *depressus* BRIS. — VIII. Fiume, Zengg.

Fam. LOCUSTIDÆ.

Dinarchus STÅL.*(Callimenus* BURM.)

1. *dasyppus* ILLIG. — I. Budapest in monte Svábhegy (specimen ♀ ultimum, anno 1866. mense Augusto inventum, in Mus. Nationali asservatur); Pusztá-Peszér (duo specimina larvarum vidi Viennæ in coll. Brunneriana.)

(Callimenus STEPH.)

[*Oniscus* CHARP. (*Bradyporus Dasyppus* SERV.), Secundum SERVILE (110. Hist. Nat.) occurrit et in Hungaria; attamen hæc species, in Rossia, meridionali et in peninsula Balcanica habitans, apud nos nondum erat observata.]

[*Oniscus* CHARP., var. *brachynotus* FIEBER secundum auctorem (27. Synopsis. Lotos III. pg. 206. n. 1. var. B.) et in Hungaria habitat; ast una cum stirpe tantum in Rossia meridionali et in partibus quibusdam peninsulæ Balcanicæ occurrit.]

Orphanina FISCHER.

2. *denticauda* CHARP. — Fere in toto regno occurrit.

Poecilimon FISCH.

3. *affinis* FIEB., FRIV. — V. Kolozsvár; Passus Szurduk (com. Hunyad). VI. Mons Domogled, Bázias. VII. Károlyváros.
4. *Fieberi* ULRICH, FIEB. — VIII. Fiume. Zengg.
5. *Schmidtii* FIEB. — IV. Tokaj, Nagy-Bánya. V. Montes Meszes, Kolozsvár, Petrosény, Ponor, Ohaba (com. Hunyad), Málnás (com. Háromszék). VI. Mehadia, mons Domogled.
6. *Brunneri* FRIV. — Rarus. VI. Fehértemplom, Mehadia.
7. *Fussi* FIEB. — V. Zsákfalva (com. Szilágy), Mező-Záh, Mező-Szakál (com. Torda-Aranyos), Homoród (com. Udvarhely) Gyergyó-Szent-Miklós, Tusnád (com. Csik), Málnás, mons Pilisketető (com. Háromszék), Nagy-Csűr (com. Szeben), Ponor, Passus Szurduk (com. Hunyad).
8. *elegans* FIEB. — VIII. Fiume, Zengg.
9. *thoracicus* FIEB. — I. Montes Biharienses. VI. Mons Domogled, Orsova.
10. *intermedia* FIEB., FRIV. — Rarus. Auctores (FIEBER: Lotos III. pg. 176. No. 5; — FRIVALDSZKY: Mon. pg. 94. No. 4. vide Litt. 27. et 32.) hujus speciei patriam Russiam Meridionalem et Hungariam nominant, tamen inventionis locum præcise non notant. IV. Sátoralja-Ujhely. [17. CHYZER. Rovart. L. IV. pg. 100.]

Barbitistes CHARP.

11. *serricauda* FAB. — I. Budapest. II. Sopron. III. Pozsony et in comit. Trencsén et Liptó. IV. Montes Vihorlat. V. Montes Meszes (comit. Szilágy), mons Pilisketető (com. Háromszék), Balánbánya. VI. comit. Temes et Krassó-Szörény. VII. Comit. Szerém.
12. *constrictus* BRUNN. — Rarus. VI. Mons Domogled.
13. *Yersini* BRUNN. — VIII. Fiume, Carlopago.
14. *Ocskayi* CHARP. — VI. Mehadia. VIII. Fiume, Carlopago, Buccari, Zengg.

Isophya BRUNN.

15. *modesta* FIEB. — I. Budapest, Nagyvárad. IV. Nagy-Bánya. V. Szilágy-Nagyfalu, Göresön, Zilah, Kolozsvár, Mező-Záh, Mező-Szakál (com. Torda-Aranyos), Mons Mező-Havas (com. Maros-Torda), Udvarhely, Fiafalva, mons Békás, Balánbánya (com. Csik), mons Domogled, Fehértemplom.
16. *costata* BRUNN. — Rarus. I. Budapest, Svábhegy.
17. *speciosa* FIEB., FRIV. — VI. Mehadia, Oravicza, Baziás.
18. *brevipennis* BRUNN. — Rarus. VI. Comit. Máramaros. V. Zilah, montes Hargita.
19. *pyrenaea* RAMB. SERVILE. [= *camptoxypha* FIEB.] — Frequens in regionibus montuosis.

(Odontura RAMB.)

[*spinulicauda* RAMB. — Specimina a CAROLO FUSS (39.) apud Nagy-Csűr (com. Szeben) capta, non ad hanc speciem, in Hispania et Portugallia habitantem, sed ad speciem *Poecilimon Fussi* FIEB. pertinent.]

Leptophyes FIEB.

20. *laticauda* — FRIV. — V. Szamos-Ujvár. VI. Mehadia. VIII. Fiume.
21. *albovittata* KOLL. — Communis.
22. *Bosci* FIEB., BRUNN. — VI. Mehadia. VII. Com. Szerém, Gospić. VIII. Fiume, Cirkvenica.
23. *discoidalis* FIEB., BRUNN. — V. Parajd, Nyárád-Szereda (com. Maros-Torda). VI. Mehadia, Orsova, mons Allion.
- [*autumnalis* CHARPENTIER. — Ab auctore (13.) non recte contribuitur patriæ nostræ.]
- [*punctatissima* BOSC. — Specimina a CAROLO FUSS (39.) apud Nagy-Csűr (com. Szeben) capta, in specie *Leptoph. albovittata* KOLL. et non in hac specie, in Europa occidentali habitante, numeranda sunt].

Acrometopa FIEB.

24. *macropoda* BURM. — VIII. Fiume, Zengg, Buccari.

Phaneroptera SERV.

25. *falcata* SCOP. — Exceptis territoriis frigidis et altissimus, frequens.
26. *quadripunctata* BRUNN. — VIII. Fiume, Zengg, Cirkvenica.

Tylopsis FIEB.

27. *liliifolia* FAB. — VIII. Fiume, Buccari.

Meconema SERV.

28. *varium* FAB. — In regionibus I., II., III., IV., V., passim occurrit.
29. *brevipenne* YERS. — VIII. Fiume.

Cyrtaspis FISCH.

30. *scutata* CHARP. — VIII. Fiume.

Xyphidium SERV.

31. *fuscum* FAB. — Communis.
32. *dorsale* LATR. — I. Budapest, Örkény, Pusztapeszér. II. Fertő. III. Znio-Váralja, Szlován. IV. S.-A.-Ujhely, Homonna, Nagy-Bánya. In regione V. frequens. VI. Ulma, mons Domogled. VII. Zimony.
33. *hastatum* CHARP. — Rarus. V. Mező-Záh. VI. Mehadia.

Conocephalus THUNB.

34. *tuberculata* ROSSI [= *mandibularis* CHARP.]. — I. Pusztapeszér, Vacs, Kis-Szent-Miklós, Rákos, Nagyvárad, Debreczen. IV. Szöllőske (Com. Zemplén), Nagy-Bánya, V. Nagyfalú (com. Szilágy), Szamos-Ujvár, Nagy-Csűr. VI. Ulma, Mehadia. VII. Zágráb. VIII. Fiume.

Locusta DE GEER.

35. *viridissima* L. — Communis.
36. *caudata* CHARP. — Frequens.
37. *cantans* FUESSLY. — In regionibus montuosis III., IV., V. et VI. passim occurrit.

Onconotus FISCH. DE W.

38. *Servillei* FISCH. DE W. — Rarus. I. Alsó-Dabas, Örkény, Pusztapeszér. II. Székes-Fehérvár.

Gampsocleis FIEB.

39. *glabra* HERBST. — I. Kis-Szent-Miklós; in praediis Rákos et Peszér. V. Torda, Mező-Záh, Méhes. VI. Mehadia, Szabadka.

Rhacocleis FIEB.

40. *germanicus* HERR.-SCHÄFF. [= *discrepans* FIEB.]. I. Budapest, Pusztapeszér. IV. Bártfa. VIII. Fiume.

Anterastes BRUNN.

41. *Raymundi* YERSIN. — VIII. Fiume, Draga, Buccari.

Pachytrachelus FIEB.

42. *striolatus* FIEB. — VIII. Fiume, Zengg.
43. *gracilis* BRUNN. — Fere in toto regno occurrit, et praesertim in regione V. frequens est.

Thamnotrizon FISCH.

44. *Chabrieri* CHARP. — VIII. Fiume, Zengg, Buccari.
45. *dalmaticus* KRAUSS. — VIII. Fiume, Zengg, Carlopago.
46. *litoralis* FIEB. — I. Montes Biharienses. IV. Mons Simonka. V. Hármaspatak, Mező-Záh, Mező-Szakáll, Gyergyó-Szent-Miklós, montes Hargita. VI. Mehadia, Thermæ Herculis.
47. *transylvanicus* FISCH. — In montibus Carpathicis, in regionibus I., IV., V. et VII. sitis frequens.
48. *Friwaldszkyi* HERMAN. — V. Kolozsvár, Gyergyó-Szent-Miklós.
49. *apterus* FAB. — II. Sopron. III. Pozsony, Znio-Váralja. IV. Mons Vihorlat. V. Lacus «Verestó» ad passum Almamező. VI. Mehadia.
var. *Mikói* HERMAN. — Rarus. V. Balán.
50. *fallax* FISCH. [= *Austriacus* TÜRK.] — In territoriis montuosis, fere in toto regno frequens.
51. *femoratus* FIEB. [= *noctivagus* KRAUSS.] — VIII. Fiume.
52. *cinereus* L. — Frequens.

Platycleis FIEB.

53. *grisea* FAB. — In toto fere regno communis.
54. *intermedia* SERV. — VIII. Carlopago.
55. *affinis* FIEB. — I. Vacs, Bessenyőszög. V. Déva, VI. Orsova. VIII. Fiume.
56. *tessellata* CHARP. — Secundum FIEBER (27., 28.) occurrit in patria nostra; verisimiliter tantum in regione Adriatica.
57. *vittata* CHARP. — I. Budapest, Vacs, Nagyvárad, Szeged. II. Fertőtó. V. In Transsylvania. (BRUNNER: Prodrömus. VI. Temesvár, Mehadia, mons Domogled, Bázias, Ó-Moldova.
58. *stricta* ZELLER. — VIII. Zengg.
59. *montana* KOLL. — I. Budapest, Örkény, Pusztapeszér, Rákos, Debreczen. IV. Nagy-Bánya, Berkesz, Remete (com. Szatmár). V. Szilágy-Nagyfalú, Görcsön (com. Szilágy), Mező-Záh, Mező-Szakáll (com. Aranyos-Torda).

60. *sepium* YERSIN. — VIII. Fiume.
 61. *modesta* FIEB. — VIII. Fiume, Zengg.
 62. *brachyptera* L. — II. Sopron. III. Com. Nyitra. IV. Mons Gutin, Kapnikbánya. V. Parajd (com. Maros-Torda), montes Hargita (com. Udvarhely), Lacus Szent-Anna-tó, Gyergyó-Szent-Miklós, Balánbánya, Tihucza, Borszék, mons Csalheu (com. Csik), Passus Tömös. Montes Retezát. VI. Mehádia.
 63. *Roeseli* HAGENB. (*brevipennis* CHARP.) — I. Őrkény (Pestm.), Beél (Biharm.). II. Com. Sopron. III. Verebély (com. Bars). IV. Mons Rabaszkala (com. Zemplén), Nagy-Bánya. V. Jaaz, Somlyó-Csehi, montes Meszes (com. Szilágy), Szamos-Ujvár, mons Cibles, Mező-Záh, Torda, Kolozsvár, Parajd, Székely-Keresztúr, montes Hargita (com. Udvarhely), Balán (com. Csik), Ponor (com. Hunyad). VI. Mehádia, mons Domogled. VII. Zimony, Zágráb.
 var. *diluta* CHARP. (= specimina macroptera). Jaaz (com. Szilágy).
 64. *Domogledi* BRUNN. — Rarus. VI. Mons Domogled.
 65. *bicolor* PHIL. — In regione Adriatica nondum inventa; in ceteris passim frequens.
 66. *intermedia* RAMB. SERV. — Secundum FIEBER (27.) *Synops.* habitat in patria nostra; verisimiliter in regione Adriatica occurrit.

Decticus SERV.

67. *verrucivorus* L. — Fere ubique communis.
 68. *albifrons* FAB. — VIII. Fiume, Zengg.

Psorodonotus BRUNN.

69. *Fieberi* FRIV. — VIII. Brezje (com. Fiume-Modrus).

Ephippigera LATR.

70. *vitium* SERV. — Excepta regione Adriatica, in omnibus ceteris passim propagat.
 71. *limbata* FISCH. — VIII. Fiume, Brezje, Kriviput, Carlopago.
 72. *shpachophila* KRAUSS. — VIII. Buccari, Zengg, Brezje, Carlopago.

(*Pycnogaster* GRAELLS.)

[*cucullatus* CHARP. — Apud FISCHER (29.) *Orth. Eur.* legimus: «in Charpentieri collectione specimina tria ex Hungaria allata asservantur», attamen hæc specimina non ex patria nostra oriuntur, nam hæc species hucdum tantum in Portugallia observata est.]

Saga CHARP.

73. *serrata* FAB. — Rarus. I. Montes Sashegy et Gellérthegy apud Budapest. IV. Sátoralja-Ujhely. V. Kolozsvár. VI. Mons Domogled. VIII. Fiume, Zengg. Mas nondum inventa.

Troglophilus KRAUSS.

74. *cavicola* KOLLAR. — VII. In cavernis; Vilinska jama et Vrana peč; mons Szmolnik (com. Modrus-Fiume). VIII. Buccari, Cirkvenica.
 75. *neglectus* KRAUSS. — VII. Károlyváros, Fužine. VIII. Fiume, Konjsko.

Dolichopoda BOLIV.

76. *palpata* SULZ. — VII. Raduc. VIII. Montes Vellebit.

Fam. GRYLLIDÆ.

Oecanthus SERV.

1. *pellucens* SCOP. — Exceptis territoriis altis et frigidis, fere ubique propagat, ubi Vitis vini-fera vegetare potest

Nemobius SERV.

2. *sylvestris* FAB. — Rarus. II. Sopron. III. Pozsony.
 3. *Heydeni* FISCH. — I. In prædiis Rákos et Vacs, Dabas. Tokaj. V. Jaaz, Zilah; inde a Maros-Ludas usque ad Mező-Záh ad rivos et paludes; Maros-Ujvár. VI. Mehádia, Orsova. VII. Sziszek.

Gryllus LINNÉ.

4. *campestris* L. — Communis.
 5. *desertus* PALL. [= *melas* CHARP.] — Exceptis territoriis frigidis altissimisque, communis.
 6. *domesticus* L. — Frequens.
 7. *burdigalensis* LATR. — IV. Tokaj. V. Kolozs, Torda, Mező-Záh, Maros-Ujvár, Bázna.
 var. *arvensis* RAMB. — I. Szolnok. VI. Básiás, Pancsova, Grebenác.
 8. *frontalis* FIEB. — Fere in toto regno frequens. (*bimaculatus* DE GEER. [= *capensis* FAB.] Quidam auctores (29. FISCHER: *Orth. Eur.*; 43. GRABER: *Faun. Stud.*; 110. SERV. *Hist. nat.*) non recte censent hanc speciem, in Europa Meridionali propagantem, et in Hungaria indigenam esse. Dr. BRUNNER in Prodomo excellenti suo «die Angabe Ungarns bei FISCHER» apocrypham esse declarat.)

Gryllomorpha FIEB.

9. *dalmatinus* OCSK. — VIII. Cirkvenica, Zengg, Buccari.

Myrmecophila LATR.

10. *acervorum* PANZ. — II. Pécs. V. Tasnád, Nagy-Szeben. VI. Mehádia.

Mogisoplastus SAUSS.

11. *squamiger* FISCH. — VIII. Novi, Cirkvenica.
12. *brunneus* SERV. — VIII. Cirkvenica.

Arachnocephalus COSTA.

13. *vestitus* COSTA. — VIII. Cirkvenica, Zengg.

Gryllotalpa LATR.

14. *vulgaris* LATR. — Communis.

Tridactylus LATR.

(*Xya* ILLIG.)

15. *variegatus* LATR. — I. Budapest, Kis-Szent-Miklós. II. Badacson. IV. Szomotor, Bodrogeköz. In regione V. passim occurrit. VI. Orsova. Grebenác, Doroszló. VII. Sziszek.

Conspectus familiarum, generum et specierum.

Familia			Familia		
	Genus	Species		Genus	Species
1. Forficulidæ	6	7	5. Acrididæ	21	59
2. Blattidæ	5	11	6. Locustidæ	27	76
3. Mantidæ	3	3	7. Gryllidæ	8	15
4. Phasmidæ	4	2		<u>71</u>	<u>173</u>

S u m m a

Familiarum	7
Generum	71
Specierum	173

Ordo. THYSANOPTERA.

Auctore JOSEPHO JABLONOWSKI.

E renddel hazánkban ez ideig senki sem foglalkozott tüzetesen; az itt elősorolt fajok példányai JABLONOWSKI JÓZSEF gyűjteményében vannak meg, mely azonban ez idő szerint sem rendszerint összeállítva, sem feldolgozva nincs.

Némi biológiai jegyzeteket közölt a *Thrips frumentaria* BEL. (= *Phloeothrips Statices* HAL.) fajról:

1. DR. SZANISZLÓ ADALB. *Verhandl. der Zool.-Bot.-Gesellschaft in Wien* XXIX. (1879) p. 36; és három új faj leírását adja

2. JABLONOWSKI J. a *Természetráji Füzetek*-ben Budapest. XVII. (1894) p. 45 és p. 93.

Huic ordini in patria nostra hucusquam nemo scrutatorum Faunæ Hungariæ operam navavit; sequentisque enumerationis specimina in collectione JOSEPHI JABLONOWSKI custodiuntur, cuius collectio tamen hucusque systematice haud ordinata nec perscrutata est.

Notitias nonnullas biologicas de *Thripse frumentaria* BEL. (= *Phloeothrips Statices* HAL.) dedit:

1. DR. SZANISZLÓ ADALB. in *Verhandl. der Zool.-Bot.-Gesellschaft in Wien* XXIX. (1879) p. 36; et diagnoses trium specierum novarum communicavit

2. JABLONOWSKI J. in *Természetráji Füzetek*, Budapest. XVII. (1894) p. 45 et ibid. p. 93.

Fam. THIRIPIDAE.

A) TUBULIFERA.

Phloeothrips HAL.

1. *Statices* HAL. — Per totum regnum communis.
2. *aculeata* FABR. — I. Budapest. V. Csik-Szt-Domokos.
3. *flavipes* HAL. — IV. Bártfa.
4. *parvipennis* REUT. — IV. Nagy-Mihály.
5. *brunnea* JORDAN. — VIII. Stalak (C. Modrus-Fiume).
6. *tibialis* REUTER. — I. Budapest.
7. *longispina* REUT. — II. Simontornya. — IV. Torna, Czéke.
8. *coriacea* HAL. — III. Lueski.
9. *dentipes* REUT. — II. Kecskemét.
10. *nodicornis* REUT. — IV. Beregszász. V. Tasnád, Görgény-Szt-Imre.
11. *annulicornis* HAL. — I. Mezőtúr, Bánhegyes.
12. *crassipes* JABL. — (2.) II. Badaacsony.
13. *bicolor* HEEG. — I. Farkasd, Simontornya. IV. Varannó.

Fauna Regni Hungariæ.

B) TEREBRANTIA.

Heliothrips HAL.

14. *haemorrhoidalis* HAL. — In calidariis hieme communis. I. Budapest.
15. *dracena* HEEG. I. Budapest. III. Pozsony.

Sericothrips HAL.

16. *staphylinus* HAL. — II. Badaacsony.

Chirothrips HAL.

17. *manicata* HAL. (*longipennis* BURM.) — I. Csepel, Farkasd, Monor, Budapest. IV. Eperjes. V. Görgény-Szt-Imre.

Limothrips HAL.

18. *cerealium* HAL. — In Hungaria rara. III. Losoncz.
19. *denticornis* HAL. — I. Budapest, Farkasd. II. Simontornya. IV. Eperjes, Nagy-Mihály. V. Gyergyó-Szt-Miklós.
20. *angulicornis* JABL. (2). — I. Budapest.

Thrips HAL.

21. *ornata* JABL. — (2). I. Kis-Szt-Miklós.
 22. *ulicis* HAL. — I. Budapest, Monor, Csepel, Nagy-Lóré. V. Sepsí-Szt-György.
 23. *dispar* HAL. — I. Budapest, Ó-Buda, Rákosfalva. IV. Felső-Sebes. V. Görgény-Szent-Imre (Laposnya in floribus *Telekia speciosae*).
 24. *sambuci* HEEG. — I. Budapest.
 25. *physapus* L. — Ubique frequens.
 26. *urticae* FAB. — In Hungaria frequens.
     var. *obsoleta* UZEL. — I. Budapest.
 27. *Benseleri* FRAUENFELD. — I. Budapest. IV. Kassa, Kapnikbánya. V. Tömösi szoros.
 28. *minutissima* Lin. — I. Budapest, Farkasd, Budafok. III. Kurimján (C. Szepes). IV. Eperjes. V. Csik-Szt-Domokos. VI. Német-Palánka.
 29. *communis* UZEL. — I. Budapest.

Physapus DEGEER.

30. *atratus* HAL. — I. Monor.
 31. *obscurus* MÜLL. — I. Budapest.
 32. *ater* DEGEER. (*vulgatissima* HAL.) — Per totum regnum communis.
 33. *cynorrhodi* HAL. — I. Budapest. V. Gyergyó-Szt-Miklós, Csik-Szt-Domokos.
 34. *inconsequens* UZEL. — I. Budapest.

C) COLEOPTRATA.

Melanothrips (HAL.) BURM.

35. *obesa* HAL. — I. Budapest. V. Gyergyó-Szt-Miklós.

Coleotrips HAL.

36. *fasciata* L. — Per totum regnum sat frequens.
 37. *vittata* HAL. — I. Gyoma. VIII. Jablanac (C. Lika-Krbava).

S u m m a

Familiarum	1
Generum	9
Specierum	37

Ordo. APTERYGOGENEA.

Auctore EMERICO VELLAY.

Hazánkban e rovarcsoporttal csak dr. Tömösváry Ödön foglalkozott behatóbban, a ki gyűjtéseinek eredményét, valamint az e tárgyra vonatkozó megfigyeléseit három terjedelmesebb és egy rövidebb ismertetésben közölte.

E kitaró szorgalmu buvárnak elhalálózása után e rovarcsoport tanulmányozásában szünet állott be s azóta csak igen kevés hazai közlés és adat került róla nyilvánosságra; a mi kevés adat azóta napvilágot látott, az mind apróbb enumeratiókban és egyes külföldi munkákban van elszórva.

Felhasználtam azonban a magyar nemzeti muzeumban őrzött azt a gazdag gyűjteményt, melyet BIRÓ LAJOS az ország különböző vidékein gyűjtött és REUTER O. M. helsingforsói tanár határozott meg.

A felvett nyolcz regio közül a legtöbb adatunk van az I-ső régióból, a legkevesebb adat a IV-ik régióból.

Mintogy ezt a rovarrendet hazánkban, aránylag véve, kevésbé tanulmányozták, honi adataink alapján még nem jellemezhetjük.

Egyelőre csak azt emelem ki, hogy hazánkból az eddig felsorolt 70 faj közül a *Smythurus maculatus* Töm., *Anisospaera problematica* Töm. és *Seira pallidipes* REUTER eddig kizárólag csak Magyarországon ismeretes s e miatt e két faj hazánk faunájára jellemző alakoknak tarthatjuk; a *Lepisma myrmecophila* LUCAS. és *Lepismina annulifera* GUÉR. pedig a mediterrán fauna területéről kerültek hazánkba.

Operam insectis supra notatae ordinis scrutatorum Hungarorum hucusque solum EDMUNDUS TÖMÖSVÁRY dedit, qui indices collectionum suarum notis instructos in opusculis suis tribus (11—13) iuris publici fecit.

Post mortem huius scrutatoris eximii studium insectis his nemo Hungarorum fovit; additamenta, quae infra inveniuntur, excerpta sunt enumerationibus parvulis opusculisque alienis.

Huic indici inserui vero et enumerationem collectionis Musaei Nationalis Hungarici, cuius maximam partem LUDOVICUS BIRÓ collegerat, O. M. REUTER, Universitatis Helsingforsiensis professor vero determinaverat.

Divitissima regionum nostrarum est prima; ex quarta vero minima additamenta habemus.

Et quia haec ordo usque ad hodiernos dies scrutatorem sum Hungaricum expectat, vix aliquid posse dicere de speciebus horum animalculorum faunae Hungaricae propriis. E septuaginta speciebus Hungariae infra enumeratis attamen *Anisospaera problematica* TÖMÖSVÁRY et *Seira pallidipes* REUTER solum in Hungaria lectae et propterea propriae Hungariae esse censendae sunt; *Lepismina myrmecophila* LUC. et *Lep. annulifera* GUÉR. vero ex fauna mediterranea ortae ad regiones patrias nostras adlatae sunt.

LITTERATURA.

1. BERTRAU PH. Über Tetradontophora gigas Reut. In: Deutsche Entomologische Zeitschrift 1884 XXVIII. p. 235.
2. BIRÓ LAJOS. Kirándulás a Pop-Ivánra. In: Rovartani Lapok II. 1885. p. 35.
3. DR. DALLA TORRE K. V. Die Gattungen und Arten der Apterygogenea (Brauer). Sep.-Abdruck aus dem 46. Progr. des k. k. Staats-Gymnasiums in Innsbruck, veröffentlicht am Schlusse d. Jahres 1894/95.
4. DR. HORVÁTH GÉZA. Izlet u Podused u zagrebačkoj okolici mjeseca novembra. Publicatio Societatis historico-naturalis Croatiae 1888.
5. JURINAC A. E. Faunistični pabirci po okolini Krapinskoj. In: Glasnik Horvatskoga naravoslavna drustva I. 1886. p. 145.
6. — Prilog fauni zapadne Slavonije. In: Glasnik Horvatskoga naravoslavna drustva II. 1887.
7. REUTER O. M. Species nova generis Poduridarum Seira Lubb. In: Wiener Entomologische Zeitung XIV. 1895.
8. — Apterygogenea fennica. Finnlands Collembola och Thysanura. In: Acta societatis pro fauna et flora fennica XI. 1895.
9. M. kir. állami Rovartani Állomás közleményei. Jelentés az

- 1890—93. években felmerült gazdasági rovarkárokról 1892.
10. M. kir. állami Rovartani Állomás közleményei. Jelentés az 1890—1893. években felmerült gazdasági rovarkárokról 1894.
11. Dr. Tömösváry Ödön. Magyarországon talált Smynthurus fajok. In : Természetráji füzetek VII. 1883.
12. — Adatok hazánk Thysanura faunájához. In : A magyar tud. Akadémia Math. és természett. közleményei XVIII. 1884.
13. — Ujabb adatok hazánk Thysanura faunájához. In : A magyar tud. Akadémia math. és természett. közleményei XIX. 1884.
14. — Fekete hó. In : Rovartani Lapok I. 1884.
15. Uzel Jindrich. Supinusi země české (Thysanura Bohemica) 1890.

Ordo. APTERYGOGENEA.

I. Tribus. COLLEMBOLA LUBBOCK.

Familia. SMYNTHURIDAE.

Smynthurus LATR.

1. *aureus* LUBB. — V. Pele.
2. *flaviceps* TULLB. — IV. Eperjes.
var. *fennicus* REUT. — IV. Eperjes.
3. *fuscus* LINNÉ. — I. Ó-Buda, Szt-Endre, Békás-Megyer. IV. Eperjes, Kis-Azar, Hidvég-Ardó. V. Déva. VI. Berzászka. VIII. Fiume.
var. *ornatus* UZEL. — (UZEL J. (15) affirmat hanc varietatem etiam in Hungaria occurrisse.)
var. *purpurascens* SCHÖTT. — IV. Pop-Iván.
4. *luteus* LUBB. — I. Szt-Endre, Ó-Buda, Farkasd, Békás-Megyer, Tahí-Tótfalu, Vác, Arad, Szendrő, Sajó-Kaza, Hód-Mező-Vásárhely, Nagy-Szalonta, Gyöngyös. II. Pécs, Esztergom. III. Sik-Abony. IV. Sátoralja-Ujhely. V. Medgyes. VII. Podsused.
5. *maculatus* TÖMÖSVÁRY. — I. Ó-Buda. II. Velencez.
6. *niger* LUBB. — IV. Kis-Azar.
7. *oblongus* NICOL. — II. Csáktornya. VII. Podsused.
8. *viridis* LINNÉ. — I. Szent-Endre, Ó-Buda, Békás-Megyer, Szent-Endre. IV. Pop-Iván (Cottus Máramaros). VI. Ó-Moldova (Cottus Krassó).
var. *cinereoviridis* TULLB. — I. Nagy-Kőrös, Kecskemét. III. Tatra.

Papirius LUBB.

9. *ater* LINNÉ. — V. Maros-Vásárhely.
10. *longicornis* FOURCR. — III. Mons Vihorlát. IV. Bártfa, Szinnaikő, Kis-Azar.

Fam. ENTOMOBRYIDAE.

Orchesella TEMPL.

1. *bifasciata* NICOL. — I. Nagy-Kőrös.
2. *cineta* LINNÉ. — I. Budapest, Vác, Szt-Endre,

Békás-Megyer, Farkasd, Kecskemét. II. Pécs. III. Sik-Abony. IV. Bártfa, Sátoralja-Ujhely, Szinna, Szinnaikő. V. Déva, Puj, Maros-Vásárhely, Medgyes.

var. *vaga* FABR. — I. Kecskemét.

3. *rufescens* WULFEN. — I. Vác. III. Vihorlát. IV. Bártfa, Szinnaikő, Pop-Iván. V. Déva, Ohaba-Ponor.

var. *principalis* REUT. — Secundum REUTER (8) etiam in Hungaria occurrit.

4. *spectabilis* TULLB. — I. Nagy-Kőrös. III. Tatra. IV. Győröske, Orehova, Eperjes, Runyina.

5. *villosa* LINNÉ. — I. Budapest, Vác, Szent-Endre, Békás-Megyer, Farkasd. II. Pécs. III. Sik-Abony. IV. Bártfa, Sátoralja-Ujhely, Tolesva, Szinnaikő. V. Medgyes, Maros-Vásárhely, Ohaba-Ponor. VII. Comitatus Pozsega.

Isotoma BOURL.

6. *cinerea* NICOL. — I. Ó-Buda. IV. Bácszka. V. Déva.
7. *crassicauda* TULLB. — I. Kecskemét.
8. *grisea* LUBB. — I. Szent-Endre. III. Király-Lehota.
9. *palustris* MÜLLER. — I. Szent-Endre. V. Déva, Puj.
10. *viridis* MÜLLER (*fusca* NICOL.). — V. Maros-Vásárhely.

Entomobrya ROND.

11. *annulata* FABR. — V. Déva.
12. *albocincta* TEMPL. — I. Budapest, Szent-Endre, Vác. V. Déva, Medgyes.
var. *nigrocincta* TÖM. — I. Farkasd.
13. *dorsalis* UZEL. — IV. Győröske.
14. *intermedia* BROOK. — I. Kecskemét. IV. Eperjes.
var. *elongata* BROOK. — I. Kecskemét, IV. Eperjes.
15. *lanuginosa* NICOL. — I. Szent-Endre, Tahí-Tótfalu. II. Pécs. III. Sik-Abony. V. Maros-Vásárhely, Puj.

16. *marginata* TULLB. — I. Kecskemét.
 17. *maritima* REUT. — I. Kecskemét.
 18. *multifasciata* TULLB. — I. Kecskemét.
 19. *muscorum* NICOL. — I. Szent-Endre, Kecskemét.
 V. Déva.
 20. *nivalis* LINNÉ. — I. Budapest, Farkasd. IV.
 Pop-Iván. V. Puj. VI. Karlova.
 21. *puncteola* UZEL. — Secundum UZEL (15) etiam
 in Hungaria occurrit.

Tomocerus NIC.

22. *niger* BOURL. (*vulgaris* TULLB.) — I. Kecskemét,
 Nagy-Kőrös. IV. Eperjes, Győröcske.
 23. *plumbeus* LIN. (*longicornis* MÜLL.) I. Budapest,
 Vác, Szent-Endre, Békás-Megyer, Farkasd,
 Irsa. II. Bátorkesz, Pécs. III. Verőcze, Tátra.
 IV. Bártfa, Szinnaikő, Kis-Azar, Sátoralja-Uj-
 hely. V. Pele, Medgyes, Maros-Vásárhely.

Cyphodeirus NIC. (*Beckia* LUBB.)

24. *albinus* NICOL. I. Ó-Buda, Kecskemét.
 25. *argenteus* LUB. — I. Szent-Endre. V. Déva.

Seira LUBB.

26. *Buskii* LUBBOCK. — I. Kecskemét. IV. In ripis
 fluminis Bodrog.
 27. *pallidipes* REUTER. — I. Kecskemét.
 28. *pruni* NICOLET. — V. Maros-Vásárhely.

Lepidocyrtus BOURLET.

29. *agilis* NICOLET. — V. Maros-Vásárhely.
 30. *assimilis* REUT. — I. Kecskemét.
 31. *curvicollis* BOURL. — I. Vác, Szent-Endre,
 Ó-Buda, Farkasd, Arad; Nagy-Kőrös, Kecskemét.
 IV. Erdőbénye, Eperjes, Győröcske. V. Pele,
 Medgyes, Déva.
 32. *lignorum* FABR. — IV. Sátoralja-Ujhely. V. Puj.
 33. *paradoxus* UZEL. — In collectione Musæi
 nationalis.
 34. *purpureus* LUBBOCK. — IV. Győröcske.
 35. *pusillus* LIN. (*lanuginosus* GMEL.) — I. Nagy-
 Kőrös.
 36. *violaceus* FOURCR. — V. Kolozsvár.

Calistella REUT.

37. *superba* REUTER. — IV. Győröcske.

Templetonia LUBB.

38. *crystallina* MÜLLER. — V. Pele. (DALLA TORRE
 (3) hanc speciem *Templetoniae nitidae* TEMPL.
 synonymum incertum esse censet.)

39. *nitida* TEMPL. — I. Kecskemét (in coll. Musæi
 Nationalis).

Fam. PODURIDAE.

Achorutes TEMPLETON.

1. *armatus* NICOLET. — II. Sóly (C. Veszprém).
 V. Maros-Vásárhely.
 2. *bielanensis* WAGA (*alpinus* TÖM.). — III. Tátra-
 fűred. Tátra. IV. Kis-Azar. V. Medgyes, Retye-
 zát, Vlegyásza.
 3. *dubius* TULLBG. — V. Déva.
 4. *purpurascens* LUBBOCK. — VI. Kossova (C. Krassó-
 Szörény).

Podura L.

5. *aquatica* LINNÉ. — I. Szent-Endre, Ó-Buda,
 Békás-Megyer.

Xenylla TULLBG.

6. *brevicauda* TULLB. — I. Kecskemét.

Fam. APHORURIDAE.

Aphorura MAC GILL. (*Lipura* BURM.)

1. *ambulans* LINNÉ. — I. Szent-Endre, Békás-
 Megyer. IV. Kis-Azar. V. Kolozsvár, Maros-
 Vásárhely.

Anurophorus NIC.

2. *laricis* NIC. (*Lipura corticina* BOURL.) — IV.
 Kis-Azar. VI. Mehádia. VIII. Fiume.
 3. *stillicidii* SCHIÖDTE. — I. Szent-Endre.

Neanura MAC GILL. (*Anura* GERV.)

4. *muscorum* TEMPL. — I. Vác, Nagy-Kőrös. IV.
 Kis-Azar, Bártfa. V. Maros-Vásárhely. VI. Kos-
 sova, Mehádia.

Tetradontophora REUT.

5. *gigas* REUT. — IV. Szinnaikő. VII. Croatia.
 var. *alpina* TÖM. — IV. Szinnaikő.

II. Tribus. THYSANURA.

Fam. LEPISMIDAE.

Machilis LATR.

1. *fasciola* NICOL. — V. Déva.
 2. *polypus* LINNÉ. — I. Szent-Endre. IV. Bártfa,
 Sátoralja-Ujhely, Szinna. V. Medgyes, Kolozs-

vár, Déva, Maros-Vásárhely. VI. Mehádia. VII. Podsused, Krapina, Comit. Pozsega.

Lepismina GERV.

3. *myrmecophyla* LUCAS. — I. Buda in nido Tetramorii cæspitum.

Lepisma L.

4. *annulisetæ* GUÉRIN. — VI. Ó-Moldova (Cottus Krassó-Szörény).

var. *lineata* FABR. — I. Budapest.

5. *ciliata* DUFOUR. — VI. Szvinicza (Cottus Krassó-Szörény).

6. *formicaria* HEYDEN. — I. Ó-Buda.

7. *saccharina* LINNÉ. — I. Budapest, Szt-Endre, Békás-Megyer, Arad. II. Simontornya. IV. Komjátí, Sátoralja-Ujhely. V. Déva, Puj, Maros-Vásárhely. VI. Ó- et Uj-Moldova.

Fam. ANISOSPHAERIDAE.

Anisoshpaera TÖMÖSVÁRY.

1. *problematica* Töm. — IV. Bártfa.

Fam. JAPYRIDAE.

Japyx HALID.

1. *solifugus* HALIDAY. — I. Szent-Endre.

Fam. CAMPODEIDAE.

Campodea WESTW.

1. *staphylina* WESTWOOD. — I. Szent-Endre, Tahitótfa. II. Pécs. IV. Bártfa. V. Medgyes, Kozsvár, Maros-Vásárhely, Déva. VI. Mehádia, Kossova.

S u m m a

Familiarum	8
Generum	2½
Specierum	70

Ordo. PSEUDO-NEUROPTERA.

Auctore ALEXANDRO MOCSÁRY.

Az Ál-reczésszárnyú rovarokat (*Pseudo-Neuroptera*) illetőleg is jobbra állanak azok, a miket a Neuropterák vizsgálatáról elmondunk. (L. alább.)

Itt azonban egy más kiváló szakbuvárról, dr. KEMPNY PÉTER urról is hálás köszönettel kell megemlékezni, ki szíves készséggel revidéálta és határozta meg *Taeniopteryx*, *Nemurella* és *Nemura* fajainkat, melyek speciális tanulmányai tárgyai. Hazánkfiái közül pedig első sorban THALHAMMER JÁNOS urról kell megemlékezni, ki szakavatottan első ismertette a Kalocsa vidékén élő Odonátákat és KOHAUT REZSŐ-ről, ki szép monografiát irt a magyarországi Odonátákról, melyet a kir. magy. Természettudományi Társulat adott ki. E munka megjelenése óta (1896) nem is találtott egy-nél több faj (*Epithea bimaculata*) hazánkban, mely ama jeles monografiában hiányzik; noha nem valószínűtlen, hogy a szomszéd Ausztriában előforduló fajok közül nálunk még a *Leucorhinia rubicunda* L., *albifrons* BURM., *caudalis* CHARP., *Epithea arctica* ZETT., *alpestris* SELYP., *Cordulegaster annulatus* LATR., *Aeschna borealis* ZETT. is előbb-utóbb meg lesz található.

A hazánkban élő Pseudo-Neuropterák között igen érdekes és nevezetes állatok vannak az Ephemera alrendben, melyek halainknak igen kedvelt és bőséges táplálékot nyújtanak, s így fontos nemzetgazdasági tényezők. Ilyenek: a

1. *Polymitaercys virgo* OLIV., mely már MARSILI ALAJOS FERDINÁND grófnak 1726-ban megjelent műve hatodik kötetében előfordul, * hol azt

* *Danubius Pannonico - Mysicus*, observationibus geographicis, astronomicis, hydrographicis, historicis, physicis perlustratus et in sex Tomos digestus ab ALOYSIO FERD. COM. MARSILI. Hagæ et Amstelodami, 1726. Tom. VI. De insectis. Pag. 113. Insecta, quæ ad Ripas Danubii et Tibisci inveniuntur et pag. 123. Insecta, circa aquas vagantia;

De perscrutatione Pseudo-Neuropterorum fere eadem dicenda sunt, quæ de Neuropteris attulimus. (Vide infra.)

Attamen hoc loco commemorandus est grati animi alius vir egregius, et Dr. PETRUS KEMPNY, celebris inter entomologos nominis, qui libenter id muneris suscepit, ut examinaret et determinaret species ad genera *Taeniopteryx*, *Nemurella* et *Nemura* pertinentes; has quippe speciali studio colit.

Inter nostros primum commemorandi sunt: JOANNES THALHAMMER, qui Odonata regionis Colocensis (Kalocsa) eximio modo recensuit et RUDOLPHUS KOHAUT, qui Odonata hungarica eleganti monographia implexus est; elucubrationem Regia Scientiarum Naturalium Societas Hungarica publici fecit iuris anno 1896. Ex eo tempore una tantum species inventa est in Hungaria, quam in hoc opere desideres (*Epithea bimaculata*), quamvis a veritate vix aberrare dicendus, qui affirmat, aliquot species proximis Austriæ finibus indigenas, ut *Leucorhinia rubicunda* LINN., *albifrons* BURM., *caudalis* CHARP., *Epithea arctica* ZETT., *alpestris* SELYP., *Cordulegaster annulatus* LATR., *Aeschna borealis* ZETT. etiam apud nos inventum iri.

Inter Pseudo-Neuroptera, quæ patriam nostram incolunt, aliquæ species sunt ex Ephemeridis, quæ et multitudine omnium in se oculos convertunt et gratissimum atque abundantissimum piscibus pabulum præbentes ad rem æconomicam augendi maximi momenti sunt. Quarum:

1. *Polymitaercys virgo* OLIV., quam iam anno 1726. Comes FERDINANDUS ALOYSIUS MARSILI operis tomo 6-to commemorat «Papilionis» nomine, cuius et pagina 117. insignem æri incisam imaginem exhibet.*

* *Danubius Pannonico - Mysicus*, observationibus geographicis, astronomicis, hydrographicis, historicis, physicis perlustratus et in sex Tomos digestus ab ALOYSIO FERD. COM. MARSILI. Hagæ et Amstelodami, 1726. Tom. VI. De insectis. Pag. 113. Insecta, quæ ad Ripas Danubii et Tibisci inveniuntur et pag. 123. Insecta, circa aquas vagantia; Ane-

«Papilio»-nak nevezi s a 117-ik lapon jól fölismerhető, rézbe metszett rajzát is adja. Ez érdekes állatka Budapestenél augusztus havában a Dunaparton naplemente után egész éjfélig, a mikorra pályafutását bevégezte, néha nagy mennyiségben repked a gáz- és elektromos lámpák körül; de mégsem olyan roppant tömegben, milliárdnyi sokaságban, mint én azt egyszer gyermekkori éveimben szülővárosomban, Nagyváradon láttam, a Sebes-Körös folyóból kikelve.

2. *Palingenia longicauda* OLIV., melyet MARSILI alkalmasint szintén ismert, mert említett művének 125-ik lapján «Squilla»-nak nevez egy vízben élő rovarálczát s rézbe metszett rajzát is adja, mely nagyon hasonlít a *Palingenia longicauda* álczájához; azt irván róla, hogy «in foraminibus Tibisci, ubi Caneri reperiuntur» található.

A *Palingenia longicauda* nálunk legnagyobb mennyiségben Szegednél fordul elő, rendszerint 10—20-a között. Naplemente előtt, délutáni 5 óra után jön ki a vízből, a Tisza folyóból, és este 8 óra után élte pályáját már megfutotta.

3. Nagyváradnál a Sebes-Körösben él az *Ecdyurus venosus* FABR. is, mely évenként néhány napig június hó első felében milliárdnyi mennyiségben

Species hæc ad Budapestinum in ripis Danubii mense Augusto ab occidente sole usque ad mediam noctem, dum vitæ spatium decurrit, magnis agminibus circumvolat lampades; nunquam tamen vidit tantam multitudinem, quantam puer Magno-Varadini, in solo natali meo, ubi millena atque millena animalia ex flumine Sebes-Körös in aëra ferebantur.

2. *Palingenia longicauda* OLIV., quam verisimile est MARSILIO etiam notam fuisse; etenim in opere supra laudato pag. 125. erucam comminiscitur in aquis viventem, quam «Squillam» dicit eiusque ex æreis tabulis expressam imaginem exhibet, quæ simillima est chrysalidi *Palingenie longicaudæ*; addit præterea eam «in foraminibus Tibisci, ubi Caneri inveniuntur» degere.

Palingenia longicauda apud nos præsertim in finibus Szegedinis invenitur plerumque circa mediam mensem Junii. Ante solis occasum fere hora quinta post meridiem exurgit ex Tibisco et circa horam octavam vitæ stadium decurrisse solet.

3. In finibus Magnovaradinensibus (Nagyvárad) degit in flumine Sebes-Körös *Ecdyurus venosus* FABR., qui quotannis a Calendis Junii per aliquot dies millenis atque millenis agminibus occupat parietes atque frutices ad fluvium situs; in aliis

Alytræ Quadripennia: Perlæ, így nevezvén az Odonáták, a melyekből 2 Libellulinának és 3 Agrioninának rézbe metszett rajza is látható.

Magára a *Polymitarceys virgõ*-ra vonatkozó érdekes sorok különben a következők: «Anno 1688. die circiter 20. Augusti cum navi obviam irem Serenissimo Duci Lotharingiæ in Castra quæ ad Belgradum Cæsarei, locum obsidentes ponebant, properanti contigit mihi videre in Danubio non longe a confluentibus Tibisci quoddam papilionum genus in maxima copia ibi circumvolantium, consimile plane ei quod ZANN in sua mundi mirab. œconomia scrutin. 4. disquisit. 3. cap. 18. §. 2. allegat. Unde etiam illum locum hic exscribere, et ipsius insecti figuram hic delineare opere pretium duxi, is vero sic se habet».

«Papilionis quendam speciem circa Mosam Fluvium quotannis mire produci solitam memorat ZODIACUS MEDICOGALL. Ann. 2. mens. Septembr. Obs. 3. his verbis: singulis annis octiduo aut decennio ante vel post festum D. Laurentii, si serenum fuerit tempus per biduum, aut triduum circa vesperam animadvertitur emergere e flumine Mosa insignis Papilionum copia albissimorum, pellucidissimorum, extremæ tenuitatis, exiguo post tempore in flumen relabentium; ea propter Mannæ Cœlestis nomine donatarum. Eiusmodi insecta plane inter se similia ope binarum alarum, summa tenuitate et pelluciditate præditarum, non secus ac reliquum corpus volitant: in extremitate quæ capiti observa est, obtinentia duas productiones capillari tenuitate pollicari longitudine, caudæ bifurcatæ quendam speciem præbentia quod reliqua ad figuram spectantia; vide loc. citat.»

lytra Quadripennia: Perlæ, sic nominans Odonata, ex quibus duas Libellulinas et tres Agrioninas etiam æri ineisi curavit.

Ipsa, quæ de laudata specie verba affert, hæc sunt: «Anno 1688. die circiter 20. Augusti cum navi obviam irem Serenissimo Duci Lotharingiæ in Castra quæ ad Belgradum Cæsarei, locum obsidentes ponebant, properanti contigit mihi videre in Danubio non longe a confluentibus Tibisci quoddam papilionum genus in maxima copia ibi circumvolantium, consimile plane ei quod ZANN in sua mundi mirab. œconomia scrutin. 4. disquisit. 3. cap. 18. §. allegat. Unde etiam illum locum hic exscribere, et ipsius insecti figuram hic delineare opere pretium duxi, is vero sic se habet»:

Papilionis quendam speciem circa Mosam Fluvium quotannis mire produci solitam memorat ZODIACUS MEDICOGALL. Ann. 2. mens. Septembr. obs. 3. his verbis: singulis annis octiduo aut decennio ante vel post festum D. Laurentii, si serenum fuerit tempus per biduum, aut triduum circa vesperam animadvertitur emergere e flumine Mosa insignis Papilionum copia albissimorum, pellucidissimorum, extremæ tenuitatis, exiguo post tempore in flumen relabentium; ea propter Mannæ Cœlestis nomine donatarum. Eiusmodi insecta plane inter se similia ope binarum alarum, summa tenuitate et pelluciditate præditarum, non secus ac reliquum corpus volitant: in extremitate quæ capiti observa est, obtinentia duas productiones capillari tenuitate pollicari longitudine, caudæ bifurcatæ quendam speciem præbentia quod reliqua ad figuram spectantia, vide loc. citat.»

lepi el a körösmenti házak falait és a körösparti cserjéket. Egyes példányokban hazánk más vidékein is előfordul.

Mint nevezetesebb Ephemeridák említendő még: 4. az *Oligoneura rhenana* IMH., mely nálunk csak a keleti részben s 5) az *Oligoneura pallida* HAG., mely Budapestnél a Dunában él, s mindkettő augusztus havában röpül. Ezek már megközelíthetőleg sem olyan nagy tömegben szoktak megjelenni, mint az előbb említett fajok.

Odonatáink között is több érdekes és ritkább faj van; de széles elterjedésöknél fogva ezek hazánk jellemző állatainak alig tekinthetők.

Budapesten, 1899 április hó 10-én.

Hungariæ regionibus pariter invenitur, attamen rarius.

Ex Ephemeridis enumerandæ præterea sunt:

4. *Oligoneura rhenana* IMH.; quæ apud nos solummodo in partibus orientilibus et 5. *Oligoneura pallida* HAG., quæ ad Budapestinum in Danubio degit. Utraque mense Augusto volitat. Dicit tamen vix potest, quantopere hæ species numero inferiores sint prioribus.

Inter Odonata etiam inveniuntur species insignes et raræ; quia tamen latissimus finibus continentur, species ad faunam Hungariæ characteristicæ vix dici possunt.

Budapestini, die 10. Aprilis, 1899.

LITTERATURA.

1. ALBARDA H. *Note sur la Taeniopteryx nebulosa L. et de la prætexta BURM.* (Annal. Soc. ent. Belgique. XXXIII. 1889, p. 51.)
2. BIRÓ L. *Kirándulás a Pop-Ivánra* (Rovartani Lapok. II. 1885, p. 30,55. — *Une excursion sur le Pop-Iván.* Ibid. Revue, p. IV. VII.)
3. BRAUER, F. und LÖW, FR. *Neuroptera Austriaca. Die im Erzherzogthum Oesterreich bis jetzt aufgefundenen Neuropteren.* Wien, 1857.
4. — *Die Neuropteren Europa's und insbesondere Oesterreichs* (Festschrift zur Feier des fünfundzwanzig-jährigen Bestehens des k. k. zoolog.-botan. Gesellschaft in Wien. Wien, 1876, p. 265.)
5. BUNYITAY V. *Nagyvárád természetrajza.* Budapest, 1890. — *Nagyvárád vidékének állatvilága.* Irta KERTÉSZ MIKSA. *Pseudoneuroptera. Alreczészárnyuak,* p. 209.
6. CZEKELIUS, D. Dr. *Beiträge zur Lepidopteren- und Odonaten-Fauna Siebenbürgens* (Verhandlungen und Mittheilungen des siebenbürgischen Vereins für Naturwissenschaften zu Hermannstadt. XLVI. Jhrg. 1896, p. 82.)
7. FUSS, C. *Notizen und Beiträge zur Insektenfauna Siebenbürgens* (Verhandlungen und Mittheilungen des siebenbürgischen Vereins für Naturwissenschaften zu Hermanstadt. IV. Jhrg. 1853, p. 207.)
8. FRIVALDSZKY J. *Adatok Mármaros vármegye faunájához* (M. T. Akad. mathem. és természettudományi Közlemények. IX. 1871, p. 230.)
9. — *A Herkulesfürdő vidékén élő állatok* (A Herkulesfürdő és környéke. Irta MUNK MÁNÓ. Az állattani részt FRIVALDSZKY JÁNOS. Budapest, 1872. — *Álreczészörpövek,* p. 97.)
10. — *Állattani kirándulásaim Orsova, Mehádia és Korniareva vidékein* (A magy. orvosok és természetvizsgálók XVI. nagygyűlésének történeti vázlata és munkálatai. Pest, 1873.)
11. — *Adatok Temes és Krassó megyék faunájához. Data ad faunam Hungariæ meridionalis Comitatum: Temes et Krassó* (M. T. Akad. mathem. és természettud. Közlem. XIII. 1876.)
12. — *Budapest és környéke állattani tekintetben* (Budapest és környéke orvosi és természettudományi helyirata. Irta MARGÓ TIVADAR. Budapest, 1879. — *Neuroptera. Reczészörpövek.* FRIVALDSZKY JÁNOSTÓL, p. 49.)
13. HERMANN OTTO. *Állattani közlemények.* (Az erdélyi Múzeum-Egylet Évkönyvei. V. köt. 1868—70, p. 92.). (*Thecaphora tumulata* Charp. = *Cordulegaster bidentatus* sec. spec. typ. !)
14. HORVÁTH G. dr. *Termiták hazánkban* (Rovartani Lapok. II. 1885, p. 208. — *Sur la découverte du Termes lucifugus ROSSI en Hongrie meridionale.* Ibid. Revue, p. XXVIII.)
15. KOHAUT R. *A magyarországi Szitakötő-félék természetrajza* (Libellulidæ Auct., Odonata FABR.). A kir. m. Természettudományi Társulat megbízásából. Három tábla rajzzal. Budapest, 1896. Kiadja a k. m. Természettudományi Társulat.
16. KUNZ A. dr. *Szombathely rendezett tanácsu város monographiája.* Szombathely, 1880. *Orthoptera,* p. 24. (Enumeratio specierum aliquot.)
17. MOCSÁRY S. *Biologiai jegyzetek* (Természettudományi Füzetek. II. 1878, p. 124.). — *Biologische Notizen* (Ibid. Revue. p. 180.). (*Baëtis purpurascens* = *Ecdyurus vcnosus* FABR.)
18. — *Adatok Biharmegye faunájához. Data ad faunam Hungariæ orientalis Comitatus Bihar* (M. T. Akad. mathem. és természettudom. Közlemények. X. 1872, p. 163.)
19. — *Adatok Zemplén és Ung megyék faunájához* (Ibid. XII. 1873, p. 176.)
20. — *Bihar és Hajdu megyék hártya-, két-, reczész-, egyenes- és félröpü. Hymenoptera, Diptera, Neuroptera, Orthoptera et Hemiptera Hungariæ Comitatum: Bihar et Hajdu* (Ibid. XIV. 1876.)
21. — *Adatok Zólyom és Liptó megyék faunájához. Data ad faunam Hungariæ septentrionalis Comitatum: Zólyom et Liptó* (Ibid. XV. 1878.)
22. — *Délmagyarország állattani tekintetben* (Helyrajzi Emlékmű a magy. orvosok és természetvizsgálók 1886 évi Buziás-Temesvárot megtartott XXIII. vándorgyűlésére.). Irta TÖMÖSVÁRY ÖBÖN. — *Orthoptera.* Összeállította: MOCSÁRY SÁNDOR, p. 159.
23. SUCK J. dr. *Hajdumegye leírása.* A magy. orvosok és természetvizsgálók 1882. évi Debreczenben tartott XXII. nagygyűlésének alkalmából. Debreczen, 1882. — *A megye állatvilágának rövid áttekintése,* Dr. SUCK JÓZSEFTÓL. *Reczészörpövek,* p. 159. (Publicatio cum datis ex parte falsis.)
24. SIMONKAI L. *Aradvármegye és Arad szabad királyi város természetrajzi leírása. Aradmegye és Aradváros állatvilága.* Arad, 1893. *Orthoptera,* p. 109. (Nonnulla tantum animalia, ex parte false determinata.)
25. TRALHAMMER J. *Adatok Kalocsa vidéke rovarfaunájának ismeretéhez. Odonata FABR.* (A kalocsai főgymnasium Értesítője. Kalocsa, 1885.). (*Leucorhinia rubicunda* L. = *pectoralis* Charp. sec. spec. typ. !)

Ordo. PSEUDO-NEUROPTERA.

A) CORRODENTIA.

Fam. TERMITIDAE.

Termes LINN.

1. *lucifugus* ROSSI. — VI. Berzászka (Com. Krassó-Szőrény), Szvinicza, Kazán.

Fam. PSOCIDAE.

Ampligerontia KOLBE.

1. *bifasciata* LATR. — III. Tátraháza. V. Görgény (Com. Maros-Torda). VI. Deliblat.
2. *fasciata* FABR. — III. Montes Carpathici (Tátra).
3. *variegata* FABR. — VI. Solum ad Deliblat.

Psocus LATR.

4. *saltatrix* LINN. (*longicornis* F., *lineatus* LATR.). — I. Budapest, Rézbánya. V. Sz.-Gothárd, Görgény, balneum Tusnád. VI. Orsova, Mehádia.
5. *nebulosus* STEPH. (*similis* STEPH.). — I. Gyón. IV. Mons Pop-Iván. VI. Orsova, Deliblat. VIII. Cirkvenica.
6. *sexpunctatus* LINN. — I. Budapest. V. Tihucza (Com. Besztercze-Naszód) VI. Mehádia.
7. *bipunctatus* LINN. — II. Pilis-Marót. IV. Vallis Szádelőensis (Com. Torna).
8. *quadrinaculatus* LATR. — II. Simontornya. V. Görgény.

Mesopsocus KOLBE.

9. *unipunctatus* MLLR. — V. Hucusque solum ad Görgény.

Elipsocus HAG.

10. *cyanops* ROST. — IV. Mons Pop-Iván.

Pterodela K.

11. *pedicularia* LINN. (*domestica* BURM.). — I. Complura specimina e Budapest.

Caecilium CURT.

12. *Burmeisteri* BRAU. — I. Sicuti prior.
13. *flavidus* CURT. — IV. Szinyérváralja (Com. Szatmár). VI. Orsova, Mehádia.

14. *fuscopterus* LATR. (*vittatus* DALM.). — I. Budapest. V. Görgény. VI. Orsova, Mehádia.

Graphopsocus KOLBE.

15. *cruciatus* LINN. — I. Budapest. II. Simontornya. III. Tátra. IV. Szinyérváralja. V. Görgény.

Stenopsocus HAG.

16. *immaculatus* STEPH. — I. Budapest, Nagyvárad, Rézbánya. V. Tihucza, Görgény. VI. Mehádia.

Peripsocus HAG.

17. *phaeopterus* STEPH. — V. In regione transsilvanica ad Görgény.
18. *alboguttatus* DALM. — V. Görgény. VI. Mehádia.
19. *subpupillatus* MC LACHL. — Tantum ad Görgény.

Proctes BURM.

20. *divinatorius* MÜLL. — In collectionibus animalium plantarumque in domibus.

Atropos LEACH.

21. *pulsatorius* LINN. — Sicuti prior.

B) PLECOPTERA.

Fam. PERLIDAE.

Dictyopteryx PICT.

1. *microcephala* PICT. — III. Turcsok (Com. Turócz), Koritnicza (Com. Liptó). V. Görgény, Kercz-sóra.
2. *alpina* PICT. — Secundum BRAUER est etiam Hungariae incola (k. pag. 294.).
3. *rectangula* PICT. — I. Rézbánya in montibus Bihariensibus. III. Tátraháza. IV. Vallis Kolbach, Homonna, Szinnaikő, Mármaros.

Adnot. *Pteronarcys reticulata* BURM. secundum specimina typica Musei Nationalis Hungarici e Barnaul Sibirie — olim ab ALBERTO KINDERMANN hungaro lecta et ab EMERICO FRIVALDSZKY BURMEISTERO submissa — et non e Hungaria oritur.

Isogenus NEWM.

4. *nubecula* NEWM. — I. Budapest, insula Csepel.
II. Pilis-Marót, Simontornya. III. Verőcze. (Com. Nógrád). IV. Ungvár.

Perla GEOFFR.

5. *maxima* SCOP. — III. Deményfalva, Vratna (Com. Trencsén), Rózsahegy. V. Nagyvizvölgy (Com. Hunyad), Kerczísóra, mons Surul (Com. Szeben).
6. *marginata* PANZ. — II. Kőszeg (Com. Vas). III. Borosznó, Vratna, Rózsahegy, Barlangliget (Com. Szepes). V. Görgény, Vöröstorony. VI. Mehádia, Kazán.
7. *pallida* GUÉR. — I. Rézbánya. IV. Szinnaikő, mons Vihorlat (Com. Zemplén). V. Balneum Tusnád (Com. Csik). VI. Ferenczfalva. VII. Slavonia ad Pakracz.
8. *abdominalis* BURM. — I. Nagyvárad. III. Rózsahegy. V. Rézhegység. VI. Mehádia. VII. Raduic.
9. *vitripennis* BURM. — I. Nagyvárad. IV. Forró. V. Mons Retyezát (Com. Hunyad).

Chloroperla NEWM.

10. *grammatica* SCOP. — I. Montes Biharienses. III. Besztercebánya, Rózsahegy, Koritnicza, Lacus Csorba, Lucsivna, Turesek. V. Görgény, balneum Tusnád, Kis-Dísznód, Mons Retyezát, Kerczísóra, Szász-Sebes. VI. Corniareva, mons Szemenik, Mehádia. VII. Balneum Lipik. VIII. Fiume, Buccari.
11. *griseipennis* PICT. — I. Budapest, Csepel, Szeged. II. Pilis-Marót (Com. Esztergom), Zákány (Com. Somogy). VI. Deliblat, Gombos (Com. Bács-Bodrog).

Isopteryx PICT.

12. *torrentium* PICT. — I. Rézbánya. III. Turesek. V. Görgény.
13. *Burmeisteri* PICT. — I. Hucusque solum ad Nagyvárad legi.
14. *apicalis* NEWM. — I. Budapest, Nagyvárad. II. Duna-Örs, Zákány.

Taeniopteryx PICT.

15. *Leowii* ALB. (*praetexta* BRAU.). — I. Complura specimina e Budapest.
16. *trifasciata* PICT. — I. Budapest. IV. Kassa, Varannó, Nagymihály. VI. Ulma.
17. *Risi* MORT. — I. Rézbánya. III. Koritnicza. IV. Montes Beszkid. V. Görgény. VI. Mehádia. VII. Pakracz.
18. *nebulosa* LINN. — I. Budapest. II. Pilis-Marót. IV. Nagymihály.

19. *neglecta* ALB. — Secundum Auctorem est etiam Hungariae incola: VI. Mehádia (ALB.) et VII. Croatia (ALBARDA I, pag 63.)
20. *monicornis* PICT. — Secundum BRAUER etiam Hungariam inhabitat (4, pag. 295.)

Nemurella KEMPNY.

21. *insconspicua* PICT. — III. Complura specimina e Turesek.

Nemura LATR. PICT.

22. *cinerea* OLIV. — III. In duobus exemplaribus e Tátraháza.
23. *subtilis* KLAP. — VI. Pariter duo specimina e Mehádia.
24. *lateralis* PICT. — I. Gödöllő, Besnyő, Kebed (Com. Bihar), Rézbánya. II. Visegrád. III. Koritnicza, Turesek. IV. Bártfa, Varannó. V. Peér, mons Retyezát. VI. Orsova, Mehádia, Corniareva.
25. *variegata* OLIV. — II. Pilis-Marót, Visegrád, Kis-Tapolcsány. III. Poprád, Lucsivna, Lacus Csorba, Rajecz (Com. Trencsén), Turesek. IV. Varannó, Simonka, Ránk, Tolcsva, S.-A.-Ujhely, Bártfa, montes Beszkid, Szobráncz. V. Zilah, Tasnád, Görgény, Nagyszeben. VI. Orsova, Mehádia, Grebenácz. VII. Fužine, Gospić. VIII. Carlopago, Buccari.

C) EPHEMERIDA.

Fam. EPHEMERIDAE.

Palingenia BURM.

1. *longicauda* OLIV. — I. E Danubio ad Budapest, penes insulam Sanctae Margarethae (Margitsziget) et ad Ó-Buda; e fluvio Tibisco (Tisza) ad urbem Szeged medio Junii ingenti copia; e fluvio Hármaskörös ad urbem Szarvas (Com. Békés). II. Penes urbem Győr in fluvio Rába et Rábcza. IV. E fluvio Bodrog et e rivo Ronyva ad S.-A. Ujhely (Com. Zemplén). VI. Baziás et Orsova e Danubio. VII. Vukovár e Danubio.

Obigoneura PICT.

2. *rhenana* IMM. — V. Medio Augusti penes Rea (Com. Hunyad) in ripa fluvii Riu Mare (Nagy-patak) et apud Vöröstorony (Com. Szeben) collecta.
3. *pallida* HAG. — I. Mense Augusto in Budapest ad ripam fluminis Danubii (Duna) haud rara.

Polymitarcys EAT.

4. *virgo* OLIV. (*Palingenia horaria* BURM.). — I. E Danubio ad Budapest et insula Csepel; e fluvio Sebes-Körös ad urbem Nagyvárad medio Augusti ingenti numero. II. E fluvio Lajta ad Magyar-Óvár (teste BRAUER), et Czege dicto ad urbem Szent-Gothárd (Com. Vas). VI. Baziás et Orsova e Danubio.

Ephemera LINN.

5. *vulgata* LINN. — I. Rézbánya, Vaskóh. II. Pilis-Marót, Pápa, Tapolca, Szombathely, Kőszeg. V. Balneum Tusnád. VI. Szászka (Com. Krassó-Szörény). VI. Mehádia. VII. Radúc.
6. *lineata* EAT. — II. Kőszeg (Com. Vas). III. Trencsén. IV. Ungvár.
7. *danica* MÜLL. — I. Monyásza (Com. Arad). II. Pilis-Marót, Kőszeg. VI. Temesvár, Mehádia. VII. Brušane.

Potamanthus PICT.

8. *luteus* LINN. — I. Budapest, Csepel, Nagyvárad, Beél (Bihar). II. Berhida (Com. Veszprém). IV. S.-A.-Ujhely. VI. Baziás, Mehádia, Ulma. VII. Dálya.

Leptophlebia WESTW.

9. *submarginata* STEPH. — I. Nagyvárad, Vaskóh. IV. Bártfa, S.-A.-Ujhely. V. Nagyszében.
10. *cincta* RETZ. — I. Specimen unicum e Budapest.

Habrophlebia EAT.

11. *lauta* MC LACHL. — VIII. Apud nos tantum ad Gospić et Buccari.

Ephemerella WALSH.

12. *gibba* PICT. (*Potamanthus gibbus* PICT.). — I. Mense Maio e rivo Rákos ad Budapest. IV. Homonna.
13. *ignita* PODA. — V. Hucusque apud nos tantum ad balneum Tusnád.

Caenis STEPH.

14. *halterata* FABR. (*lactea* BURM.). — I. Budapest, Csepel. II. Pécs, Szombathely. III. Turesek. IV. Homonna e fluvio Laborcz. VII. Dálya e Danubio.
15. *robusta* EAT. — I. Hucusque tantum e Budapest.

Baëtis LEACH.

16. *binoculatus* LINN. — I. Complura specimina e Budapest et Rákos-Csaba.
17. *Rhodani* PICT. — VI. Krassova (Com. Krassó-Szörény), Mehádia. VIII. Fiume.

18. *tenax* EAT. — VI. Quatuor specimina e Grebenác (Com. Temes).
19. *pumilus* BURM. — III. Tantum e Lacu Csorba (Com. Liptó).

Centroptilum EAT.

20. *luteolum* MÜLL. — II. Visegrád, e Danubio.

Cloeon LEACH.

21. *dipterum* LINN. — I. Budapest, praedium Apaj et Peszér, Nagyvárad, Makó, Szeghalom, Mező-Kovácsbáza. II. Mohács, Fonyód. IV. S.-A.-Ujhely, Szomotor, Imreg. V. Tasnád, Peér, Pele-Szarvad, Hátszeg. VI. Mehádia, Grebenác.
22. *simile* EAT. — I. In insula Csepel non procul a Budapest.
23. *rufulum* MÜLL. — II. Ad urbem Mohács, e Danubio.

Chirotonetes EAT.

24. *ignotus* WALT. — I. Budapest. IV. Bereczki.

Siphurus EAT.

25. *armatus* EAT. — I. Budapest. V. Tasnád-Szántó.
26. *lacustris* EAT. — I. Budapest. IV. Ungvár. VII. Lipik.

Ametropus ALB.

27. *fragilis* ALB. — I. Quatuor exemplaria e Budapest.

Epeorus EAT.

28. *alpicola* EAT. — V. Görgény. VI. Mehádia.

Rhetrogena EAT.

29. *alpestris* EAT. — V. Hucusque apud nos solum e Görgény.
30. *semicolorata* CURT. — III. E montibus Tatrensisibus tria specimina.
31. *aurantiaca* BURM. — I. Nagyvárad. VI. Mehádia.
32. *germanica* EAT. — II. Specimen unicum e Pilis-Marót.
33. *semicolorata* CURT. — I. Budapest, Tizfalu (Com. Bihar). II. Visegrád. III. Mosóc, Turesek, Koritnicza, Tátrabáza. IV. Ungvár. V. Retyezát. VI. Deliblat. VII. Slavonia.

Heptagenia WALSH.

34. *flavipennis* DUF. — I. Budapest. II. Pilis-Marót. IV. Feketepatak (Com. Zemplén).
35. *sulphurea* MÜLL. — I. Budapest, Kalocsa, complura specimina.

36. *flava* ROSS. — I. Nagyvárad, Ujszeged. IV. S.-A.-Ujhely. VI. Grebenác, Deliblat.

Ecdyurus EAT.

37. *helveticus* EAT. — VI. Mehádia, Baziás.
 38. *venosus* FABR. — I. Apud urbem Nagyvárad et in regione pagi Tizfalu dicti e fluvio Sebes-Körös ingenti numero nascitur initio mensis Junii. III. Koritnicza. IV. Jászó (Com. Abauj), Kassa, Bártfa, Hátszeg. VI. Mehádia, Baziás. VII. Slavonia. VIII. Fiume, Buccari.
 39. *forcipula* KOLLAR. — I. Monyásza. III. Lucsivna, balneum Koritnicza. IV. Bártfa. VIII. Buccari.
 40. *insignis* EAT. — I. Kebed. IV. Szobráncz. V. Hátszeg, balneum Tusnád. VI. Mehádia.
 41. *affinis* EAT. — III. Hucusque apud nos tantum e Koritnicza.
 42. *lateralis* CURT. — IV. Bártfa, O.-Ruszka (Com. Zemplén).

D) ODONATA.

Fam. LIBELLULIDAE.

Leucorhinia BRITTG.

1. *pectoralis* CHARP. — I. Budapest, Kecskemét, Kalocsa. II. Pannonhalma. III. Körmöczbánya (Com. Bars), Tátraháza (Com. Szepes).
 2. *dubia* LIND. — III. Lacus Csorba, Tátraháza. IV. Mármaros sub monte Gutin.

Sympetrum NEWM.

(*Diplax* CHARP.)

3. *scoticum* DON. — III. Poprád (Com. Szepes), Mosóc (Com. Turóc). IV. Ungvár.
 4. *pedemontanum* ALL. — III. Mosóc, Poprád, Rózsahegy, Nagy-Rőcze. V. Kolozsvár, Torda, Csik-Taplocza (Com. Csik).
 5. *flaveolum* LINN. — I. Budapest, Csepel, Kecskemét, Kalocsa, Debreczen. II. Pannonhalma. III. Szent-Antal (Com. Hont), Virágvölgy (Com. Szepes), Rózsahegy, Tátraháza, Ujbánya, Borosznó. IV. Bártfa, vallis Fajna (Com. Mármaros). V. Csik-Taplocza, Nagyszeben.
 6. *Fonscolombii* SELYS. — I. Budapest, Kalocsa. VI. Palics, Ulma, Grebenác. Ubique sat rarum.
 7. *vulgatum* LINN. — I. Budapest, Kalocsa, Fehértó (Com. Csongrád). II. Őszöd, Kup (Com. Veszprém), Tapolca, Bodajk, Savanyakút (Com. Sopron). III. Nagy-Rőcze, Virágvölgy (Com. Szepes), Ujbánya, Rózsahegy. V. Szucság (Com. Kolozs), Nagyszeben, Brassó, Nagy-Csűr. VIII. Fiume.

v. *striolatum* CHARP. — In omni zonarum regione observata minusve rara.

8. *meridionale* SELYS. — In omni parte regni est species sat frequens.
 9. *sanguineum* MÜLL. — Regione VIII. excepta ubique observatum et collectum.
 10. *depressiusculum* SELYS. — I. Budapest, Kalocsa. V. Szász-Sebes. VI. Ulma, Grebenác (Com. Temes).

Crocothemis BRAUER.

11. *erythraea* BRULLÉ. — I. Budapest, Kalocsa, Nagyvárad. IV. Kassa, Szobráncz (Com. Ung). V. Nagyszeben. VI. Deliblat. VII. Eszék. VIII. Novi.

Libellula LINN.

12. *depressa* LINN. — Regionibus altissimis montium exceptis ubique communis.

Leptetrum NEWM.

(*Libellula* HAG.)

13. *fulvum* MÜLL. — I. Budapest, Kalocsa, Keczel, Nagyvárad, Szék-Udvar (Com. Arad). II. Lacus Fertő (teste BRAUER). VI. Grebenác.
 14. *quadrinaculatum* LINN. — Fere in omni zonarum regione collecta.

Orthetrum NEWM.

(*Libella* BRAUER.)

15. *coerulescens* FABR. — I. Budapest, Nagyvárad, Arad. II. Őszöd (Com. Somogy). III. Szliács, Besztercebánya, Ujbánya. IV. Ungvár. V. Kolozsvár, Mező-Záh, Vizakna. VI. Grebenác, Ulma, Deliblat.
 16. *brunneum* FONSC. — I. Budapest, Péczel, Pankota, Boros-Jenő (Com. Arad). II. Őszöd. V. Nagyszeben. VI. Deliblat. VII. Vrdnik. VIII. Buccari.
 17. *cancellatum* LINN. — I. Budapest, Csepel, praedium Bugacz et Apaj, Monor, Kalocsa, Nagyvárad, Arad, Szeged, Makkos. II. Siófok, Őszöd, Tapolca. IV. S.-A.-Ujhely, Homonna. VI. Dognácska, Deliblat, Palics. VII. Vrdnik.
 18. *albistylum* SELYS. — I. Budapest, Csepel, Kalocsa, Nagyvárad, Szeged, Szeghalom, Csaba. II. Siófok, Keszthely. IV. Homonna. V. Nagyszeben. VI. Deliblat. VII. Eszék (Com. Verőce).

Somatochlora SELYS.

(*Chlorosoma* CHARP.)

19. *metallica* LIND. — III. Lacus Csorba, balneum Lucsivna (Com. Szepes). V. Csik-Taplocza (Com. Csik). Solum in regionibus subalpinis et alpinis.

20. *flavomaculata* LIND. — I. Budapest, Monor, Kalocsa. II. Pápa, Pannonhalma (Com. Győr). IV. Ungvár. V. Kolozsvár.

Epitheca CHARP.

21. *bimaculata* CHARP. — I. Apud Budapest valde rara, in insula Csepel ad Csep̄ complura specimina collecta.

Cordulia LEACH.

22. *aenea* LINN. — I. Budapest, Kalocsa. II. Pápa (Com. Veszprém). IV. Kassa. V. Szamos-Ujvár (Szolnok-Doboka), Gyula-Fehérvár (Com. Alsó-Fehér).

Fam. AESHNIDAE.

Lindenia DE HAAN.

(*Onychogomphus* SELYS.)

1. *forcipata* LINN. — I. Budapest, montes Bihar-enses, Szeghalom (Com. Békés). II. Pilis-Marót. III. Körmöcbánya. IV. Homonna-Bresztó, Vihorlat (Com. Zemplén). V. Balneum Tusnád. VI. Oravicza. VII. Fužine.

Diastomma BURM.

(*Ophiogomphus* SELYS.)

2. *Caecilia* FOURCR. (*serpentina* CHARP.). — II. Kup (Com. Veszprém), Kőszeg (Com. Vas). V. Brassó, Nagyszeben. Sat rara.

Aeshna FABR.

(*Gomphus* LEACH.)

3. *vulgatissima* LINN. — I. Nagyvárad, Tenke, Élesd (Com. Bihar), Szendrő (Com. Borsod). II. Berhida (Com. Veszprém), Tapolca, Pápa, Kup, Kőszeg. IV. Szerencs, Csicsvaalja (Com. Zemplén), Bártfa. V. Szent-Erzsébet, Székely-Udvarhely, Borszék, Szamos-Ujvár, Vizakna, Nagyszeben. VI. Mehádia, Corniareva. VII. Fužine.
4. *flavipes* CHARP. — I. Budapest, Kalocsa, Beél (Com. Bihar), Szeghalom. III. Nyitra. V. Vizakna. VII. Vrdnik.

Cordulegaster LEACH.

5. *bidentatus* SELYS. — II. Borostyánkő (Com. Vas). III. Ujbánya, Borosznó, Körmöcbánya, Koritnicza. IV. Bártfa. V. Kolozsvár, Vöröstorony (Ticera petrilor), Kelnek (Com. Szeben). VI. Ferencfalva, Mehádia. VII. Velebit, Fužine, Raduč, Brušane.

Anax LEACH.

6. *imperator* LEACH (*formosus* LIND.). — I. Budapest, Monor, Kalocsa, Nagyvárad, Debreczen, Szeged. II. Pécs. III. Lucsivna. IV. S.-A.-Ujhely, Homonna. V. Tasnád, Székely-Udvarhely, Vizakna, Nagyszeben. VI. Deliblat. VII. Eszék, Fužine.
7. *Parthenope* SELYS. — I. Budapest, praedium Bugacz ad urben Kecskemét, Kalocsa, Szeged. Sat rarus.

Hemianax SELYS.

(*Cyrtosoma* SELYS.)

8. *ephippiger* BURM. (*mediterraneus* SELYS.). — I. Hucusque tantum in unico specimine ad Budapest inventus. Videtur esse valde rarus.

Aeschna ILLIG.

9. *juncea* LINN. — III. Borosznó (Com. Zólyom), Tátrafüred, Tátraháza. V. Kolozsvár.
10. *colubercula* HARR. (*mixta* LATR.). — I. Budapest, Gyón (Com. Pest), Kalocsa, Debreczen. III. Ujbánya (Com. Bars), Lacus Csorba. IV. S.-A.-Ujhely, Ungvár, Kassa. V. Borszék, Tusnád, Nagyszeben, Kereszténysziget (Magas-Csurgó), Dus in montibus Cibiniensibus. VI. Zombor. VII. Vrdnik. VIII. Fiume.
11. *affinis* LIND. — I. Budapest, Gyón, Kalocsa, Rézbánya, Szeghalom, Csaba. II. Siófok, Őszöd, Pannonhalma, Zircz. III. Szent-Antal (Com. Hont), Ujbánya, Tátraháza. IV. Nagybánya (Com. Szatmár), Ungvár, Marmaros, Bártfa. V. Vizakna, Nagyszeben. VI. Ulma, Deliblat.
12. *cyanea* LATR. — I. Budapest. II. Pilis-Marót, Zircz, Kőszeg, Borostyánkő (Com. Vas). III. Pozsony, Lacus Csorba, Mosóc, Igló-Füred (Com. Szepes), Lucsivna, Tátraháza. IV. Bártfa, Ungvár, Sztropkó, Olyka (Com. Zemplén). V. Zilah. VIII. Fiume.
13. *grandis* LINN. — III. Balneum Lucsivna (Com. Szepes) specimen unicum. V. In regione fluvii Maros (teste FUS, 7, pag. 20.). Apud nos valde rara.
14. *isocoetes* MÜLL. (*rufescens* LIND.). — I. Budapest, Monor, Kalocsa, Nagyvárad. II. Pilis-Marót, Pannonhalma, Pécs. IV. Ungvár.

Brachytron EVANS.

15. *Hafniense* MÜLL. (*pratense* MÜLL.). — I. Budapest, Monor, Kalocsa, Nyiregyháza. II. Pannonhalma, Pápa, Szombathely, Pécs. IV. S.-A.-Ujhely, Kassa. V. Tasnád, Gyula-Fehérvár, Nagyszeben.

Fam. AGRIONIDAE.

Agrion FABR.*(Calopteryx* BURM.)

1. *splendens* HARR. — Regionibus VII. et VIII. exceptis in planitie et collibus ubique observatum.
2. *virgo* LINN. — In regionibus montanis ubique collectum.

Platycnemis CHARP.

3. *pennipes* PALL. — I. Budapest, Kalocsa, Nagyvárad, Beél, Rév, Szendrő, Szeghalom. II. Balatonfüred, Kup, Őszöd, Tapolca, Zircz, Héviz, Borostyánkő. IV. S.-A.-Ujhely, Ungvár. V. Tasnád, Kolozsvár, Székely-Udvarhely, Szamosujvár, Vizakna, Nagyszeben, Nagysür, Szászváros. VI. Berzászka, Grebenác, VII. Eszék, Fužine.

Micronympha KIRBY.*(Ichnura* CHARP.)

4. *pumilio* CHARP. — I. Budapest, prædium Bugacz, Kalocsa, Nagyvárad, Beél, Kalota, Debrecen, Szőreg. II. Siófok, Fonyód, Szegzárd, Őszöd, Kup, Bodajk. III. Szliács, Besztercebánya, Rózsahegy, Tátraháza. IV. Sárospatak, Homonna. V. Kolozsvár, Vizakna, Nagyszeben, Szász-Sebes, Nagysür. VI. Palics, Jassenova, Grebenác, Ulma, Deliblat. VIII. Buccari.
5. *elegans* LIND. — I. Budapest, prædium Apaj et Bugacz, Kalocsa, Nagyvárad, Debrecen, Hortobágy, Hadház, Szeghalom, Szeged, Makó, Szőreg, Vásárhely. II. Siófok, Héviz, Balatonfüred, Őszöd, Szárszó, Bodajk, Zircz. IV. Páczin. V. Vizakna, Nagyszeben. VI. Palics, Grebenác, Deliblat, Kubin, Baziás. VII. Dálya, Vukovár. VIII. Buccari.

Enallagma CHARP.*(Agrion* AUCT.)

6. *cyathigerum* CHARP. — Est species valde communis, in omni zonarum regione observata et collecta.

Nehalennia SELYS.

7. *speciosa* CHARP. — I. Hucusque solum in Hungaria centrali ad Budapest inventa.

Coenagrion KIRBY.

8. *pulchellum* LIND. — I. Budapest, Kecskemét, Kalocsa, Hortobágy, Nagyvárad, Rézbánya, Csaba. II. Balatonfüred, Héviz. IV. S.-A.-Ujhely,

Imreg, Páczin, Homonna, Nagy-Károly. V. Peér, Torda, Szent-Gothárd, Kocsárd, Vizakna, Nagyszeben. VI. Deliblat. VII. Eszék, Dálya.

9. *puella* LIND. — I. Budapest, Kalocsa, Nagyvárad. II. Héviz, Kup, Balaton-Füred, Szombathely, Pécs. III. Besztercebánya, Rózsahegy, Poprád, Lucsivna, Tátraháza. IV. S.-A.-Ujhely, Homonna, Varannó, Veresmáth (Com. Máramaros), Nagy-Károly. V. Peér, Tasnád-Szántó, Szent-Gothárd, Szamos-Ujvár, Szucság, Erzsébetváros, Vizakna, Nagyszeben, Szász-Sebes. VI. Deliblat, Jassenova.

10. *hastulatum* CHARP. — III. Hucusque tantum ad Tátraháza (Com. Szepes) collectum.

11. *ornatum* SELYS. — I. Budapest, Kalocsa, Nagyvárad. II. Siófok, Keszthely, Tapolca. III. Koritnicza. IV. S.-A.-Ujhely, Bártfa, Ungvár. V. Torda. VII. Vukovár.

Pyrrhosoma CHARP.

12. *tenellum* VILL. — I. Tantum in Hungaria centrali ad Budapest collectum.

13. *nymphula* SULZ. (*minium* HARR.). — III. In regione septentrionali-occidentali ad Lacum Csorba (Csorbaitó) numerose collegi et postea etiam ad Tátraháza (Com. Szepes) inventum.

Erythromma CHARP.

14. *najas* HANS. — I. Budapest, Kecskemét, Kalocsa. II. Tapolca, Héviz. IV. S.-A.-Ujhely. V. Pele-Szarvad, Tasnád-Szántó (Com. Szilágy), Szamos-Ujvár (Com. Szolnok-Doboka).

15. *viridulum* CHARP. — I. Budapest, Szeged, Makó. IV. Kassa. V. Nagyszeben. VI. Palics. VII. Dálya (Com. Verőcze).

Lestes LEACH.

16. *macrostigma* EYERSM. — I. Budapest, rara. V. Nagyszeben.

17. *viridis* LIND. — I. Budapest: Svábhegy, rara.

18. *Dryas* KIRBY (*nympha* SELYS.). — I. Budapest, Kecskemét, Kalocsa. II. Őszöd (Com. Somogy), Kup (Com. Veszprém). III. Bártfa, Tátraháza. IV. Ungvár. V. Dicső-Szentmárton, Tasnád, Nagyszeben, Kis-Torony (Com. Szeben). VI. Mehádia, Deliblat.

19. *sponsa* HANS. — I. Budapest, Kalocsa, Nagyvárad, Arad. II. Őszöd, Szárszó, Simontornya. III. Ujbánya, Tátraháza, Poprád. IV. Homonna, Ungvár. V. Nagyszeben. VII. Dálya.

20. *virens* CHARP. — I. Budapest, Kalocsa, Gyón, Nagyvárad, Szeghalom, Nyiregyháza. II. Pápa, Őszöd, Szárszó, Siófok. III. Ujbánya. IV. Páczin,

Imreg, Homonna, Szobráncz, Ungvár. V. Torda, Szamos-Ujvár, Nagyszében. VI. Grebenác, Jassenova, Kubin. VII. Eszék, Dálya.

21. *barbarus* FABR. — In omni zonarum regione collectus.

Sympycna CHARP.

22. *fusca* LIND. — I. Budapest, Kalocsa, Gyón, Debreczen, Szeghalom, Hortobágy, Algyő,

Derekegyház, Szentes, Csongrád, Szatymáz, Makó. II. Balaton-Füred, Székesfehérvár, Tapolca, Pápa, Zircz, Öszöd, Simontornya, Laeus Fertő (teste BRAUER). III. Nagy-Rócze, Ujbánya. IV. Kis-Azar, S.-A.-Ujhely, Ungvár, Bártfa. V. Tasnád, Székely-Udvarhely, Nagyszében. VI. Ferenczfalva, Orsova, Mehádia, Kubin, Deliblat. VIII. Fiume.

Conspectus familiarum, generum specierumque.

Familia	Genus	Species	Familia	Genus	Species
1. Termitidæ	1	1	5. Libellulidæ	9	22
2. Psocidæ	11	21	6. Aeshnidæ	8	15
3. Perlidæ	8	25	7. Agrionidæ	10	22
4. Ephemeridæ	19	42		66	148

S u m m a

Familiarum	7
Generum	66
Specierum	148

Ordo. NEUROPTERA.

Auctore ALEXANDRO MOCSÁRY.

A Recésszárnyú rovarok (*Neuroptera*) is amovarrrendek közé tartoznak, a melyekről hazánkra vonatkozólag a külföld irodalmában csak kevés adatot találunk följegyezve. Ennek oka részben az is, hogy az érdekes, de tanulmányozásra szerfölkött nehéz rovarcsoportnak hazánkban eddig specialis mívelője még nem volt.

Magam is csak részben, s főleg csak egyes családjaikban tanulmányoztam őket. S midőn a kir. magy. Természettudományi Társulat elhatározta, hogy hazánk ezer éves fennállásának emlékére kiadja a magyar állam állatvilágának, a tudomány mai állásának megfelelőleg, részletes lelethelyekkel ellátott katalógusát, s engemet a Neuropterák összeállításával is megbízott: már tisztában voltam azal, hogy a Nemzeti Múzeum ilynemű, meglehetősen tekintélyes gyűjteményét, a tárgy nehézsége s az idő rövidsége miatt, külföldi speciálisták közreműködése nélkül egész terjedelmében feldolgozni nem lehet. Elvállaltam mégis a megbízást, mert reméltem, hogy sikerülni fog megnyernem segítségül a Neuropterák legelső Búvárát, az angol MAC LACHLAN-t, annál is inkább, mert az európai recésszárnyú rovarokról irt alapvető klasszikus nagy művében csupán csak két adatot találtam hazánkra vonatkozólag följegyezve. MAC LACHLAN azonban, nagyon szíves levélben, meggyöngült szemeire hivatkozva, kérésemnek nem felelhetett meg; de maga helyett egyik legelső tanítványát, a Neuropterák egyik kiváló mívelőjét, KLAPÁLEK FERENCZ wittingau tanárt ajánlotta, ki is kérésemre, a legnagyobb készséggel és örömmel vállalkozott kétséges és előttem ismeretlen fajaink reviziójára és meghatározására.

Most tehát, midőn a Nemzeti Múzeum meglehetősen gazdag és szép ilynemű gyűjteménye már szabatosan meghatározva, e rovar-rend könnyebb tanulmányozására a biztos alap megvetve, s a fajok katalógusa el van készítve: kell, hogy hálás köszönettel emlékezzem meg a fennevezett urakról.

Neuroptera etiam iis Insectorum ordinibus associanda sunt, de quibus, quod patriam nostram attinet, vix quidquam in exteris literarum monumentis consignatum invenias. Cuius rei ratio inter alia etiam ex eo petenda est, quod ad hæc usque tempora nemo apud nos fuerit, qui pulchræ huic, at difficillimæ entomologiæ parti operam navaverit.

Ipse ego, cui Neuroptera recensenda obtigerunt, nonnisi aliquibus familiis operam dedi. Unde cum regiæ scientiarum naturalium societati hungariæ placuisset in memoriam regni Hungariæ mille abhinc annis constituti catalogum systematicum faunæ hungariæ edere, qui ordine atque dispositione præsentis literarum conditioni responderet et distinctis nominibus omnia loca, in quibus singula Insecta apud nos inventa fuissent, exhiberet, inde ab initio mihi persuasum fuit, collectionem sat amplam Musæi Nationalis confici non posse, nisi inter externos, qui in hac scientia præcipui essent, aliquem in muneris societatem nactus essem. Enimvero sperabam fore, ut primus Neuropterorum cultor, MAC LACHLAN id muneris in se susciperet, eo vel magis, quod in opere classico, quod de hoc Insectorum ordine composuit, duæ tantum species originis hungariæ locum habeant. Attamen vir clarissimus ob oculos nimium debilitatos desiderio meo satisfacere non potuit. Iudicavit tamen, ad quem me converterem, Dom. FRANCISCUM KLAPÁLEK, professorem wittingaviensem, huius disciplinæ imprimè peritum, qui summa benevolentia paratum se ostendit ad species mihi ignotas vel dubias determinandas collectionemque accurato examine perscrutandam.

Unde cum collectio Musæi Nationalis Hungarici, quantum ad hunc ordinem pertinet, satis ampla et pulchra suis nominibus distincta sit certumque cultoribus fundamentum præbeat, specierum quoque index confectus sit: facere non possum, quin viros supra laudatos grati animi causa commemorem.

A részletekre áttérve, megkísérlem vázolni, hogy áll eddig a magyarországi Neuropterák ismerete a külföld irodalmában.

A klasszikus, régi írók munkáiban Magyarországot még megemlítve sem találjuk. A legelső adat PILLER és MITTELPACHER (25), budai egyetemi tanárok munkájában fordul elő, kik 1783-ban a *Phryganea luctuosa*-t (*Stenophylax luctuosus* PILL. et MITT.) írják és rajzolják le Szlavóniából. Csaknem 60 évvel később, 1842-ben a francia RAMBUR (26) a Neuropterákról szóló nagy munkájában 6 fajt említ föl Magyarországból, melyeket KINDERMANN ALBERT Budáról küldött volt neki. 1848-ban KOLENATI (16), a FRIVALDSZKY IMRÉTŐL kapott példányokról már 14 fajt ír le. Egyes adatokkal találkozunk FUSS (5) és HAGEN (11) dolgozataiban is; nagyobb számú adatokat BRAUER és LOEW (2), de különösen BRAUER-nek (3) az európai Neuropterákról írott katalógusában találunk, hol már 54 faj van említve hazánkból. MAC LACHLAN (19) klasszikus nagy művében — mint mondtuk — csupán csak 2 fajra akadunk.

A magyar búvárok munkálataiban a legtöbb adat FRIVALDSZKY JÁNOS (6—10) és MOCSÁRY SÁNDOR (20—24) dolgozataiban van felsorolva. BIRÓ LAJOS (1) a magyarországi hangyaleső fajokat (*Myrmeleonidae*) csinos kis monografiában dolgozta ki a Nemzeti Múzeum gyűjteménye alapján. A KERTÉSZ MIKSA (4) közzétette adatok csak az én dolgozataim alapján vannak közölve. — A többi, e téren megjelent enumeratio jóformán figyelmet sem érdemel.

Ilyen kevés, mondhatnám, nagyon is kevés adatból áll mindaz, a mi Magyarország reczésszárnyú rovarainak faunáját illetőleg a külföldi és hazai irodalomban található.

De midőn ezeket itt lelkiismeretesen elmondotam, kell, hogy őszinte elismeréssel adózzak azoknak is, kik hazánk ez érdekes faunáját gyűjtéseikkel gyarapították s lehetővé tették, hogy a Nemzeti Múzeum eme gyűjteménye is ma már meglehetősen szépségnek és gazdagnak mondható. Azok, kik a Múzeum gyűjteményének emeléséhez gyűjtéseikkel hozzájárultak a következők: ANKER RUDOLF, BIRÓ LAJOS, Cerva FRIGYES, CHYZER KORNÉL dr., CSIKI ERNŐ, DADAY JENŐ dr., FRIVALDSZKY JÁNOS, HERMAN OTTÓ, HORVÁTH GÉZA dr., KERTÉSZ KÁLMÁN dr., KOHAUT REZSŐ, KUTHY DEZSŐ, MADARÁSZ GYULA dr., MÉHELÉ LAJOS, MERKL EDE, PADEWIETH M., PÁVEL JÁNOS, SZÉPLIGETI GYÖZŐ, SZILÁDY ZOLTÁN, THALHAMMER JÁNOS, VELLAY IMRE, WACHSMANN FERENCZ és JÁNOS s XÁNTUS JÁNOS.

Ha már most eme gyűjtések alapján hazánk ilyenemű faunáját röviden jellemeznünk akarnók: az mintegy keveréke a nyugati, a középeurópai, dél-

Ut ad particularia transeam, in animo est, qui sit status Neuropterorum hungaricorum apud exteros auctores, paucis enumerare.

Apud scriptores veteres classicos nulla fit Hungariae mentio. Primum invenitur indicium in opere PILLERI et MITTELPACHERI (25) in universitate budensi professorum, qui anno 1783. descriperunt *Phryganeam luctuosam* (*Stenophylax luctuosus* PILL. et MITT.) e Slavonia eandemque delineatione illustrarunt. Sexaginta fere annis postea RAMBUR, gallus, in magno, quod de Neuropteris composuit opere (26) sex species affert Hungariam incolentes, quas ab ALBERTO KINDERMANN Buda acceperat. Anno 1848. KOLENATI (16) ex iis, quæ illi ab EMERICO FRIVALDSZKY submissa fuerant, exemplaribus iam 14 species enumerat et describit. Sparsim invenias indicia apud FUSS (5) et HAGEN (11), maiori numero apud BRAUER et LOEW (2); BRAUER in indice Neuropterorum Europæ indigenarum (3) iam 54 species commemorat. In opere classico MAC LACHLANI supra laudato nonnisi duæ species hungaricæ occurrunt.

Elucubrationibus nostrorum plurima invenire est apud JOANNEM FRIVALDSZKY (6—10) et ALEXANDRUM MOCSÁRY (20—24). LUDOVICUS BIRÓ Myrmeleonidas Musæi Hungarici confecit (1). Demum MAXIMILIANUS KERTÉSZ (4) indices suos nonnisi elucubrationibus meis innixus composuit. — Reliqua enumerare supersedeo.

Et hæc sunt eaque paucissima, quæ de fauna Hungariae neuropterologica apud nostros et exteros literis consignata sunt.

His fidelissime enumeratis eo maiorem laudem merentur ii, qui hanc faunam colligendo auxerunt idque effecerunt, ut collectio Musæi Nationalis Hungarici etiam, quod hunc ordinem attinet, pulchra ac ampla dici possit. Viri, qui diligenter Insecta colligendo, res Musæi nostri iuvarunt, sunt: R. ANKER, L. BIRÓ, FR. Cerva, DR. C. CHYZER, E. CSIKI, DR. E. DADAY, JOANNES FRIVALDSZKY, O. HERMAN, DR. G. HORVÁTH, DR. C. KERTÉSZ, R. KOHAUT, D. KUTHY, DR. J. MADARÁSZ, L. MÉHELÉ, E. MERKL, M. PADEWIETH, J. PÁVEL, V. SZÉPLIGETI, Z. SZILÁDY, J. THALHAMMER, E. VELLAY, FR. et J. WACHSMANN et J. XÁNTUS.

Porro si faunæ nostræ characterem determinare voluerimus, dicendum eam ex faunis occidentali, media, australi et ex parte mediterranea mixtam esse; cuius rei ratio in eo sita est, quod animalia

keleti és részben a mediterrán faunának: a mi jobbára, e többnyire vízben élő és fejlődő, vagy a futó homokhoz kötött állatok széles elterjedésében találja magyarázatát. Önálló, sajátos fajt csak néhányat tudunk felmutatni, melyeket legújabban Klapálek Ferencz ur (14—15) a Nemzeti Múzeum gyűjteményéből a Természetrajzi Füzetek-ben irt le; de e fajok is, ha másutt nem, legalább a Balkánfélszigeten előbb-utóbb megtalálhatók lesznek.

A mi végre azt a kérdést illeti, hogy mennyire van már kikutatva hazánk ilyenmő faunája, — erre nézve tiszta meggyőződéssel felelhetjük, hogy a már meglévő adatok a mellett tanúskodnak, hogy a Pseudo-Neuropterákkal együtt felsorolt 362 faj hazánk ilyenmő állatvilágának érdekességét, gazdagságát bizonyítja, s hogy e tér a későbbi buvároknek is eléggé háladatos leendő még.

Budapesten, 1899. ápril hó 10-én.

hæc in aquosis præsertim viventia et crescentia vel sabuletis inhærentia per latissimos fines disperguntur. Species patriæ nostræ proprias paucas solum invenias, quas Dom. FRANCISCUS Klapálek in fasciculis «Természetrajzi Füzetek» ex collectione Musæi Nationalis Hungarici descripsit; ast hæc quoque species, si non alibi, certo in peninsula Balcanica serius ocuis invenientur.

Postremo, si quis quærat, num fauna neuropterologica apud nos omnino explorata sit, iure merito respondeas indicia iam nota satis evincere, faunam patriam et divitem satis esse et omni attentione dignam; attamen ex specierum numero qui, Pseudo-Neuropteris etiam rencensitis, ad 362 ascendit, concludi posse, campum amplissimum etiam iis patere, qui hanc disciplinam colendam suscepturi sunt.

Budapestini, die 10. mensis Aprilis 1899.

LITTERATURA.

1. BIRÓ L. *A magyarországi hangyaleső fajok.* (Rovartani Lapok. II. 1885. p. 177, 193. — *Les Myrmelionides de la Hongrie.* Ibid. Revue, p. XXXIV.)
2. BRAUER, F. und LÖW, FR. *Neuroptera Austriaca. Die im Erzherzogthum Oesterreich bis jetzt aufgefundenen Neuropteren.* Wien, 1857.
3. BRAUER F. *Die Neuropteren Europas und insbesondere Oesterreichs.* (Festschrift zur Feier des fünf- und zwanzigjährigen Bestehens des k. k. zool.-botan. Gesellschaft in Wien. Wien, 1876, p. 265.)
4. BUNYITAY V. *Nagyvárad természetrajza.* Budapest, 1890. — *Nagyvárad és vidékének állatvilága.* Irta KERTÉSZ MIKSA. *Neuroptera. Reczészárnyuak,* p. 209.
5. FUSS, C. *Notizen und Beiträge zur Insektenfauna Siebenbürgens* (Verhandlungen und Mittheilungen des siebenbürgischen Vereins für Naturwissenschaften zu Hermanstadt. IV. Jhrg. 1853, p. 207.) (*Ascalaphus longicornis* BRH. = *hungaricus* RAMB.)
6. FRIVALDSZKY J. *Adatok Máramarosmegye faunájához* (M. T. Akad. mathem. és természettud. Közlemények. IX. 1871, p. 290.)
7. — *A Herkulesfürdő vidékén élő állatok* (A Herkulesfürdő és környéke. Irta MUSK MANÓ. Az állattani részt FRIVALDSZKY JÁNOS. Budapest, 1872. — *Reczészörpüek,* p. 97.)
8. — *Állattani kirándulásaim Orsova, Mehádia és Korniareva vidékein* (A magy. orvosok és természetvizsgálók XVI. nagygyűlésének történeti vázlata és munkálatai. Pest, 1873.)
9. — *Adatok Temes és Krassó megyék faunájához.* *Data ad faunam Hungariae meridionalis Comitatum: Temes et Krassó* (M. T. Akad. mathem. és természettud. Közlem. XIII. 1876.)
10. — *Budapest és környéke állattani tekintetben* (Budapest és környéke orvosi és természettudományi helyirata. Irta MARGÓ TIVADAR. Budapest, 1879. — *Neuroptera. Reczészörpüek.* FRIVALDSZKY JÁNOS-tól, p. 49.)
11. HAGEN, H. *Hemerobidarum synopsis synonymica* (Stettiner entom. Zeitung. XXVII. 1866, p. 369.)
12. — *Beiträge zur Kenntniss der Phryganiden* (Verhandlung. d. zool.-botan. Gesellsch. in Wien. Wien, 1876, p. 265.)
13. HERMAN O. *Állattani közlemények* (Az erdélyi Muzeum-Egylet Évkönyvei. V. köt. 1868—1870, p. 92.). (*Ascalaphus italicus* = *hungaricus* RAMB. sec spec. typ.!)
14. KLAPÁLEK F. *Fünf neue Trichopteren-Arten aus Ungarn* (Természetrajzi Füzetek. XXI. 1898, p. 488.)
15. — *Bemerkungen über die Trichopteren- und Neuropteren-Fauna Ungarn's* (Ibid. XXII. 1899, p. 429.)
16. KOLENATI, FR. *Genera et species Trichopterorum.* Pars prior. *Heteropalpoidea.* Accedunt tabulae tres. Ex Actis Regiae Bohemicae Societatis Scientiarum. Pragae, 1848.
17. KUNZ A. dr. *Szombathely rendezett tanácsú város monographiája.* Szombathely, 1880. *Reczészárnyuak,* p. 24. (Enumeratio specierum aliquot.)
18. LÖW, FR. *Beitrag zur Kenntniss der Coniopterygiden* (Sitzungsberichte d. k. Akad. der Wissenschaft in Wien. Mathem.-naturwissensch. Classe. I. Abtheil. Bd. XCI. 1885, p. 73.)
19. MAC LACHLAN, R. *A Monographic Revision and Synopsis of the Trichoptera of the European Fauna.* London and Berlin, 1874—1880. et Supplement.
20. MOCSÁRY S. *Adatok Bihar megye faunájához. Data ad faunam Hungariae orientalis Comitatus Bihar* (M. T. Akad. mathem. és természettudom. Közlemények. X. 1872, p. 163.)
21. — *Adatok Zemplén és Ung megyék faunájához* (Ibid. XII. 1875, p. 176.)
22. — *Bihar és Hajdu megyék hártya-, két-, reczész-, egyenes- és félröpüi.* *Hymenoptera, Diptera, Neuroptera, Orthoptera et Hemiptera Hungariae Comitatum: Bihar et Hajdu* (Ibid. XIV. 1876.)
23. — *Adatok Zólyom és Liptó megyék faunájához. Data ad faunam Hungariae septentrionalis Comitatum: Zólyom et Liptó.* (Ibid. XV. 1878.)
24. — *Délmagyarország állattani tekintetben* (Helyrajzi Emlékmű a magy. orvosok és természetvizsgálók 1886. évi Buziás-Temesvárott megtartott XXIII. vándorgyűlésére). Irta TÖMÖSVÁRY ÖDÖN. — *Reczészárnyuak* (Neuroptera). Összeállította: MOCSÁRY SÁNDOR, p. 157.
25. PILLER, M. et MITTELPACHER L. *Iter per Poseganam Slavoniae provinciam mensibus Junio et Julio anno 1782 susceptum.* Buda, 1783. (Phryganea luctuosa PILL. et MITT. p. 85. Tab. VI. fig. 6.)
26. RAMBUR, P. *Histoire naturelle des Insectes. Neuropteres.* Paris, 1842.
27. SHUCK J. dr. *Hajdumegye leírása.* A magy. orvosok és természetvizsgálók 1882. Debreczenben tartott XXII. nagygyűlésének alkalmából. Debreczen, 1882. — *A megye állatvilágának rövid áttekintése.* Dr. SHUCK JÓZSEF-től. *Reczészörpüek,* p. 159. (Publicatio eum datis ex parte falsis.)
28. SIMONKAI L. *Aradvármegye és Arad szabad királyi város természetrajzi leírása. Arad megye és Arad város állatvilága.* Arad, 1893. *Neuroptera.* p. 109. (Nonnulla tantum animalia, ex parte false determinata.)

Ordo. NEUROPTERA.

A) TRICHOPTERA.

Fam. PHRYGANEIDAE.

Neuronia LEACH.

1. *ruficrus* SCOP. — III. Lacus Csorba (Csorbai-tó). Poprád (Com. Szepes). IV. Máramaros.
2. *reticulata* LINN. — I. Péczel (Com. Pest). II. Pilis-Marót. VI. Grebenác (Com. Temes).
3. *clathrata* KOL. — II. Hucusque tantum ad Pápa.

Phryganea LINN.

4. *grandis* LINN. — I. Budapest, Haraszi, Kalocsa. II. Siófok, Fonyód, Tapolca, Szent-Gothárd (Com. Vas), Szombathely. V. Mező-Záh.
5. *striata* LINN. — III. Ad Lacum Csorba (Com. Liptó) collegi.
6. *varia* FABR. — I. Budapest, Csepel, Gyón, Mártonkáta. II. Siófok, Fonyód, Pápa, Szent-Gothárd, Pécs. III. Lacus Csorba. V. Balneum Tusnád.
7. *obsoleta* HAG. — III. Pariter tantum ad Lacum Csorba inveni.

Agrypnia CURT.

8. *pagetana* CURT. — I. Budapest, Csepel, Hadház (Com. Hajdu).

Fam. LIMNOPHILIDAE.

Colpotauius KOL.

1. *incisus* CURT. — I. Budapest. II. Kenese (Com. Veszprém), Szántód (Com. Somogy).

Grammotaulius KOL.

2. *nitidus* MÜLL. (*lineola* SCHRK.). — I. Budapest, Csepel, Kecskemét, Debreczen. II. Parád, Kup, Pécs, Kőszeg. V. Tasnád-Szántó, Szent-Gothárd (Com. Hunyad). VII. Pakracz.
3. *atomarius* FABR. — I. Budapest, Kecskemét, Nagyvárad, Rév. II. Balaton-Füred, Pápa, Zircz, Szegzárd. IV. S.-A.-Ujhely, Párnó, Komjáti, Ungvár, Bártfa, Jurko-Volya. V. Peér, Pele-Szarvad, Mező-Záh.

Glyphotaelius STEPH.

4. *pellucidus* RETZ. — I. Budapest. IV. Nagy-Károly.

Limnophilus LEACH.

5. *rhombicus* LINN. — I. Budapest, Dabas. II. Pécs, Pápa, Szombathely. III. Mosóc (Com. Turócz). Lucsivna, Lacus Csorba. IV. Komjáti. VI. Ferenczfalva. VIII. Cirkvenica.
6. *flavicornis* FABR. — I. Budapest, Csepel, Debreczen, Nagyvárad, Belényes. II. Pécs, Fonyód, Tapolca. IV. S.-A.-Ujhely, Komjáti, Ungvár, Máramaros, Nagy-Károly. V. Nagyszeben, VI. Orsova, Mehádia, Corniareva, Ulma. VII. Dálya. VIII. Zengg.
7. *decipiens* KOL. — I. Budapest, Csepel, Kecskemét. III. Vallis Kolbach, Mosóc, Lacus Csorba. IV. Vallis Fajna (Com. Máramaros). V. Tasnád-Szántó (Com. Szilágy), mons Retyezát.
8. *stigma* CURT. — III. Hucusque solum ad oppidum Mosóc (Com. Turócz).
9. *xanthodes* MC LACHL. — I. Budapest, Csepel, Kisújszállás. IV. Nagy-Károly. V. Tasnád, Tasnád-Szántó.
10. *lunatus* CURT. (*vitratu*s BRAU.). — I. Budapest. II. Pécs, Békás-Megyer. IV. Beregszász, Komjáti.
11. *vittatus* FABR. (*flavus* KOL.). — I. Budapest, Csepel, praedium Apaj. II. Pécs, Szántód (Com. Somogy), Pápa, Kup (Com. Veszprém), Zircz. III. Lucsivna. IV. S.-A.-Ujhely, Komjáti, Homonna, Simonka, mons Magura, Máramaros.
12. *ignavus* MC LACHL. — III. Specimen unicum e balneo Lucsivna (Com. Szepes).
13. *affinis* CURT. (*anastomosis* KOL.). — I. Budapest, Csepel, Dömsöd. II. Zircz, Szántód, Berhida. V. Nagyszeben.
14. *auricula* CURT. (*fenestrata* KOL.). — I. Budapest, Nagyvárad. II. Kenese. III. Kis-Tapolcsány. IV. Komjáti, Máramaros. VI. Grebenác.
15. *griseus* LINN. — I. Budapest, praedium Apaj, Hadház, Nagyvárad, montes Biharienses. II. Siófok, Lelle, Kenese, Balatonfüred, Szántód, Pápa, Zircz. III. Lucski, Koritnicza, Lacus Csorba, Hági, Tátraháza. IV. S.-A.-Ujhely.

- Tokaj, Forró, Komjáti, Varannó, Mármaros, Beregszász. V. Tasnád, Nagyszeben, mons Retyezát. VI. Grebenác.
16. *bipunctatus* CURT. — I. Budapest, Csepel, Nagyvárad. II. Szántód, Lelle. III. Tursek. IV. Homonna, Bereczki. V. Magura, Brassó. VI. Corniareva, balneum Marilla.
17. *extricatus* MC LACHL. (*Desmotaulius hirsutus* KOL.). — Secundum KOLENATI (16, pag. 57.) est etiam Hungariæ incola.
18. *hirsutus* PICT. — IV. Tantum specimen unicum e Tállya.
19. *fuscicornis* RAMB. — I. Csepel, Nagyvárad. IV. Tolesva, Olyka.

Anobolia STEPH.

20. *soror* MC LACHL. (*Stratmophorus fuscus* KOL.). — III. Solummodo e Mosóc (Com Turóc).
21. *laevis* ZETT. — I. Budapest, Csepel. III. Mosóc. IV. Jászó (Com. Abauj).

Phacopteryx KOL.

22. *brevipennis* CURT. — VII. Duo specimina e Pakracz (Com. Verőce).

Stenophylax KOL.

23. *alpestris* KOL. — V. Görgény (Com. Maros-Torda). VI. Ferenczfalva.
24. *picicornis* PICT. (*puberulus* KOL.). — Hungaria, teste KOLENATI (16, pag. 63.)
25. *rotundipennis* BRAU. — III. Hucusque solum ad Mosóc (Com. Turóc).
26. *nigricornis* PICT. — II. Pécs. III. Balneum Koritnicza (Com. Liptó).
27. *stellatus* CURT. — III. Mosóc. IV. S.-A.-Ujhely.
28. *latipennis* CURT. (*Anobolia pantherina* BRAUER.). III. Montes Tátra, Hági (Com. Szepes). IV. Mármaros. V. Mons Retyezát.
29. *luctuosus* PILL. et MITT. (*gigantea* BRAUER.). — I. Vaskóh. III. Borosznó. IV. Bártfa. V. Görgény, Nagyvizvölgy (Com. Hunyad), mons Retyezát. VII. Velika (teste PILL. et MITT.).
30. *millenii* KLAP. — V. Dus, in montibus Cibiniensibus. VI. Ferenczfalva, Corniareva, Mehádia, mons Retyezát. Solum Hungariæ incola.
31. *permistus* MC LACHL. — I. Csepel; antrum Igricz, antrum Chyzeri, antrum ad pagum Vársonkolyos, omnia in Comitatu Bihariensi.
32. *speluncarum* MC LACHL. — V. Görgény. VI. Mehádia.
33. *vibex* CURT. — I. Antrum Igricz nominatum. II. Pécs.

Mesophylax MC LACHL.

34. *impunctatus* MC LACHL. — I. Duo specimina e Monor (Com. Pest).

Micropterna STEIN.

35. *testacea* GMEL. — I. In antris Igricz et ad pagum Feriese in Comitatu Bihariensi.
36. *nycterobia* MC LACHL. — I. Antrum Igricz. VI. Antrum Coroninii ad Mehádiam. VII. Brušane, Ostrovica.
37. *sequax* MC LACHL. — I. Antrum Igricz. VI. Mehádia. VIII. Buccari.

Halesus STEPH.

38. *tesselatus* RAMB. — III. Hucusque tantum ad Mosóc inventus.
39. *digitatus* SCHRK. — V. Specimen unicum e Nagyszeben.
40. *auricollis* PICT. (*nigricornis* BRAUER.). — I. Solum ad Budapest apud nos.
41. *uncatus* BRAUER. — V. Tria specimina e monte Retyezát (Com. Hunyad).
42. *nepos* MC LACHL. — V. Complura specimina pariter e monte Retyezát.

Catadice MC LACHL.

43. *tenella* KLAP. — V. Tria specimina e monte Retyezát. Solum Hungariæ civis.

Drusus STEPH.

44. *discolor* RAMB. — I. Montes Biharienses (ad fluvium Szamos). III. Vallis ad pagum Deményfalva, Koritnicza, Lacus Csorba. VI. Mehádia.
45. *brunneus* KLAP. — III. Borosznó. IV. Mármaros. V. Mons Retyezát. VI. Mehádia, Corniareva. Tantum Hungariæ terram colit.
46. *trifidus* MC LACHL. — III. Exemplar unum e Tátraháza.
47. *Muelleri* MC LACHL. — VI. Specimen unicum e Mehádia.

Pelostomis KOL.

48. *sudetica* KOL. — III. Tria specimina ad balneum Koritnicza inveni.

Ecclisopteryx KOL.

49. *guttata* PICT. — V. Görgény, mons Retyezát (Com. Hunyad).
50. *madida* MC LACHL. — III. Hági, Tátra. V. Mons Retyezát.

Chaetopteryx STEPH.

51. *villosa* FABR. — Hungaria (teste KOLENATI). VIII. Fiume.

52. *major* MC LACHL. — II. Pécs, specimen tantum unicum.

Apatania KOL.

53. *fimbriata* PICT. — III. Balneum Koritnicza, Tátra.

Fam. SERICOSTOMATIDAE.

Sericostoma LATR.

1. *personatum* SPENCE. — III. Specimen tantum unicum e valle Hermanez.

2. *Schneideri* KOL. — I. Budapest, duo specimina.

Notidobia STEPH.

3. *ciliaris* LINN. — I. Budapest, Farkasd. II. Visegrád. III. Borosznó, Koritnicza. IV. Mármaros. VI. Mehádia, Corniareva.

Goëra LEACH.

4. *pilosa* FABR. (*capillatum* PICT.) — I. Budapest, Nagyvárad. II. Pápa, Lacus Fertő (teste BRAUER). III. Facsko (Com. Trencsén), Mosóc, Koritnicza. IV. Komjáti. VII. Fužine.

• *Silo* CURT.

5. *pallipes* FABR. — III. Borosznó. VIII. Buccari.

6. *piceus* BRAUER. — I. Rézbánya (Com. Bihar). III. Facsko, Poprád. VI. Krassova, Ferenczfalva, Mehádia, Kazán.

Brachycentrus CURT.

7. *subnubilus* CURT. — I. Budapest. II. Simon-tornya.

8. *montanus* KLAP. — VI. Mehádia, Kazán.

Micrasema MC LACHL.

9. *minimum* MC LACHL. — VI. Mehádia, duo specimina.

Lepidostoma RAMB.

10. *hirtum* FABR. — I. Budapest. III. Tursec. VI. Krassova, Orsova, Grebenác.

Lasiocephala COSTA.

11. *basalis* KOL. — III. Balneum Koritnicza. V. Mons Retyezát.

Fam. LEPTOCERIDAE.

Beraea STEPH.

1. *pullata* CURT. — I. Budapest. III. Tursec (Com. Turóc). V. Görgény. VI. Grebenác.

2. *articularis* PICT. — VI. Mehádia, Grebenác. VII. Gospić, Raduč.

Odontocerum LEACH.

3. *albicorne* SCOP. — III. Borosznó (Com. Zólyom), balneum Koritnicza, Alpes Prasiva (Com. Liptó).

Leptocerus LEACH.

4. *nigronervosus* RETZ. — III. Mosóc (Com. Turóc). VI. Ulma (Com. Temes).

5. *fulvus* RAMB. — I. Budapest. V. Szent-Gothárd (Com. Szolnok-Doboka).

6. *senilis* BURM. — I. Budapest, duo specimina.

7. *annulicornis* STEPH. — I. Budapest. VI. Deliblat (Com. Temes).

8. *aterrimus* STEPH. (? *tineoides* BRAUER.). — I. Budapest. II. Pápa. III. Tursec.

9. *cinereus* CURT. — I. Hucusque apud nos tantum ad Budapest.

10. *albifrons* LINN. — I. Csepel, Nagyvárad, Kebed (Com. Bihar). III. Facsko. IV. Szinna. V. Tusnád.

11. *commutatus* MC LACHL. — III. Complura specimina e Borosznó (Com. Zólyom).

12. *bilineatus* LINN. — III. Koritnicza, duo exemplaria.

13. *dissimilis* STEPH. — I. Apud nos solum ad Budapest.

Mystacides LATR.

14. *nigra* LINN. — I. Budapest. II. Pápa. III. Balneum Lucivna. IV. Szinna. VI. Grebenác.

15. *azurea* LINN. — IV. Hucusque solum e Szinna.

16. *longicornis* LINN. (*quadrifasciata* FABR.). — I. Budapest. V. Mező-Záh. VII. Dálya.

Triaenodes MC LACHL.

17. *conspersa* RAMB. — I. Budapest. II. Mohács. V. Szent-Gothárd.

Oecetis MC LACHL.

18. *ochracea* CURT. — I. Budapest, Csepel, Kecs-kemét. IV. Homonna. VI. Palics, Deliblat. VII. Pétervárad, Dálya.

19. *furva* RAMB. — I. Budapest. V. Rea (Com. Hunyad).

20. *lacustris* PICT. — I. Hucusque tantum e Budapest.

21. *tripunctata* FABR. — I. Budapest. VI. Balincz (Com. Krassó-Szörény).

Setodes RAMB.

22. *tineiformis* CURT. — VII. Specimen unicum e Dálya (Com. Verőcze).

23. *punctata* FABR. — I. Budapest. II. Mohács.
VI. Grebenác, Deliblat, Kazán.
24. *viridis* FOURCR. — VI. Hucusque tantum e
Deliblat.

Fam. HYDROPSYCHIDAE.

Hydropsyche PICT.

1. *pellucidula* CURT. (*versicolor* BRAU.). — I. Buda-
pest. III. Borosznó, Ujbánya. VI. Mehádia.
2. *angustipennis* CURT. — I. Budapest. III. Mosócz
(Com. Turócz).
3. *ornatula* MC LACHL. (*atomaria* HAG.). —
Secundum MC LACHLAN est etiam Hungariae
incola (19, pag. 364.)
4. *saxonica* MC LACHL. — II. Pápa, complura
specimina. VII. Raduéc.
5. *guttata* PICT. (*Danubii* BRAU.). — I. Budapest,
Nagyvárad. IV. Homonna. VI. Baziás.
6. *instabilis* CURT. — III. Duo specimina ex Uj-
bánya (Com. Bars).
7. *nervosa* KLAP. — III. Ujbánya. VII. Fužine.
8. *lepida* PICT. — III. Ujbánya. V. Balneum Tusnád.

Philopotamus LEACH

9. *ludificatus* MC LACHL. — III. Borosznó, Lacus
Csorba, montes Carpathici.
10. *montanus* DON. — I. Rézbánya. VI. Corniareva,
mons Semenik. VII. Brušane.
11. *variatus* SCOP. — VI. Corniareva. VII. Brušane.

Wormaldia MC LACHL.

12. *triangulifera* MC LACHL. — I. Rézbánya. VI.
Corniareva, mons Semenik, Mehádia. VII.
Pakracz, Brušane.

Neureclipsis MC LACHL.

13. *bimaculata* MC LACHL. — I. Budapest, Csepel.
II. Bodajk (Com. Fehér), Mohács. VI. Vallis
Ribis, Mehádia, Baziás. VII. Dálya.

Plectrocnemia STEPH.

14. *conspersa* CURT. — III. Hági (Com. Szepes).
V. Mons Retyezát.
15. *minima* KLAP. — VI. Specimen unicum e
Corniareva.

Polycentropus CURT.

16. *flavomaculatus* PICT. — I. Budapest, Bánlaka.
III. Balneum Lucski, Koritnicza. VI. Mehádia.
17. *multiguttatus* CURT. — II. Specimen unicum e
Pápa.

Holocentropus MC LACHL.

18. *pivicornis* STEPH. — VII. Specimen unicum e
Dálya.
19. *stagnalis* ALB. — VII. Pariter tantum e Dálya.

Cyrtus STEPH.

20. *trimaculatus* CURT. — VII. Specimen unicum e
Gospiéc.

Ecnomus MC LACHL.

21. *tenellus* RAMB. — VI. Deliblat. VII. Dálya.

Tinodes LEACH.

22. *Waeneri* LINN. — I. Duo specimina e Monor
(Com. Pest).
23. *unidentata* KLAP. — I. Hucusque tantum ad
pagum Kebeds (Com. Bihar).

Lype MC LACHL.

24. *phaeopa* STEPH. — I. Budapest, Kebeds. II.
Pápa. VI. Krassova.

Psychomia LATR.

25. *pusilla* FABR. — I. Nagyvárad. V. Hátszeg.
VI. Krassova, Mehádia, Kazán. VII. Pakracz.
VIII. Buccari.

Fam. RHYACOPHILIDAE.

Rhyacophila PICT.

1. *Mocsáryi* KLAP. — V. Görgény, mons Retyezát.
Tantum Hungariae civis.
2. *nubila* ZETT. — I. Rézhegység. III. Borosznó,
Mosócz. VI. Mehádia.
3. *septentrionis* MC LACHL. — V. Exemplar unum
e monte Retyezát.
4. *polonica* MC LACHL. — V. Duo specimina e
monte Retyezát.
5. *flava* KLAP. — IV. Specimen unicum e Mar-
maros. Solum Hungariam inhabitat.
6. *vulgaris* PICT. — I. Hucusque tantum ad Monor
(Com. Pest).
7. *tristis* PICT. — I. Montes Biharienses. III.
Turesek, Lacus Csorba. VI. Mehádia.
8. *hirticornis* MC MACHL. — VII. Brušane, complura
specimina.
9. *laevis* PICT. — I. Rézbánya. VI. Corniareva.

Glossosoma CURT.

10. *Boltoni* CURT. — III. Borosznó (Com. Zólyom),
specimen unicum.
11. *vernale* PICT. — III. Balneum Lucski (Com.
Liptó).

Mystrophora KLAP.

12. *intermedia* KLAP. — V. Tria specimina e Görgény.

Agapetus CURT.

13. *fuscipes* CURT. — III. Ad balneum Lueski.

Fam. HYDROPTILIDAE.

Agraylea CURT.

1. *multipunctata* CURT. — I. Complura specimina e Budapest.
2. *pallidula* MC LACHL. — VI. Deliblat, Kazán.

Hydroptila DALM.

3. *Mc Lachlani* KLAP. — I. Budapest, specimen tantum unicum.
4. *occulata* EAT. — I. Pariter e Budapest.

Ithytrichia EAT.

5. *lamellaris* EAT. — I. Budapest, complura specimina.

Oxyethira EAT.

6. *falcata* MORT. — I. Budapest, tria specimina.

B) PLANIPENNIA.

Fam. SIALIDAE.

Rhaphidia LINN.

1. *notata* FABR. (*media* BURM.). — I. Budapest. III. Tursecok. V. Retyezát.
2. *major* BURM. (*laticeps* WALLGR., *notata* SCHNEID.). — I. Budapest. II. Pilis-Marót. VI. Mehádia. VII. Diakovár.
3. *ophiopsis* LINN. — I. Csepel, Agárd (Com. Nograd), praedium Peszér, Debreczen. II. Pilis-Marót, Tapolca, Pápa, Keszthely, Dénesfa (Com. Vas). III. Mosóc. IV. Forró, Ungvár. V. Mező-Záh, Szent-Erzsébet. VI. Ferencfalva, Ulma. VII. Diakovár, montes Karst, Brušane.
4. *flavipes* SCHNEID. — I. Budapest, Isaszeg, Csepel, II. Pilis-Marót. III. Kis-Tapolcsány, Koritnicza. IV. Homonna-Jeszenő, Mármaros. V. Szent-Erzsébet. VI. Oravicza, Mehádia. VII. Fužine. VIII. Novi, Buccari.
5. *xanthostigma* SCHUMM. — IV. Balneum Bártfa. V. Balneum Tusnád.
6. *cognata* RAMB. — II. Pilis-Marót, Dobogókő (Com. Esztergom), specimen unicum.

Fauna Regni Hungariae.

Inocellia SCHND.

7. *crassicornis* SCHUMM. — Teste BRAUER species etiam Hungariae terram colit (3, pag. 288.)

Sialis LATR.

8. *lutaria* LINN. — I. Budapest, Csepel, Nagyvárad, Tenke, montes Biharienses. II. Pécs, Visegrád, Pápa, Szombathely. III. Tursecok, Lacus Csorba. IV. Csány. V. Tasnád, Peér, Nagyszeben.
9. *fuliginosa* PICT. — VI. Grebenác, duo tantum specimina.

Fam. PANORPIDAE.

Boreus LATR.

1. *Westwoodii* HAG. — IV. S.-A.-Ujhely, Sárospatak, Torna.

Panorpa LINN.

2. *alpina* RAMB. (*variabilis* BRAU.). — In regionibus montanis et alpinis totius regni sat frequens.
3. *communis* L. — I. Budapest. Nagyvárad, Beél. II. Kőszeg, Szombathely. III. Poprád, Koritnicza. IV. Homonna, Szobráncz. V. Szent-Erzsébet, Nagyszeben. VI. Ulma, Mehádia. VII. Montes Karst.
ab. *vulgaris* IMH. (*diffinis* MC LACHL.). — I. Nagyvárad, Debreczen, Csaba. II. Simontornya, Visegrád, Pápa. III. Tátraháza. IV. Varannó, Homonna, Szobráncz. V. Montes Retyezát, Görgény. VI. Mehádia. VII. Eszék, Brušane.
4. *germanica* L. (*montana* BRAU.). — I. Budapest. II. Zircz. III. Tursecok, Koritnicza, balneum Lueski, Borosznó, Lacus Csorba. VI. Mehádia. VII. Velebit.
5. *gibberosa* MC LACHL. — Secundum BRAUER (3, pag. 279.) etiam Hungariam inhabitat.
6. *cognata* RAMB. (*germanica* BRAU.). — III. Putnok (Com. Gömör). VIII. Cirkvenica.
7. *hybrida* MC LACHL. (an *gibberosa* BRAU.?). — V. Görgény, balneum Tusnád, Szent-Erzsébet, Nagyszeben.

Bittacus LATR.

8. *tipularius* FABR. (*italicus* KLUG.). — I. Budapest. Csepel. II. Kőszeg. V. Hátszeg. VI. Resicza, Orsova, Mehádia, Grebenác. VII. Vukovár. VIII. Cirkvenica.

Fam. MYRMELEONIDAE.

Palpares RAMB.

1. *libelluloides* LINN. — VIII. Hucusque apud nos tantum ad Cirkvenica.

Acanthaclisis RAMB.

2. *occitanica* VILL. — I. Budapest, Csepel, Csömör, Monor, Dabas, prædium Peszér, Egreskáta (Com. Pest), Kecskemét. VI. Grebenác (Com. Temes).

Formicaleo LEACH.

3. *tetragrammicus* FABR. — I. Budapest, Isaszeg, Monor, Csepel, Dabas. VI. Mehádia, Grebenác, VII. Vrdnik. VIII. Fiume, Cirkvenica, Novi, Zengg.

Dendroleon BRAU.

4. *pantherinum* FABR. — II. Kőszeg (Com. Vas). IV. Tolesva (Com. Zemplén). Rarum.

Megistopus RAMB.

5. *flavicornis* ROSSI (*bipunctatus* HAG.). — I. Budapest, Csepel, Csömör, Gödöllő, Gyón, Mártonkáta (Com. Pest). II. Tapolca. VI. Deliblat.

Creagris HAG.

6. *plumbeus* OLIV. (*pallidipennis* RAMB.). — I. Budapest, Isaszeg, Csepel, Csömör, Dabas, Kalocsa, Debreczen. II. Siófok. VI. Grebenác, Palics.

Myrmecaelurus COSTA HAG.

7. *punctulatus* STÉV. (*lineatus* FISCH.). — I. Budapest, Csepel, prædium Peszér, Mártonkáta, Horgos. II. Siófok. VI. Grebenác, Ulma, Deliblat.

8. *trigrammus* PALL. (*pictus* BOEB.). — I. Budapest, Csepel, Isaszeg, Gödöllő, Kalocsa, Nagy-Maros, Monor, prædium Peszér, Dabas, Debreczen, Horgos. II. Kis-Tétény. VI. Deliblat.

Myrmeleon LINN. HAG.

9. *formicarius* LINN. (*innotatus* RAMB., *formicalynx* BURM. BRAU.). — I. Budapest, Farkasd, Gödöllő, Debreczen, Hortobágy, Horgos. II. Visegrád. III. Trencsén. V. Kolozsvár, Tusnád.
10. *europæus* MC LACHL. — I. Budapest, Gödöllő, Monor, Peszér, Debreczen, Horgos. II. Pécs. IV. Forró. V. Kolozsvár.
11. *Erberi* BRAU. — I. Budapest, Csepel, Gödöllő, Kecskemét. IV. Szomotor (Com. Zemplén).

Fam. ASCALAPHIDAE.*Theleproctophylla* LÉFEB.

1. *barbara* LINN. (*Ascalaphus australis* FABR.). — VIII. Hucusque apud nos tantum ad Zengg, a PADEWIETH inventa.

Ascalaphus FABR.

2. *macaronius* SCOP. (*kolyvanensis* LAXM.). — VI. Mehádia. VIII. Cirkvenica, Buccari, Zengg.
3. *hungaricus* RAMB. — II. Pécs, Kőszeg (Com. Vas). V. Peér, Kolozsvár, Puj, Brassó, balneum Tusnád. VI. Fehértemplom, Mehádia, Ulma. (*pupillatus* RAMB. — Secundum HAGEN (41, pag. 386.) etiam Hungariam inhabitat. Specimina, quæ ab EMERICO FRIVALDSZKY illi submissa sunt, ex Asia minore oriuntur. (*rhomboideus* SCHNEID. — Pariter apud HAGEN (41, pag. 386.) species dicitur etiam Hungariæ terram colere; sed etiam huius exemplaria Asiam minorem patriam suam profitentur.

Fam. NEMOPTERIDAE.*Nemoptera* LATR.

1. *coa* LINN. — VIII. Apud nos ad Lisarica invenit PADEWIETH.

Fam. MANTISPIDAE.*Mantispa* ILLIG.

1. *styriaca* PODA. — I. Budapest. II. Pilis-Marót. Sat rara.
2. *perla* PALL. — VIII. Hucusque apud nos tantum ad Zengg.

Fam. HEMEROBIIDAE.*Sisyra* BURM.

1. *fusca* FABR. — II. Specimen unicum e Pápa (Com. Veszprém).

Psectra HAG.

2. *diptera* BURM. — VI. Hucusque apud nos tantum ad Palics.

Micromus RAMB.

3. *aphidivorus* SCHRK. — I. Budapest, Nagyvárad, Pestere, Szentes. II. Nezsider (Com. Mosony). III. Turcsek. IV. Tokaj, Varannó. V. Zilah, Tasnád, Nagyszeben. VII. Vrdnik.
4. *variegatus* FABR. — I. Budapest, Kalocsa, Nagyvárad, Beél. II. Simontornya, Pilis-Marót, Zircz. IV. Bártfa. V. Zilah. VI. Mehádia.
5. *paganus* VILL. — IV. Bártfa. V. Görgény. VI. Mehádia. VII. Raduc.

Hemerobius LINN.

6. *elegans* STEPH. — I. Budapest, prædium Apaj, Kecskemét, Kalocsa, Derekegyháza. IV. Szépalom (Com. Zemplén). VI. Orsova, Deliblat.

7. *nitidulus* FABR. — III. Tantum specimen unicum e Lucivna (Com. Szepes).
8. *micans* OLIV. (*fuscineris* SCHNEID.). — I. Budapest, Kecskemét, Rézbánya, Szeged, Csongrád. III. Mosóc, balneum Lueski, Tátra. IV. Velejte, Mármaros, Ungvár, Bártfa. V. Zilah, Tasnád. VI. Mehádia, Orsova. VII. Vrdnik, montes Karst. VIII. Buccari, Novi.
9. *lutescens* STEPH. — I. Unum specimen e Rézbánya.
10. *humuli* LINN. — I. Budapest, Péczel, Kalocsa. II. Visegrád, Zircz. IV. Szerencs, Velejte (Com. Zemplén), Homonna. VI. Mehádia.
11. *limbatus* WESM. (*strigosus* ZETT.). — Secundum BRAUER est etiam Hungariae incola (3, pag. 291.)
12. *pini* STEPH. — V. Duo specimen e monte Magura (Com. Hunyad).
13. *marginatus* STEPH. — I. Rézbánya. IV. Mármaros. VI. Mehádia.
14. *subnebulosus* STEPH. — II. Zircz. IV. Nagymihály.
15. *neruosus* FABR. — I. Csepel. III. Montes Carpathici V. Teste FUSS (3, pag. 211.) ad Tihuczta (Com. Besztercze-Naszod).
16. *concinuus* STEPH. — I. Budapest. III. Deményfalva (Com. Liptó), Tátra. IV. Mármaros.

Megalomus RAMB.

17. *hirtus* LINN. (*tortricoides* RAMB.). — I. Budapest, Rézbánya. II. Kőszeg. VI. Mehádia, Soronist (Com. Krassó-Szőrény). VII. Brušane. VIII. Cirkvenica, Buccari.

Drepanopteryx BURM.

18. *phalaenoides* LINN. — I. Rézbánya. II. Pápa. V. Zilah, Kolozsvár, mons Magura. VI. Mehádia. VIII. Fiume.

Fam. OSMYLIDAE.

Osmylus LATR.

1. *maculatus* FABR. (*chrysops* BRAU.). — I. Budapest, Belényes, Rézbánya. III. Borosznó, Turcsek (Com. Liptó). IV. Bártfa. V. Görgény, Nagyszeben, Mons Surul. VI. Szászka, Oravicza, Mehádia. VII. Brušane.

Fam. CHRYSOPIDAE.

Hypochrysa HAG.

1. *nobilis* HEYD. — I. Budapest: Rákos (Coll. MAYRI), V. Mehádia.

Notochrysa MC LACHL.

2. *fulviceps* STEPH. — Secundum BRAUER species etiam Hungariam inhabitat (3, pag. 292.)
3. *italica* ROSSI. — VIII. Hucusque tantum in regione adriatica ad Fiume et Portoré.

Chrysopa LEACH.

4. *vulgaris* SCHNEID. — Est species sui generis frequentissima, in omni zonarum regione observata et collecta.
5. *pallida* SCHND. — IV. Specimen tantum unicum e Bártfa.
6. *perta* LINN. — I. Budapest, Kecskemét, Nagyvár, Rév. II. Zircz, Szombathely, Kőszeg. III. Besztercebánya, Koritnicza, Turcsek, Poprád, Lucivna, Tátraháza. IV. S.-A.-Ujhely, Homonna, mons Vihorlat. V. Zilah, Görgény, Előpatak, Tusnád, Nagyszeben. VI. Oravicza, Ferenczfalva, Mehádia.
7. *Walkeri* MC LACHL. — I. Debreczen (teste BRAUER, 3, pag. 292.). II. Simontornya. VI. Orsova, Mehádia, Ulma. VII. Vrdnik.
8. *alba* LINN. — VII. Specimen unicum e Sveto Brdo in monte Velebit.
9. *aspersa* WESM. — I. Budapest, Debreczen. II. Zircz. III. Szliács. V. Pele-Szarvad. VI. Mehádia.
10. *formosa* BRAU. — I. Budapest, Debreczen. III. Vallis ad pagum Hermanecz, Turcsek. IV. S.-A.-Ujhely, Szomtor. V. Dicső-Szentmárton, Nagyszeben. VI. Palics, Mehádia, Grebenác, Ulma. VIII. Buccari.
11. *septempunctata* WESM. — I. Budapest, Csepel, Dabas, Debreczen, Nagyvár, Rév, Szeghalom. II. Tapoleza. III. Turcsek. IV. Homonna. V. Tasnád, Szent-Gothárd, Rea, mons Retyezát, Nagyszeben. VI. Orsova, Mehádia. VIII. Cirkvenica.
12. *phyllochroma* WESM. — I. Budapest, Csepel, Dabas, Makkos. V. Mező-Záh. VI. Grebenác.
13. *abbreviata* CURT. — I. Budapest, Nagyvár, Debreczen. II. Tapoleza. VI. Mehádia. VIII. Zengg.
14. *hungarica* KLAP. — I. Duo specimen e Budapest: Farkasvölgy. Solum Hungariae terram colit.
15. *vittata* WESM. — I. In montibus Bihariensibus inventa.
16. *flava* SCOP. — I. Budapest, Rézbánya. II. Pilis-Marót, Szegzárd. III. Szliács. IV. S.-A.-Ujhely. V. Kerczesora (Com. Fogaras). VI. Ulma. VIII. Novi.
17. *clathrata* SCHND. — Hungaria meridionalis (teste BRAUER, 3, pag. 292.). VIII. Novi.

Fam. CONIOPTERYGIDAE.

Coniopteryx CURT.

1. *aleurodiformis* STEPH. — I. Budapest. II. Visegrád. VI. Kazán. VII. Croatia, teste Löw. (18, pag. 73.)
 2. *psociformis* CURT. — VII. Etiam in Croatia, teste Löw. (18, pag. 73.)

3. *lactea* WESM. (*tineiformis* CURT.). — I. Debreczen, Makó. II. Szegzárd. Pilis-Marót. III. Kis-Tapolcsány. IV. S.-A.-Ujhely, Szomotor. VI. Mehádia, Kazán.

Aleuropteryx Löw.

4. *lutea* WALLGR. — VIII. Apud nos tantum ad Cirkvenica et Buccari.

Conspectus familiarum, generum specierumque.

Familia			Familia		
	Genus	Species		Genus	Species
1. Phryganeidæ	3	8	10. Myrmeleonidæ	8	11
2. Limnophilidæ	16	53	11. Ascalaphidæ	2	3
3. Sericostomatidæ	8	11	12. Nemopteridæ	1	1
4. Leptoceridæ	7	24	13. Mantispidæ	1	2
5. Hydropsychidæ	12	25	14. Hemerobiidæ	6	18
6. Rhyacophilidæ	4	13	15. Osmylidæ	1	1
7. Hydroptilidæ	4	6	16. Chrysopidæ	3	17
8. Sialidæ	3	9	17. Coniopterygidæ	2	4
9. Panorpida	3	8		84	214

Summa

Familiarum	17
Generum	84
Specierum	214

INDEX GENERUM.

a) ORTHOPTERA.

	Pag.		Pag.		Pag.
Acridium	12	Forficesila	10	Paracaloptenus	12
Aerometopa	14	Forficula	10	Parapleurus	11
Acrotylus	12	Gampsocleis	14	Periplaneta	10
Ameles	11	Gomphocerus	11	Pezotettix	12
Anechura	10	Gryllomorpha	15	Phaneroptera	14
Anisolabis	10	Gryllotalpa	16	Phyllodromia	10
Anterastes	14	Gryllus	15	Platycleis	14
Aphlebia	10	Isophya	13	Platyphyma	12
Arachnocephalus	16	Labia	10	<i>Podisma</i>	12
<i>Arcyptera</i>	12	Labidura	10	Pœcilimon	13
Bacillus	11	Leptophyes	13	Psophus	12
Barbitistes	13	Loboptera	10	Psorodonotus	15
<i>Blatta</i>	10	Locusta	14	(Pycnogaster)	15
(Callimenus)	13	Mantis	11	Rhacocleis	14
<i>Callimenus</i>	13	Meconema	14	Saga	15
Caloptenus	12	Mecostethus	11	Sphingonotus	12
Chelidura	10	Mogisoplastus	16	Stauronotus	11
Chrysochraon	11	Myrmecophila	16	Stenobothrus	11
Conocephalus	14	Nemobius	15	<i>Stetheophyma</i>	11
Cuculligera	12	(Odontura)	13	Stethophyma	12
Cyrtaspis	14	Oecanthus	15	Tettix	12
Decticus	15	Oedipoda	12	Thamnotrizon	14
Dinarchus	13	Onconotus	14	Tridactylus	16
Dolichopoda	15	Orphania	13	Troglophilus	15
Ectobia	10	Pachytrachelus	14	Tryxalis	11
Empusa	11	Pachytylus	12	Tylopsis	14
Epachromia	12			Xya	16
Ephippigera	15			Xyphidium	14
(<i>Eremobia</i>)	12				

b) THYSANOPTERA.

	Pag.		Pag.		Pag.
Chirothrips	17	Limothrips	17	Pysapus	18
Coleothrips	18	Melanothrips	18	Sericothrips	17
Heliothrips	17	Phlæothrips	17	Thrips	18

c) APTERYGOGENEA.

	Pag.		Pag.		Pag.
Achorutes	21	Cyphodeirus	21	Orchesella	20
Anisophaera	22	Entomobrya	20	Papirius	20
Anurophorus	21	Isotoma	20	Podura	21
Anura	21	Japyx	22	Smynthurus	20
Aphorura	21	Lepisma	22	Templetonia	21
Beckia	21	Lepismina	22	Tetradontophora	21
Calistella	21	Machilis	21	Tomocerus	21
Campodea	22	Neanura	21	Xenilla	21

d) PSEUDO-NEUROPTERA.

	Pag.		Pag.		Pag.
Aeschna	30	Ecdyurus	29	Nemura	27
Aeshna	30	Elipsocus	26	Nemurella	27
Agrion	31	Enallagma	31	Oligoneura	27
Agrion	31	Epeorus	28	Onychogomphus	30
Ametropus	28	Ephemera	28	Ophiogomphus	30
Ampligerontia	26	Ephemerella	28	Orthetrum	29
Anax	30	Epithea	30	Palingenia	27
Atropos	26	Erythromma	31	Peripsocus	26
Bætis	28	Gomphus	30	Perla	27
Brachytron	30	Graphopsocus	26	Platycnemis	31
Cæcilius	26	Habrophlebia	28	Polymitarcys	28
Cænis	28	Hemianax	30	Potamantus	28
Calopteryx	31	Heptagenia	28	Proctes	26
Centroptilum	28	Ischnura	31	Psocus	26
Chironetes	28	Isogenus	27	Pterodela	26
Chloroperla	27	Isopteryx	27	Pyrrhosoma	31
Chlorosoma	29	Leptetrum	29	Rhitrogena	28
Clæon	28	Leptophlebia	28	Siphurus	28
Cænagrion	31	Lestes	31	Somatochlora	29
Cordulegaster	30	Leucorhinia	29	Stenopsocus	26
Cordulia	30	Libella	29	Sympetrum	29
Crocothemis	29	Libellula	29	Sympycna	32
Cyrtosoma	30	Lindenia	30	Tænipteryx	27
Diastatomma	30	Micronympha	31	Termes	26
Dictyopteryx	26	Mesopsocus	26		
Diptax	29	Nehalennia	31		

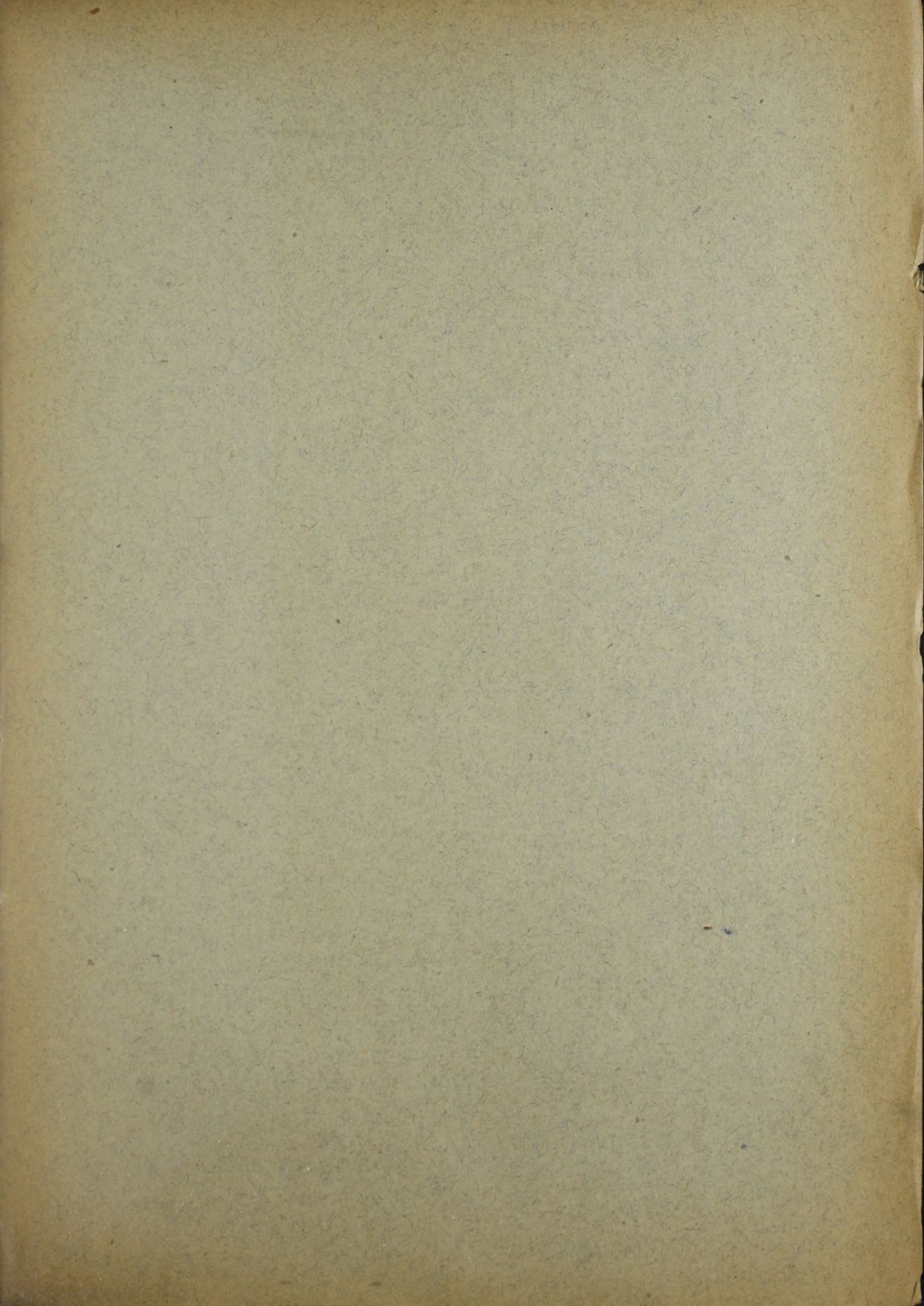

e) NEUROPTERA.

	Pag.		Pag.		Pag.
A canthaclisis	42	Grammotaulius	37	Notidobia	39
Agapetus	41	H alesus	38	Notochrysa	43
Agraylea	41	Hemerobius	42	O dontocerum	39
Agrypnia	37	Holocentropus	40	Oecetis	39
Aleuropteryx	44	Hydropsyche	40	Osmylus	43
Anabolia	38	Hydroptila	41	Oxyethira	41
Apatania	39	Hypochrysa	43	P alpares	41
Ascalaphus	42	I nocellia	41	Panorpa	41
B eræa	39	Ithytrichia	41	Peltostomis	38
Bittacus	41	L asiocephala	39	Phacopteryx	38
Boreus	41	Lepidostoma	39	Philopotamus	40
Brachycentrus	39	Leptocerus	39	Phryganea	37
Catadice	38	Limnophilus	37	Plectrocnemia	40
Chætopteryx	38	Lype	40	Polycentropus	40
Chrysopa	43	M antispa	42	Psectra	42
Colpotaulius	37	Megalomus	43	Psychomia	40
Coniopteryx	44	Megistopus	42	R haphidia	41
Creagris	42	Mesophylax	38	Rhyacophila	40
Cyrnus	40	Micrasema	39	S ericostoma	39
D endroleon	42	Micromus	42	Setodes	39
Drepanopteryx	43	Micropterna	38	Sialis	41
Drusus	38	Myrmecælorus	42	Silo	39
E cclisopteryx	38	Myrmeleon	42	Sisyra	42
Ecnomus	40	Mystacides	39	Stenophylax	38
F ormicaleo	42	Mystrophora	41	T heleproctophylla	42
G lossosoma	40	N emoptera	42	Tinodes	40
Glyphotælius	37	Neureclipsis	40	Trienodes	39
Goëra	39	Neuronia	37	W ormaldia	40

ALPHABETICAL

1	1	1	1	1	1
2	2	2	2	2	2
3	3	3	3	3	3
4	4	4	4	4	4
5	5	5	5	5	5
6	6	6	6	6	6
7	7	7	7	7	7
8	8	8	8	8	8
9	9	9	9	9	9
10	10	10	10	10	10
11	11	11	11	11	11
12	12	12	12	12	12
13	13	13	13	13	13
14	14	14	14	14	14
15	15	15	15	15	15
16	16	16	16	16	16
17	17	17	17	17	17
18	18	18	18	18	18
19	19	19	19	19	19
20	20	20	20	20	20
21	21	21	21	21	21
22	22	22	22	22	22
23	23	23	23	23	23
24	24	24	24	24	24
25	25	25	25	25	25
26	26	26	26	26	26
27	27	27	27	27	27
28	28	28	28	28	28
29	29	29	29	29	29
30	30	30	30	30	30
31	31	31	31	31	31
32	32	32	32	32	32
33	33	33	33	33	33
34	34	34	34	34	34
35	35	35	35	35	35
36	36	36	36	36	36
37	37	37	37	37	37
38	38	38	38	38	38
39	39	39	39	39	39
40	40	40	40	40	40
41	41	41	41	41	41
42	42	42	42	42	42
43	43	43	43	43	43
44	44	44	44	44	44
45	45	45	45	45	45
46	46	46	46	46	46
47	47	47	47	47	47
48	48	48	48	48	48
49	49	49	49	49	49
50	50	50	50	50	50
51	51	51	51	51	51
52	52	52	52	52	52
53	53	53	53	53	53
54	54	54	54	54	54
55	55	55	55	55	55
56	56	56	56	56	56
57	57	57	57	57	57
58	58	58	58	58	58
59	59	59	59	59	59
60	60	60	60	60	60
61	61	61	61	61	61
62	62	62	62	62	62
63	63	63	63	63	63
64	64	64	64	64	64
65	65	65	65	65	65
66	66	66	66	66	66
67	67	67	67	67	67
68	68	68	68	68	68
69	69	69	69	69	69
70	70	70	70	70	70
71	71	71	71	71	71
72	72	72	72	72	72
73	73	73	73	73	73
74	74	74	74	74	74
75	75	75	75	75	75
76	76	76	76	76	76
77	77	77	77	77	77
78	78	78	78	78	78
79	79	79	79	79	79
80	80	80	80	80	80
81	81	81	81	81	81
82	82	82	82	82	82
83	83	83	83	83	83
84	84	84	84	84	84
85	85	85	85	85	85
86	86	86	86	86	86
87	87	87	87	87	87
88	88	88	88	88	88
89	89	89	89	89	89
90	90	90	90	90	90
91	91	91	91	91	91
92	92	92	92	92	92
93	93	93	93	93	93
94	94	94	94	94	94
95	95	95	95	95	95
96	96	96	96	96	96
97	97	97	97	97	97
98	98	98	98	98	98
99	99	99	99	99	99
100	100	100	100	100	100

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA.